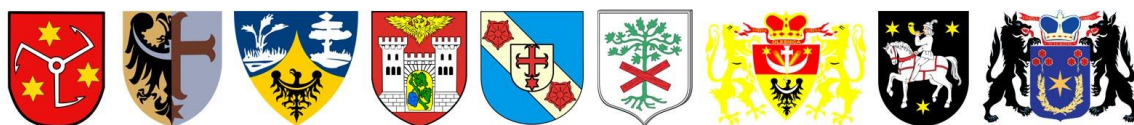

Lokalna Strategia Rozwoju Partnerstwa Dobra Widawa

obejmująca obszar gmin:

Bierutów, Czernica, Długołęka, Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Międzybórz,
Oleśnica, Syców, Wilków

2013

Zespół Konsultantów:

Irena Krukowska- Szopa
Krzysztof Szustka
Marta Kamińska
Maciej Zawierucha
Józef Miklaszewski
Radosław Gawlik
Piotr Hańderek
Aneta Domaradzka
Maria Centkiewicz

Opracowanie:

Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”
ul. Wrocławska 41, 59-220 Legnica
e-mail: biuro@zielonaakcja.pl
www.zielonaakcja.pl

Fundacja Dobra Widawa
Śliwice 4, 55-093 Kietczów
e-mail: mietskuza@gmail.com
www.dobrawidawa.org

Aktualizacja:

Aneta Fiskies
Sławomir Fluder
Agnieszka Kasina
Aleksandra Małowiecka
Mieczysław Skuza

Szanowni Państwo!

Z satysfakcją przedstawiamy Państwu Lokalną Strategię Rozwoju przygotowaną w ramach działań Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dla gmin:

Dziadowa Kłoda, Dobroszyce, Oleśnica, Czernica, Wilków, Syców, Bierutów.

Niniejszy dokument to rezultat kilkumiesięcznej, intensywnej pracy liderów Lokalnej Grupy Działania, przedstawicieli gmin oraz Fundacji „Dobra Widawa” i zespołu konsultantów Fundacji Ekologicznej „Zielona Akcja”.

Strategia zbudowana jest wokół czterech celów wiodących:

- Stworzenie oferty turystycznej w oparciu o zasoby i specyfikę region,**
- Wzrost poziomu zasobności mieszkańców w regionie**
- Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska,**
- Wzrost integracji i potencjału społecznego w regionie.**

Szeroki wachlarz opracowanych działań i zadań będzie realizowało powołane w tym celu Stowarzyszenie Dobra Widawa .

Zachęcamy Państwa do zaangażowania się w realizację zapisanych w Strategii przedsięwzięć oraz pomysłów.

Tylko z udziałem mieszkańców tego obszaru Strategia ma szansę wpłynąć na rozwój tej ziemi.

Rada i Zarząd Lokalnej Grupy Działania

Spis Treści

Wstęp	7
1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR).	17
1.1 Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i nr w tym rejestrze.	17
1.2 Opis procesu budowania partnerstwa.	17
1.3 Charakterystyka członków LGD albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD.	19
1.4 Statut LGD w załączeniu. Struktura Rady lub innego organu LGD do którego wyłącznej właściwości należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia 1698/2005, zwanych dalej „organem decyzyjnym”	25
1.5 Zasady i procedury funkcjonowania organu decyzyjnego LGD.	27
1.6 Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego.	28
1.7 Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji.	28
2. Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności.	35
2.1 Wykaz gmin wchodzących w skład LGD albo będących jej partnerami.	35
2.2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe.	37
2.3 Ocena społeczno – gospodarcza, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej.	54
2.4 Specyfika obszaru.	62
3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR.	65
4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych w ramach LSR	69
5. Określenie misji i wizji LGD.	95
6. Wskazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR.	96
7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.	98
8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego do przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.	99
9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania „wdrażanie LSR”, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów.	100
9.1 Procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR.	100
9.2 Procedura wyboru operacji.	103
9.3. Procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru.	111
9.4. Procedura wyłączenia członka Rady od udziału w wyborze projektów.	111
9.5. Procedura odwoławcza od decyzji Rady.	112
10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji.	114
11. Opis procesu przygotowania LSR.	119
12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR	122
13. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej.	123
14. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR.	125

15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR	130
16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich ..	131
17. Informacja o dołączonych do LSR załącznikach:	132
Spis rysunków	132
Spis tabel	133
Spis literatury	133
ZAŁĄCZNIKI	135
Załącznik nr 1 Zestawienie Zabytków na obszarze LGD Dobra Widawa.....	135
Załącznik nr 2 Zestawienie imprez o charakterze cyklicznym odbywających się corocznie na obszarze LGD Dobra Widawa.....	139
Załącznik nr 3 Zestawienie wyrobów rękodzielniczych obszaru LGD Dobra Widawa.....	141
Załącznik nr 4 Regulamin Pracy Rady Stowarzyszenia LGD Dobra Widawa	142
Załącznik nr 5 Karta oceny operacji na zgodność z LSR.....	155
Załącznik nr 6 Karty oceny operacji wg lokalnych kryteriów LGD	156
Załącznik nr 7 Wzór listy rankingowej wniosków wskazanych do dofinansowania ..	163
Załącznik nr 8 Deklaracja poufności i bezstronności	165
Załącznik nr 9 Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji ..	166
Załącznik nr 10 Założenia średnich wartości dotacji dla danego działania 4.1/4.13 ..	168
Załącznik nr 11. Wzór ankiety dla beneficjenta.	169

Wstęp

Co to jest Leader?

Leader to europejski program wspierający społeczności, które stawiają na współpracę partnerską.

Inicjatywa LEADER realizowana jest w Unii Europejskiej od 1991 r. stanowi nowe podejście do rozwiązywania problemów wsi. Warunkiem niezbędnym do pełnego i skutecznego realizowania polityki wobec obszarów wiejskich jest zaangażowanie społeczności wiejskich w proces podejmowania decyzji na poziomie lokalnym.

W krajach Unii Europejskiej powstało ponad 1000 Lokalnych Grup Działania (LGD) funkcjonujących na poziomie lokalnym. W Polsce działa ponad 330 grup. Przez swoje działania i inicjatywy dają pole do aktywności mieszkańcom wsi, wykorzystując w sposób innowacyjny lokalne zasoby przyrodniczo- kulturowe, przyczyniając się do tworzenia miejsc pracy i promocji obszarów wiejskich.

LEADER kładzie silny nacisk na partnerstwo pomiędzy trzema sektorami: publicznym, społecznym i ekonomicznym oraz na tworzenie pomiędzy nimi sieci powiązań celem wymiany doświadczeń, wzajemnej współpracy i realizacji wspólnych projektów.

W latach 2009-2015 Leader będzie realizowany w Polsce w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich działania Osi 4.

Lokalna Grupa Działania jest partnerstwem trójsektorowym składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, społecznego i gospodarczego. LGD powinna opracować program wspólnych działań w formie dokumentu - Lokalne Strategie Rozwoju (LSR), która powinna opisywać takie obszary tematyczne jak: poprawa jakości życia na wsi, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy, aktywizowanie mieszkańców i budowanie kapitału społecznego, wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych w rozwoju lokalnym. Wdrożeniu LSR będą służyły środki Unii Europejskiej kierowane w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz aktywność mieszkańców i partnerów zaangażowanych w LGD.

Od 2009 r. mieszkańcy zamieszkali na obszarze LGD będą mogli ubiegać się o pomoc finansową w zakresie następujących działań (dalej zwanych operacjami):

- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
- Odnowa i rozwój wsi
- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
- Małe projekty

Zakres operacji Działań Leader

▪ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

(Dz. U z 2007 r. nr 200, poz. 1442 – Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013; Dz. U z dnia 16 maja 2008 r. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013) z późniejszymi zmianami

○ Beneficjenci:

O pomoc może ubiegać się rolnik lub jego domownik w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, lub małżonek tego rolnika,

• który:

- a) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- b) jest pełnoletnia i nie ukończył 60 roku życia,
- c) ma miejsce zamieszkania w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej lub
 - gminy – miejsko wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców lub
 - gminy miejskiej, wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
- d) nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.) zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1698/2005”, oraz przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia lub przepisów odrębnych,
- e) nie wystąpił o przyznanie lub nie przyznano mu renty strukturalnej w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 lub Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zwanego dalej "Programem",
- f) jest nieprzerwanie ubezpieczony w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez okres co najmniej ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy,

- g) nie będzie realizował operacji jako współnik spółki cywilnej,
 - jeżeli za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy, do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego posiadanego przez tego rolnika, przyznano płatność do gruntów rolnych.
- Zakres pomocy: pomocy udziela się z tytułu podjęcia lub rozwoju działalności w zakresie: usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa; usług dla ludności; sprzedaży hurtowej lub detalicznej; rzemiosła lub rękodzielnictwa; robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych; usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem; usług transportowych; usług komunalnych; przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych; magazynowania lub przechowywania towarów; wytwarzania produktów energetycznych z biomasy; rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych (*pełen wykaz znajduje się w załączniku nr 1 do rozporządzenia „Wykaz działalności nierolniczych, w zakresie których może być przyznana pomoc”*).
 - Wysokość pomocy:
 - Pomoc ma formę zwrotu maksymalnie 50% kosztów kwalifikowanych operacji poniesionych przez beneficjenta, albo maksymalnie 80 % kosztów kwalifikowanych – w przypadku wystąpienia szkody w gospodarstwie rolnym rolnika, spowodowanej przez powódź lub obsunięcie się ziemi w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 4 ust. 7 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. Nr 98, poz. 634 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 115, poz. 961 oraz z 2010 r. Nr 76, poz. 490),
 - Maksymalna wysokość udzielonej pomocy jednemu beneficjentowi w gospodarstwie rolnym w okresie realizacji programu (2009-2015) nie może przekroczyć 100 000 zł,
 - Płatności - refundacja części poniesionych kosztów etapowo lub za cały projekt.
 - **Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw**
(*Dziennik Ustaw z 2008 r. Nr 139 poz. 883 - Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania "Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013) z późniejszymi zmianami*)
 - Beneficjenci:
 - O pomoc może ubiegać się **osoba fizyczna:**
 - 1) która:

- a) podejmuje albo wykonuje we własnym imieniu jako mikroprzedsiębiorca działalność w zakresie:
 - określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia, podlegającą przepisom o swobodzie działalności gospodarczej albo przepisom o systemie oświaty albo
 - wytwarzania produktów energetycznych z biomasy
 - zwanej dalej „działalnością gospodarczą”,
 - b) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - c) jest pełnoletnia i nie ukończyła 60 roku życia,
 - d) nie podlega przepisom o ubezpieczeniu społecznym rolników w pełnym zakresie,
 - e) nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1698/2005", oraz przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia lub przepisów odrębnych, których regulacje dotyczą realizacji operacji,
 - f) w przypadku podmiotów innych niż podmioty podejmujące lub wykonujące działalność gospodarczą obejmującą świadczenie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, **ma miejsce zamieszkania** w miejscowości należącej do gminy:
 - wiejskiej lub
 - gminy-miejsko wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców lub
 - gminy miejskiej, wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
 - g) w przypadku podmiotów podejmujących lub wykonujących działalność gospodarczą obejmującą świadczenie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, ma miejsce zamieszkania na obszarach wiejskich, to jest w miejscowości należącej do LGD,
- 2) której, w okresie ostatnich 2 lat poprzedzających złożenie wniosku o przyznanie pomocy, nie przyznano pomocy w ramach działania "Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienie" objętego Programem Operacyjnym "Kapitał Ludzki 2007-2013".

Warunek dotyczący podejmowania wykonywania działalności gospodarczej, o którym mowa w pkt. 1 a), uważa się za spełniony, jeżeli w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy podmiot podejmujący wykonywanie działalności gospodarczej nie był wpisany do ewidencji działalności gospodarczej albo ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązana do prowadzenia odpowiedniego typu szkół i placówek publicznych.

- Zakres pomocy: usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa; usługi dla ludności; sprzedaży hurtowej lub detalicznej; rzemiosła lub rękodzielnictwa; roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne; usługi turystyczne oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem; usługi transportowe; usługi komunalne; przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych; magazynowanie lub przechowywanie towarów; wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych. *(Pełen zakres znajduje się w Załączniku nr 1 do Rozporządzenia „Wykaz działalności gospodarczych, w których może być przyznana pomoc”).*

- Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:
 - 100 000 zł - jeśli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie 1 miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji,
 - 200 000 zł - jeśli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie 2 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji,
 - 300 000 zł - jeśli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie 3 miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji,
 - Pomoc ma formę zwrotu max. 50% kosztów kwalifikowanych operacji,
 - Płatność- refundacja poniesionych kosztów etapowo za cały projekt.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi w okresie realizacji programu (w latach 2009-2015), nie może przekroczyć 300 000 zł.

W przypadku, gdy operacja dotyczy wyłącznie działalności związanej z przetwórstwem lub obrotem produktami rolnymi lub jadalnymi produktami leśnymi, pomoc jest przyznawana i wypłacana do wysokości 100 tys. zł, jeżeli ekonomiczny plan operacji przewiduje utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne i jest to uzasadnione zakresem rzeczowym operacji.

▪ **Odnowa i rozwój wsi**

(Dziennik Ustaw z 2008 r. Nr 38 poz. 220 – Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013; Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 lipca 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Odnowa i rozwój

wsii" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013) z późniejszymi zmianami

o Zakres pomocy:

Pomocy udziela się podmiotom z tytułu inwestycji w zakresie:

- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno - kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków
- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów małej architektury lub targowisk
- budowy, przebudowy lub remontu przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych, z włączeniem sal sportowych przeznaczonych wyłącznie dla szkół lub przedszkoli;”
- zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów;
- związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego;
- urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej;
- zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości;
- rewitalizacji budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;
- zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne;
- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn;
- odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;”
- wyburzenia i rozbiórki zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie – w zakresie koniecznym do realizacji operacji wymienionych w pkt 1-12;

- zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich — koniecznego do realizacji operacji;
 - zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;
 - ogólnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji
- Ogólne zasady finansowania:
- refundacji podlegają koszty kwalifikowane poniesione przez beneficjenta, w wysokości nie przekraczającej 80% tych kosztów, z tym że dla jednej miejscowości – nie więcej niż 500 000 zł w okresie realizacji programu,
 - wysokość pomocy nie może być wyższa niż 500 000 zł, także w przypadku operacji realizowanej w więcej niż jednej miejscowości, z tym że kwotę tę dzieli się proporcjonalnie do kosztów realizacji w każdej z tych miejscowości,
 - wysokość pomocy przyznanej na realizację jednej operacji nie może być niższa niż 25 000 zł, według kalkulacji kosztów określonych we wniosku o przyznanie pomocy.
- Beneficjent:
- gmina,
 - instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego,
 - osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, działająca na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania — na operacje, w ramach których są ponoszone koszty określone w § 4 ust. 1 pkt 5, 12, 14—16 rozporządzenia.
 - organizacja pozarządowa o statusie organizacji pożytku publicznego
- **Małe projekty**
(Dziennik Ustaw nr 138, poz. 868 - Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013) z późniejszymi zmianami
- Beneficjentami „małych projektów” mogą być:
- osoba fizyczna, która jest:
 - a) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - b) jest pełnoletnia,

c) **zamieszkała** na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju, zwaną dalej LSR lub **wykonuje działalność gospodarczą na tym obszarze**,

- osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną, jeżeli posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze, z wyłączeniem województwa oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych działająca na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze, lub utworzonym na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacjom albo stowarzyszeniom, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze.

○ Zakres pomocy:

- Podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR przez:
 - udostępnienie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie,
 - organizacje szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz z wyłączeniem szkoleń połączonych z promocją towarów lub usług określonego przedsiębiorcy,
 - organizację imprez kulturalnych, promocyjnych, rekreacyjnych lub sportowych związanych z promocją lokalnych walorów,
 - zagospodarowanie przestrzeni publicznej z wyłączeniem pasów drogowych dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich,
- Rozwijanie aktywności społeczności lokalnej poprzez:
 - promocję i organizację lokalnej twórczości kulturalnej lub aktywnej trybu życia, z wyłączeniem remontu i budowy budynków mieszkalnych,
 - promocje lokalnej przedsiębiorczości,
 - remont połączony z modernizacją lub wyposażeniem istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów, pełniących ich funkcje, oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów,
- Rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR przez:
 - utworzenie lub zmodernizowanie punktów informacji turystycznej, bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych związanych tematycznie z ofertą turystyczną obszaru objętego LSR,

- przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych i promocyjnych dotyczących obszaru objętego LSR,
- budowę, odbudowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne, z wyłączeniem hoteli, moteli, pensjonatów oraz bazy gastronomicznej,
 - Promowanie, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego, lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000,
 - Zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego przez:
 - odbudowę, renowację, restaurację albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków,
 - remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcję,
 - kultywowanie:
 - miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów,
 - języka regionalnego i gwary,
 - tradycyjnych zawodów i rzemiosła,
 - prowadzenie badań nad obszarem wdrażania LSR, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 23 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
 - Inicjowanie powstania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług, których podstawę stanowią lokalne dziedzictwo, w tym kulturowe, historyczne lub przyrodnicze, zwanych dalej „produktami lub usługami lokalnymi”, albo podnoszenie jakości takich produktów lub usług przez:
 - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych,
 - promocję produktów lub usług lokalnych,
 - uzyskanie certyfikatów i uczestnictwo w systemach jakości, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
 - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży lub usług lokalnych,

- budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych,
- badanie rynku produktów lub usług lokalnych – z wyłączeniem działalności rolniczej,
 - Wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem działalności rolniczej.
- Wysokość pomocy: pomoc ma formę zwrotu maksymalnie 80% kosztów kwalifikowanych operacji poniesionych przez beneficjenta, nie więcej jednak niż 50 tys. zł; przy czym całkowity koszt operacji nie może być niższy niż 4,5 tys. zł. Limit pomocy na jednego beneficjenta w okresie realizacji programu (2007-2013) wynosi 200 tys. zł. *(Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2012 r. i 24.12.2012r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013)*

Zasady składania wniosków do LGD

Wnioski powinny być zgodne z Lokalną Strategią Rozwoju. Termin naboru będzie ogłaszała Lokalna Grupa Działania. Wnioski do finansowania będzie wybierała Rada LGD.

Leader będzie także finansować funkcjonowanie LGD oraz:

- **Nabywanie umiejętności i aktywizacja**

Pomoc przyznawana dla LGD w ramach działania może w szczególności dotyczyć:

- badań nad obszarem objętym LSR,
- informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR,
- szkolenia kadr biorących udział we wdrażaniu LSR,
- wydarzeń o charakterze promocyjnym związanych z obszarem działania LGD,
- szkolenia lokalnych liderów,
- animowania społeczności lokalnych,
- kosztów bieżących LGD,
-

- **Wdrażanie projektów współpracy**

- wspólne przedsięwzięcia realizowane przez LGD.

Więcej informacji www.minrol.gov.pl

*Szczegółowe warunki uzyskania wsparcia regulują rozporządzenia:

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty

pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007-2013 z późniejszymi zmianami.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty

pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego PROW na lata 2007-2013 z późniejszymi zmianami.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty

pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego PROW na lata 2007-

2013 z późniejszymi zmianami.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty

pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego PROW na lata 2007-2013 z późniejszymi zmianami.

1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR).

1.1 Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i nr w tym rejestrze.

a) nazwa LGD: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa,

b) status prawny LGD: Stowarzyszenie które powstało w oparciu o art. 15 ustawy z 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 oraz z 2008r. Nr 98, poz. 634),

c) data wpisu do KRS: 07.01.2009 rok

d) numer KRS: 0000321094

1.2 Opis procesu budowania partnerstwa.

a) przebieg budowania partnerstwa.

Inicjatywę założenia Lokalnej Grupy Działania mającej na celu wspieranie budowy kapitału społecznego w oparciu o wsparcie w ramach Osi IV Leader PROW 2007-2013 na terenach wiejskich Gmin; Czernica, Oleśnica, Długoleśka, Dobroszyce, Syców, Dziadowa

Kłoda, Bierutów, Wilków podjęła w porozumieniu z samorządowcami z siedmiu ww. gmin Fundacja Dobra Widawa, która w poprzednim okresie programowania PROW 2004-2007 była Lokalną Grupą Działania obejmującą obszar powyższych gmin oraz gminę Długoleka. Duży wkład w opracowanie założeń i celów powoływanej LGD wniosła Fundacja Dobra Widawa współpracując z nią organizacje pozarządowe m.in. (Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA, Centrum Europejskie Zrównoważonego Rozwoju, Dolnośląskie Stowarzyszenie Produktu Regionalnego i Lokalnego) oraz pracownicy urzędów gmin zajmujących się środkami europejskimi, przy znaczącej pomocy na poziomie konsultacji opracowywanych dokumentów założycielskich pracowników Wydziału Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Woj. Dolnośląskiego. Po konsultacjach z przedstawicielami lokalnych organizacji pozarządowych, organizacji skupiających przedsiębiorców, instytucje kultury oraz lokalnych liderów w dniu 28 lipca 2008 roku w Sycowie odbyło się zebranie założycielskie „LGD- Dobra Widawa”. W zebraniu założycielskim wzięło udział 28 osób reprezentujących sektor publiczny, gospodarczy i społeczny. Na spotkaniu tym podjęto decyzje o powołaniu Stowarzyszenia (poprzednia forma prawna jaką była Fundacja nie dawała możliwości bycia członkami założycielami jednostkom samorządu terytorialnego) oraz przyjęły propozycję Statutu Stowarzyszenia. Zebrani członkowie- założyciele po przedstawieniu kilku propozycji zdecydowali się na pozostawienie nazwy poprzedniej LGD czyli Stowarzyszenie LGD Dobra Widawa przy zmienionej nazwie formie prawnej LGD. U podstaw powołania Lokalnej Grupy Działania leżały:

- ❖ Przeświadczenie o tym, że dorzecze Dobrej i Widawy posiada swoją, wciąż słabo ujawnioną, specyficzną tożsamość, wyróżniającą region, opartą o bogate wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe obszarów wiejskich.
- ❖ Świadomość, że zrównoważony rozwój dorzecza Dobrej i Widawy utrudniony jest przez wiele możliwych do przezwyciężenia problemów natury ekologicznej, społecznej i gospodarczej.
- ❖ Chęć współpracy partnerskiej, która pozwoli na bardziej efektywny ekologicznie, gospodarczo i społecznie rozwój regionu, a zwłaszcza przyczyni się do zachowania jego wysokich walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych decydujących o tożsamości dorzecza Dobrej i Widawy.

Stowarzyszenie LGD Dobra Widawa pragnie być organizacją łączącą rozproszone dotąd działania mieszkańców, stymulującą ich aktywność związaną z działaniem na rzecz obszaru siedmiu gmin, oraz pozyskującą środki finansowe na realizację celów zapisanych w Lokalnej Strategii Rozwoju tego obszaru.

Członkowie założyciele Stowarzyszenia LGD Dobra Widawa mając na względzie dotychczasową działalność Fundacji Dobra Widawa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich są przekonani, że Lokalne Grupy Działania stanowią dobrą formę wspierania budowy kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców terenów wiejskich. Założona na wstępie współpraca trójsektorowa skupiająca przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego gwarantuje postrzeganie potrzeb lokalnych społeczności z szerszej perspektywy. Dzięki temu Lokalna Grupa Działania może i powinna uzupełniać działalność instytucji publicznych czy społecznych.

Tabela 1 Zestawienie spotkań dotyczących powołania oraz prac bieżących LGD Dobra Widawa

Lp.	Miejsce	Data	Ilość osób	Opis
1.	Syców	28.07.2008	27- członkowie założyciele LGD plus prawnik.	Powołanie Stowarzyszenia "Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa". Dyskusja i ustalenie zapisów Statutu Stowarzyszenia opracowanego na podstawie dostępnych dokumentów przez Fundację Dobra Widawa.. Ustalenie zakresu prac związanych z rejestracją Stowarzyszenia.
2.	Dobroszyce	30.09.2008, 15.10.2008, 05.11.2008, 03.12.2008.	Ok. 27 przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego	Cztery warsztaty dotyczące prac merytorycznych Lokalną Strategią Rozwoju.. Tematyka warsztatów; sformułowanie wizji, określenie celów i sporządzenie listy działań do celów, określenie wariantów budżetu i średnich kwot pomocy oraz lokalne kryteria wyboru projektów.
2.	Syców	18.12.2008	27- członkowie założyciele LGD plus prawnik.	Wybór władz stowarzyszenia- Zarządu, Członków Rady, Komisji Rewizyjnej, pierwsze zebrania ww. organów, wybory osób funkcyjnych. Ustalono także wysokości składki członków Stowarzyszenia rozdzielnie dla sektorów; publicznego, gospodarczego i społecznego. Rozpatrzono efekty prac grupy roboczej pracującej nad LSR.

b) skład Lokalnej Grupy działania Dobra Widawa.

Założycielami i członkami stowarzyszenia są:

- 9 przedstawicieli sektora publicznego - gminy
- 94 przedstawicieli sektora społecznego w szczególności osoby fizyczne, organizacje społeczne,
- 10 przedstawicieli sektora gospodarczego w szczególności przedsiębiorcy z obszaru LGD.

1.3 Charakterystyka członków LGD albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD.

a) Charakterystyka członków Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa

Tabela 2 Charakterystyka członków Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa.

Lp.	Imię i nazwisko	Sektor/Instytucji	Rodzaj działalności	Funkcja w LGD
-----	-----------------	-------------------	---------------------	---------------

1.	Beata Adamczyk	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
2.	Centkiewicz Maria	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
3.	Centkiewicz Maria	SEKTOR SPOŁECZNY Dolnośląskie Stowarzyszenie Produktu Regionalnego i Lokalnego ul. Zwycięska 10, 53-003 Wrocław	Członek Zarządu	Członek
4.	Czechowski Andrzej	SEKTOR PUBLICZNY Miasto i Gmina Bierutów ul. Moniuszki 12, 56-420 Bierutów	Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy	Przewodniczący Rady
5.	Dębski Stefan	SEKTOR PUBLICZNY Gmina Czernica ul. Kolejowa 3, 55-003 Czernica	Wójt	Członek
6.	Dylszewski Paweł	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
7.	Fiskies Aneta	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Wiceprezes Zarządu
8.	Fluder Sławomir	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
9.	Fuchs Witold	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Sekretarz Zarządu
10.	Gawlik Radosław	SEKTOR SPOŁECZNY Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia ul. Białoskórnicza 26, 56-134 Wrocław	Prezes Zarządu	Członek
11.	Głowa Jan	SEKTOR PUBLICZNY Gmina Dobroszyce Rynek 16, 56-410 Dobroszyce	Wójt	Członek
12.	Głowacki Jarosław	SEKTOR PUBLICZNY Miasto i Gmina Międzybórz Ul. Kolejowa 13, 56-513 Międzybórz	Burmistrz Miasta i Gminy	Członek
13.	Golinowski Stanisław	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
14.	Grzybczak Adam	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek Rady
15.	Hańderek Piotr	SEKTOR SPOŁECZNY Centrum Europejskie Zrównoważonego Rozwoju ul. Kołtątaja 21, 50-006 Wrocław	Prezes Zarządu	Członek
16.	Jankowski Marcin	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba Fizyczna	Członek
17.	Jurowicz Ryszard	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Wiceprzewodniczący Rady
18.	Kacprzak Arkadiusz	SEKTOR SPOŁECZNY Uczniowski Klub Sportowy	Prezes Zarządu	Członek

		„Orlik” ul. Lipowa 54, 46 - 115 Bukowie		
19.	Kapica Sławomir	SEKTOR PUBLICZNY Miasto i Gmina Syców ul. Mickiewicza 1, 56-500 Syców	Burmistrz Miasta i Gminy	Członek
20.	Karniewicz Tomasz	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Wiceprzewodniczący rady
21.	Karniewicz Tomasz	SEKTOR SPOŁECZNY Stowarzyszenie Krzewienia Wiedzy o Księżtwie Oleśnickim Ul. Kwiatowa 10, 55-095 Długołęka	Prezes Zarządu	Członek
22.	Kasina Agnieszka	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
23.	Kasina Marcin	SEKTOR PUBLICZNY Gmina Oleśnica ul. 11 Listopada 24, 56-400 Oleśnica	Wójt	Członek
24.	Kasprzak Jerzy	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek Komisji Rewizyjnej
25.	Kazimierska Małgorzata	SEKTOR SPOŁECZNY Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. Romka Kazimierskiego ul. Krasieńskiego 1, 56-420 Bierutów	Prezes Zarządu	Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej
26.	Kempa Waldemar	SEKTOR SPOŁECZNY Koło Łowieckie Hejnał Dziadowa Kłoda – Szklarka 56-504 Dziadowa Kłoda	Prezes Zarządu	Członek
27.	Kiestra Daniel	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
28.	Konieczna Grażyna	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
29.	Kotwa Elżbieta	SEKTOR SPOŁECZNY Stowarzyszenie Odnowa Wsi Ligota Polska Ligota Polska 49B 56-400 Oleśnica	Prezes Zarządu	Członek
30.	Korzępa Marcin	SEKTOR SPOŁECZNY Stowarzyszenie Odnowa Wsi Spalice Ul. Wierzbowa 18 Spalice 56-400 Oleśnica	Prezes Zarządu	Członek
31.	Kulok Dominik	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
32.	Kunaj Tadeusz	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
33.	Kunaj	SEKTOR GOSPODARCZY	Przedsiębiorca	Członek

	Tadeusz	Zakład Galwanizacyjno – Ślusarski Tadeusz Kunaj Boguszyce 45 56-400 Oleśnica		
34.	Kurek Marta	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba Fizyczna	Członek Zarządu
35.	Kwiecień Wiesław	SEKTOR SPOŁECZNY Ochotnicza Straż Pożarna w Wilkowie Spółdzielcza 3a, 67-200 Wilków	Prezes Zarządu	Członek
36.	Leś Ewa	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
37.	Łach Krystyna	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
38.	Łebek Iwona Agnieszka	SEKTOR PUBLICZNY Gmina Długoleśka ul. Robotnicza 12, Długoleśka 55-095 Mirków	Wójt	Członek
39.	Malecki Robert	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
40.	Maleszka Urszula	SEKTOR SPOŁECZNY Koło Gospodyń Wiejskich „Leszczyнки” Sadków 6 56-410 Dobroszyce	Przewodnicząca	Członek
41.	Mazur Małgorzata	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
42.	Mazur Maria	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
43.	Mazur Ryszard	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Wiceprezes Zarządu
44.	Mela Bronisława	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek Zarządu
45.	Mielczarek Katarzyna	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
46.	Mieszala Kazimierz	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
47.	Miklaszewski Józef	SEKTOR SPOŁECZNY Fundacja Dobra Widawa Śliwice 4, 55-093 Kietczów	Wiceprezes Zarządu	Członek
48.	Minta Stanisław	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
49.	Nawrot Małgorzata	SEKTOR SPOŁECZNY Klub Turystyki Wodnej „Szekła” ul. Komorowska 2, 56-500 Syców	Członek Zarządu	Członek
50.	Okoń Zdzisław	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
51.	Nowakowski Zdzisław	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
52.	Ostry	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek

	Mirosław			
53.	Paluszek Józefa	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek Komisji Rewizyjnej
54.	Pałupska Jolanta	SEKTOR GOSPODARCZY PPHU Foxel Jolanta Pałupska Ul. Dębowa 3 Długołęka, 55-095 Mirków	Przedsiębiorca	Członek
55.	Pałupski Sławomir	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek Rady
56.	Pietraszek Elżbieta	SEKTOR GOSPODARCZY „GER-POL-AGRAR”, Śliwice Śliwice 4, 55-093 Kiełczów	Przedsiębiorca	Członek
57.	Pietrucha Karol	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek Zarządu
58.	Pietrzykowska Anna	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
59.	Piotrowski Rafał	SEKTOR SPOŁECZNY Stowarzyszenie Aktywnego Wspierania Gospodarki ul. Pięknej 56a/3, 50-506 Wrocław	Prezes Zarządu	Członek
60.	Pleśniak Stanisław	SEKTOR SPOŁECZNY Koło Łowieckie „Sokół” ul. Ludwikowska 16, 56-400 Oleśnica	Prezes Zarządu	Członek
61.	Płuciennik Czesław	SEKTOR SPOŁECZNY Powiatowe Zrzeszenie Pszczelarzy w Oleśnicy ul. Dębowa 17B, Spalice, 56- 400 Oleśnica	Wiceprezes Zarządu	Członek
62.	Pruszewicz Dionizy	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek Rady
63.	Przybył Jacek	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
64.	Przybysz Jarosław	SEKTOR SPOŁECZNY Kiwanis Klub Syców Pl. Wolności ¾ 56-500 Syców	Prezes Zarządu	Członek
65.	Przyślewicz Katarzyna	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek Rady
66.	Rachwał Ewa	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
67.	Simlat Daniel	SEKTOR SPOŁECZNY Ochotnicza Straż Pożarna w Bukowiu Bukowie 22b, 27-415 Bukowie	Członek Zarządu	Członek
68.	Skuza Mieczysław	SEKTOR GOSPODARCZY Firma Handlowo-Usługowa „SKUZA 56-500 Syców, ul. Kusocińskiego 2a	Przedsiębiorca	Prezes Zarządu
69.	Sokulska Dominika	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek

70.	Stułą Małgorzata	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
71.	Syposz- Ciemny Paulina	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
72.	Zdyb Bogdan	SEKTOR PUBLICZNY Gmina Wilków ul Wrocławska 11, 46-113 Wilków	Wójt	Członek
73.	Szymańska Małgorzata	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
74.	Śmichura Dariusz	SEKTOR SPOŁECZNY Stowarzyszenie Miłośników Koni Godzieszowa 2, 55-095 Mirków	Prezes	Członek
75.	Śmichura Dariusz	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek Rady
76.	Użyczyn Jadwiga	SEKTOR SPOŁECZNY Fundacja Partnerstwo Jadwiga ul. Wojska Polskiego, 56-410 Dobroszyce	Prezes	Członek
77.	Traczyk Violetta	SEKTOR GOSPODARCZY Jadwiga Instytut Kosmetyczno-Medyczny Laboratorium Bioodnowy ul. Odrzańska 10, 50-131 Wrocław	Przedsiębiorca	Członek Rady
78.	Wachowski Lesław	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
79.	Witkowska Barbara	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
80.	Lech Gocoł	SEKTOR SPOŁECZNY Towarzystwo Miłośników Chrzęstawy ul. Wrocławska 16, 55-003 Chrzęstawa Wielka	Członek T.M.Ch.	Członek Rady
81.	Tadeusz Ziótkowski	SEKTOR PUBLICZNY Gmina Dziadowa Kłoda ul. Oleśnicka 1, 56-504 Dziadowa Kłoda	Wójt	Członek
82.	Tracz Barbara	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
83.	Zajęc Grzegorz	SEKTOR SPOŁECZNY Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Dziadowa Kłoda „LIBRA” Ul. 1 Maja 11 56-504 Dziadowa Kłoda	Prezes Zarządu	Członek
84.	Zmarzły Henryka	SEKTOR SPOŁECZNY Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. Romka Kazimierskiego	Sekretarz Zarządu	Sekretarz Rady

		ul. Krasieńskiego 1, 56-420 Bierutów		
85.	Zubek Zdzisława	SEKTOR SPOŁECZNY Gospodarstwo Rolne – Agroturystyka Zubek Zdzisława Dębnik 2, 46-113 Wilków	Gospodarstwo Rolne	Członek Rady
86.	Żelazny Marek	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek Rady
87.	Małowiecka Aleksandra	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
88.	Syta Maciej	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
89.	Krasny Alicja	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
90.	Hodera Jolanta	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
91.	Sołtysiak Janina	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
92.	Szynkiewicz Dorota	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
93.	Żyła Wiesław	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
94.	Marczenko Beata	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
95.	Noga Mirosław	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
96.	Czarnasiak Mariusz	SEKTOR GOSPODARCZY „Pewex” Mariusz Czarnasiak 56-400 Oleśnica, ul. Świerkowa 4	Osoba fizyczna	Członek
97.	Śmitkowski Stanisław	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
98.	Jarosław Przybysz	SEKTOR GOSPODARCZY GUARD SYSTEM mgr inż. Jarosław Przybysz 56-500 Syców ul. Wałowa 3	Osoba prawna	Członek Rady
99.	Marlena Marmul - Sochacka	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
100.	Ewa Zofia Jednoróg	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
101.	Sylwia Sendek	SEKTOR GOSPODARCZY EURO TREND Sylwia Sendek 56-400 Oleśnica ul. Kopernika 6	Osoba fizyczna	Członek
102.	Elżbieta Adamska	SEKTOR GOSPODARCZY Akademia Działań Twórczych Elżbieta Adamska	Osoba fizyczna	Członek

103.	Jowita Tomaszewska	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
104.	Ewelina Byś	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
105.	Iwona Rosiak	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
106.	Magdalena Stasiak	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
107.	Marta Schab	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
108.	Katarzyna Moroz	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
109.	Anna Mulowska-Plaskota	SEKTOR GOSPODARCZY Muzyczny Zakątek Anna Mulowska-Plaskota	Osoba fizyczna	Członek
110.	Iwona Chwałek	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
111.	Seweryn Chwałek	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
112.	Danuta Komuszyna	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek
113.	Marek Komuszyna	SEKTOR SPOŁECZNY	Osoba fizyczna	Członek

b) **liczba członków LGD –113**

c) **sposób rozszerzania lub zmiany składu określa statut stowarzyszenia w:** § 11 pkt 1,2,3,4,5,6; § 13 pkt 1,2 ,3; §14 pkt 1, 2, 6; §15 pkt 1,3 oraz §18 pkt 1,2,3; §19 pkt. 1,2,3,4,5 oraz § 20

Lokalna Grupa działania jest organizacją otwartą. Posiada członków zwyczajnych, wspierających i honorowych. Głos stanowiący przysługuje wyłącznie członkom zwyczajnym Stowarzyszenia. Członkami zwyczajnymi mogą być osoby fizyczne i osoby prawne w tym jednostki samorządu terytorialnego.

Nabycie członkostwa zachodzi z chwilą podjęcia uchwały przez Walne Zebranie członków na wniosek Zarządu.

1.4 Statut LGD w załączeniu. Struktura Rady lub innego organu LGD do którego wyłącznej właściwości należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia 1698/2005, zwanych dalej „organem decyzyjnym”

a) **zakładana liczba członków organu decyzyjnego – nie mniej niż 6 osób**

b) **skład Rady**

Tabela 3 Skład Rady Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa.

Lp.	Imię i nazwisko	Sektor / Instytucji	Gmina	Rodzaj działalności	Funkcja w LGD
1.	Czechowski Andrzej	SEKTOR PUBLICZNY Miasto i Gmina Bierutów ul. Moniuszki 12, 56-420 Bierutów	Bierutów	Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy	Przewodniczący Rady
2.	Grzybczak Adam	SEKTOR SPOŁECZNY Syców	Syców	Osoba fizyczna	Członek Rady
3.	Jurowicz Ryszard	SEKTOR SPOŁECZNY Dziadowa Kłoda	Dziadowa Kłoda	Osoba fizyczna	Wiceprzewodniczący Rady
4.	Karniewicz Tomasz	SEKTOR SPOŁECZNY Szczodre	Długoleka	Osoba fizyczna	Wiceprzewodniczący Rady
5.	Pałupski Sławomir	SEKTOR SPOŁECZNY Długoleka	Długoleka	Osoba fizyczna	Członek Rady
6.	Przybysz Jarosław	SEKTOR GOSPODARCZY Syców	Syców	Przedsiębiorca	Członek Rady
7.	Przyślewicz Katarzyna	SEKTOR SPOŁECZNY Kamieniec Wrocławski	Czernica	Osoba fizyczna	Członek Rady
8.	Śmichura Dariusz	SEKTOR SPOŁECZNY Godziszowa	Długoleka	Osoba fizyczna	Członek Rady
9.	Prusiewicz Dionizy	SEKTOR SPOŁECZNY Dalborowice	Dziadowa Kłoda	Osoba fizyczna	Członek Rady
10.	Traczyk Violetta	SEKTOR GOSPODARCZY Jadwiga Instytut Kosmetyczno-Medyczny Laboratorium Biodnowy ul. Odrzańska 10, 50-131 Wrocław	Wrocław	Przedsiębiorca	Członek Rady
11.	Witkowska	SEKTOR SPOŁECZNY	Międzybórz	Osoba fizyczna	Członek rady

	Barbara	Międzybórz			
12.	Fiskies Aneta	SEKTOR SPOŁECZNY Chrzóstawa Wielka	Czernica	Osoba fizyczna	Członek Rady
13.	Zmarzły Henryka	SEKTOR SPOŁECZNY Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. Romka Kazimierskiego ul. Krasińskiego 1, 56-420 Bierutów	Bierutów	Sekretarz Zarządu	Sekretarz Rady
14.	Żelazny Marek	SEKTOR SPOŁECZNY Jeszkwice	Czernica	Osoba fizyczna	Członek Rady
15.	Kunaj Tadeusz	SEKTOR GOSPODARCZY Z akład Galwanizacyjno – Ślusarski Tadeusz Kunaj Boguszyce 45 56-400 Oleśnica	Oleśnica	Przedsiębiorca	Członek Rady

c) procentowy udział członków organu decyzyjnego LGD w poszczególnych sektorach:

- sektor publiczny (1 os.) 6,67 %
- sektor społeczny (11 os.) 73,33 %
- sektor gospodarczy (3 os.) 20,00 %

1.5 Zasady i procedury funkcjonowania organu decyzyjnego LGD

a) zasady powoływania członków organu decyzyjnego uregulowane są w statucie §25 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12. Członkowie są wybierani przez Walne Zebranie spośród członków tego zebrania. Liczba członków Rady ustalana jest każdorazowo przez Walne Zebranie w liczbie nie mniejszej niż 6 osób.

Co najmniej 50% członków rady powinno posiadać doświadczenie w zakresie realizacji projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych ze środków UE, co najmniej 50% powinno zamieszkiwać obszar objęty LSR, co najmniej jedna osoba powinna posiadać udokumentowaną znajomość języka roboczego UE, powinni posiadać wykształcenie wyższe lub średnie, powinni ukończyć szkolenia związane z rozwojem obszarów wiejskich,

b) zasady odwoływania poszczególnych członków organu decyzyjnego LGD uregulowane zapisami statutowymi §25 pkt 1, 11, 14,15.

Członkowie Rady odwoływani są przez Walne Zebranie członków.

Członkowie Rady nie mogą być członkami Komisji Rewizyjnej ani Zarządu. Nie mogą pozostawać z członkami Zarządu oraz członkami Komisji Rewizyjnej w związku małżeńskim ani też w stosunku powinowactwa i pokrewieństwa, nie mogą być skazani prawomocnym wyrokiem,

c) opis procedury funkcjonowania organu decyzyjnego w tym procedury wyłączenia członka od udziału w wyborze operacji zawarty jest w statucie LGD §25 pkt 8, 9, 10, 16 oraz w regulaminie Rady stanowiącym załącznik do LSR.

Według statutu wybór operacji dokonywany jest w formie uchwały Rady podjętej zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania. Od tej uchwały przysługuje wnioskodawcy odwołanie do Walnego Zebrania członków za pośrednictwem Zarządu lub członka stowarzyszenia.

W przypadku zaistnienia uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności członków Rady, a w szczególności w przypadku ubiegania się przez członka Rady o wybór do dofinansowania w ramach LSR jego operacji w/w członek może być wykluczony z prac Rady. Uzasadniony pisemny wniosek w sprawie musi być zgłoszony do Komisji Rewizyjnej na 7 dni przed głosowaniem nad przyznaniem dofinansowania dla konkretnych operacji przez członka stowarzyszenia lub wnioskodawcy. Złożone wnioski w tej sprawie rozpatruje Komisja Rewizyjna w terminie 3 dni od daty otrzymania i wydaje pisemną decyzję o przyjęciu bądź odrzuceniu. Każdy z członków Rady podpisuje klauzule poufności i bezstronności. Szczegółowe procedury wyboru operacji zawiera pkt. 9 LSR.

Żaden z członków organu decyzyjnego nie będzie zatrudniony w biurze LGD.

- d) Regulamin Rady załącznik do wniosku
- e) procedura naboru pracowników LGD załącznik do wniosku
- f) opisy stanowisk precyzujących podział obowiązków i zakres odpowiedzialności na poszczególnych stanowiskach załącznik do wniosku
- g) opis warunków technicznych i lokalowych biura LGD załącznik do wniosku

1.6 Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego.

Kwalifikacje i doświadczenie członków organu decyzyjnego opisane są w załączniku 11 do wniosku o wybór LGD:

- 8 osób posiada doświadczenie w realizacji projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich ze środków UE, posiadają wiedzę z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i osi IV Leader PROW, w tym 2 osoby posiadają dodatkowo wiedzę z zakresu prowadzenia organizacji pozarządowych i pozyskiwania funduszy UE,
- 6 osób nie posiada potwierdzonej wiedzy.

1.7 Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji.

Tabela 4 Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji

Nazwa członka	Realizowany projekt	Czas realizacji	Miejsce realizacji	Koszt
Gmina Wilków	Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Wojciechowie wraz z zakupem wyposażenia	2005	Gmina Wilków Wieś Wojciechów	83.669,00
	Przebudowa drogi osiedlowej osiedla mieszkaniowego w Idzikowicach	2005	Gmina Wilków Wieś Idzikowice	177.679,00
	Rozbudowa OSP w Bukowiu	2005-2007	Gmina Wilków Wieś Bukowie	620.000,00
	zacja drogi w miejscowości Młokicie	2006	Gmina Wilków Wieś Młokicie	109.253,00
	Budowa sieci wodociągowej dla kolonii Wojciechów	2006	Gmina Wilków Wieś Wojciechów	31.122,00
	Wymiana sieci komputerowej w Urzędzie Gminy Wilków w ramach projektu „E Urząd”	2007	Gmina Wilków	169.370,00
	Modernizacja Przedszkola w Idzikowicach	2007-2008	Gmina Wilków Wieś Idzikowice	448.000,00
	Wymiana instalacji c.o. i remont zaplecza sanitarnego w Urzędzie Gminy Wilków	2007	Gmina Wilków Wieś Wilków	121.000,00
	Przebudowa wiejskiego ośrodka kultury w miejscowości Pągów	2007	Gmina Wilków Wieś Pągów	135.000,00
	Centrum Kształcenia na Odległość we wsiach (Wilków, Idzikowice)	2008	Gmina Wilków Wsie; Wilków, Idzikowice	105.000,00
	Remont OSP w miejscowości Wilków z termomodernizacją	2008	Gmina Wilków Wieś Wilków	187.000,00
Gmina Wilków	Urządzenie placu zabaw w miejscowościach Młokiciu i Krzyków		Gmina Wilków Wsie; Młokicie, Krzyków	20.000,00
Gmina Czernica	Modernizacja oświetlenia drogowego	2005	Gmina Czernica	121.499,00
	Budowa kanalizacji we wsi Łany	2006/2007	Gmina Czernica	490.933,74
	Budowa kanalizacji wsi	2006/2007	Gmina Czernica	8.299.517,00

	Gajków-Jeszkowice			
	Modernizacja sali gimnastycznej w Kamieńcu Wrocławskim	2007	Gmina Czernica	267.000,00
Gmina Czernica	Budowa dróg gminnych na osiedlu w Dobrzykowicach	2007	Gmina Czernica	1.015.786,27
Gmina Czernica	Budowa drogi Wojnowice-Jeszkowice	2007	Gmina Czernica	863.454,48
Gmina Czernica	Budowa oświetlenia drogowego	2007	Gmina Czernica	183.742,13
Gmina Czernica	Modernizacja Szkoły Podstawowej w Ratowicach	2006-2008	Gmina Czernica	847.610,88
Gmina Czernica	Remonty dróg w gminie	2006-2008	Gmina Czernica	4.000.000,00
Gmina Czernica	Budowa kanalizacji sanitarnej, Dobrzykowice – Nadolice Małe	2007 2008	Gmina Czernica	4.082.039,00
Gmina Czernica	Program edukacyjny „Szanse mam” (2007) i „Szanse mam być zdrowym przedszkolakiem” (2008)	2007 2008	Gmina Czernica	285.550,00
Gmina Czernica	Budowa boisk wielofunkcyjnych „Orlik” w Kamieńcu Wrocławskim	2008	Gmina Czernica	1.022.000,00
Gmina Czernica	Budowa ulicy Wrocławskiej w Ratowicach	2008	Gmina Czernica	1.230.199,71
Dziadowa Kłoda	Modernizacja Gminnego Ośrodka Zdrowia w Dziadowej Kłodzie	2006	Dziadowa Kłoda	98 835,38
	Internetowe centra informacji multimedialnej w bibliotekach szkolnych i pedagogicznych	2006	Gimnazjum i Zespół Szkół w Dziadowej Kłodzie	29 126,18
	Program „lkonka”	2006	Gminny Ośrodek Kultury w Dziadowej Kłodzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Dziadowej Kłodzie	20 000,00
	Pracownie komputerowe	2007	Zespół Szkół w Dziadowej Kłodzie, Gimnazjum w Dziadowej Kłodzie	252 000,00
	„Wioska Internetowa-kształcenie na odległość na terenach wiejskich”	2008	Gminny Ośrodek Kultury w Dziadowej Kłodzie	136 900,00

	Pracowania komputerowa	2005	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Miłowicach	42 387,07
Gmina Bierutów	Moje boisko -ORLIK 2012	2008-2009	Gmina Bierutów	1.209.00
	Budowa oczyszczalni ścieków i odbudowa zewnętrznej kanalizacji we wsi Stronia	2007- 2008	Gmina Bierutów	684.200
	Modernizacja i urządzenie placów zabaw w Gminie	2008	Gmina Bierutów	219.900
	Przebudowa ulicy Dąbrowskiego w Bierutowie	2008	Gmina Bierutów	190.900
	Remont i modernizacje strażnic OSP w gminie z doposażeniem	2008	Gmina Bierutów	50.000
Gmina Bierutów	Urządzenie i wyposażenie sali internetowej we wsi Stronia	2008	Gmina Bierutów	76.700
Gmina Bierutów	Budowa wodociągu we wsi Kruszowice	2007	Gmina Bierutów	294.000
Gmina Bierutów	Przebudowa ulic Wodnej i Witosa w Bierutowie	2004 - 2006	Gmina Bierutów	535.100
Gmina Bierutów	Budowa sieci wodociągowej we wsi Gorzesław	2005	Gmina Bierutów	1.129.000
Gmina Bierutów	Budowa kolektora wodociągowego Bierutów - Zawidowice	2005	Gmina Bierutów	285.000
Gmina Bierutów	Rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	2005	Gmina Bierutów	2.177.000
Gmina Syców	Urządzanie miejsca wypoczynku i rekreacji przy zalewie w Stradomi Wierzchniej	2006	Gmina Syców	263 592,00
Gmina Syców	„Budowa kanalizacji sanitarnej, deszczowej z modernizacją oczyszczalni ścieków w Sycowie Etap I – część 3”	2008-2010	Gmina Syców	1 763 792 Euro 4 478 900 PLN
Gmina Długoleka	Rozbudowa i modernizacja Ośrodka Zdrowia w Długolece	2006-2007	Długoleka	320 179,90 zł (środki EFRR) 72 177,62 (budżet państwa)
Gmina Długoleka	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mirków	2005-2007	Mirków	2 698 178,39 zł
Gmina Długoleka	Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne	2006-2007	Gmina Długoleka	31 733,00 zł
Gmina Długoleka	„Uczeń na wsi- pomoc w	2007	Gmina Długoleka	96 000,00 zł

	zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie oraz miejsko-wiejskie”- zakup busa			
Gmina Długołęka	„Uczeń na wsi- pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie oraz miejsko-wiejskie”- pomoc dla uczniów	2008-2007	Gmina Długołęka	42 025,00 zł
Gmina Dobroszyce	Budowa systemu oczyszczania ścieków dla wsi: Dobrzeń, Dobra i Strzelce.	2004-2006	Gmina Dobroszyce	6 065 091,18
Gmina Dobroszyce	Modernizacja hydroforni w Jenkowicach wraz z technologią uzdatniania wody.	2004-2006	Gmina Dobroszyce	810.371,99
Gmina Dobroszyce	Przebudowa budynku SP ZOZ w Dobroszycach.	2004-2006	Gmina Dobroszyce	382.833,96
Gmina Oleśnica	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Ligocie Polskiej 3	2004-2006	Gmina Oleśnica	197.644,71
Gmina Oleśnica	budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej z urządzeniami budowlanymi w miejscowości Smardzów,	2004-2005	Gmina Oleśnica	2.022.748,67
Gmina Oleśnica	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Boguszyce. Etap II- Boguszyce Wieś.	2005 -2006	Gmina Oleśnica	1.516.793,64
Gmina Oleśnica	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Boguszyce. Etap I- Boguszyce Osiedle	2005	Gmina Oleśnica	1.972.484,67
Gmina Oleśnica	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Brzezinka	2006	Gmina Oleśnica	501.658,15
Gmina Oleśnica	Adaptacja budynku pokoszarowego na gminne gimnazjum w miejscowości Oleśnica	2005	Gmina Oleśnica	1.733.467,47
Gmina Międzybórz	Modernizacja drogi gminnej Niwki Kraszowskie – Dąbrowa Kraszowska	2006	Gmina Międzybórz	291 685,85
	Budowa Boisk Sportowych	2006-2007	Gmina	895 877,00

	przy Szkole Podstawowej i gimnazjum Samorządowym”		Międzybórz	
	Remont budynku świetlicy wiejskiej w Niwkach Kraszowskich	2008	Gmina Międzybórz	101 885,31
Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. R. Kazimierskiego	Spływ kajakowy Widawą z Bierutowa do Paczkowa	2006	Gmina Bierutów	3.000,00
Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. R. Kazimierskiego	Spływ kajakowy Widawą z Namysłowa do Wrocławia Psie Pole	2008	Gminy leżące nad rzeką Widawą	3.500,00
Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. R. Kazimierskiego	Promocyjne oznakowanie 50 km szlaku kajakowego rzeki Widawy	2008	Rzeka Widawa	5.000,00
Stowarzyszenie Ekologiczne EKO -UNIA	Kampania Konsumencka" Wybieram Zdrowie"	2008	cały kraj	197 600,00
Stowarzyszenie Ekologiczne EKO -UNIA	Zieloni Kosynierzy – rewitalizacja cennych przyrodniczo łąk w województwie dolnośląskim”	2007- 2008	województwo dolnośląskie	296 000,00
Stowarzyszenie Ekologiczne EKO -UNIA	"Cała prawda o odpadach" - kampania edukacyjna	2006 - 2007	cały kraj	157 825,00
Stowarzyszenie Ekologiczne EKO -UNIA	"Stan i perspektywy rozwoju turystyki uzdrowskiej w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem Polski i Dolnego Śląska"	09.2006 - 02.2007	województwo dolnośląskie	70 725,00
Stowarzyszenie Ekologiczne EKO -UNIA	"Natura daje pracę - kampania informacyjna i promocyjna na rzecz programów agrośrodowiskowych"	2004 - 2005	cały kraj	38 600,00
Centrum Europejskie Zrównoważonego Rozwoju	Agroturystyka szansą na aktywizację i poprawę sytuacji ekonomicznej rodzin rolniczych z terenu Dolnego Śląska	2006-2007	Powiaty; wałbrzyski, kłodzki, jeleniogórski	521 000,00
Centrum Europejskie Zrównoważonego Rozwoju	Agroturystyka szansą na aktywizację zawodową kobiet z obszarów wiejskich	2006-2007	Dolny Śląsk	690 000,00
Centrum Europejskie Zrównoważonego Rozwoju	Wsparcie szkoleniowe i doradcze mieszkańców małych podwrocławskich miasteczek w zakresie zakładania i prowadzenia	2005-2006	Gminy; Środa Śląska, Jelcz-Laskowice, Trzebnica, Sobótka	250 000,00 EUR

	działalności gospodarczej			
Fundacja Dobra Widawa	Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich doliny Dobrej Widawy	2006-2008	Gminy, Czernica, Długołęka, Oleśnica, Dobroszyce, Syców, Dziadowa Kłoda, Bierutów, Wilków	727 626,00
Fundacja Dobra Widawa	Upowszechnianie dobrych praktyk na obszarach wiejskich	2007	Gminy; Długołęka, Dobroszyce	78 750,00
Fundacja Dobra Widawa	Internet dla Seniora	2007	Gminy; Długołęka Syców, Czernica, Wilków, Dziadowa Kłoda	42 900,00

2. Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności.

2.1 Wykaz gmin wchodzących w skład LGD albo będących jej partnerami.

Tabela 5 Wykaz gmin

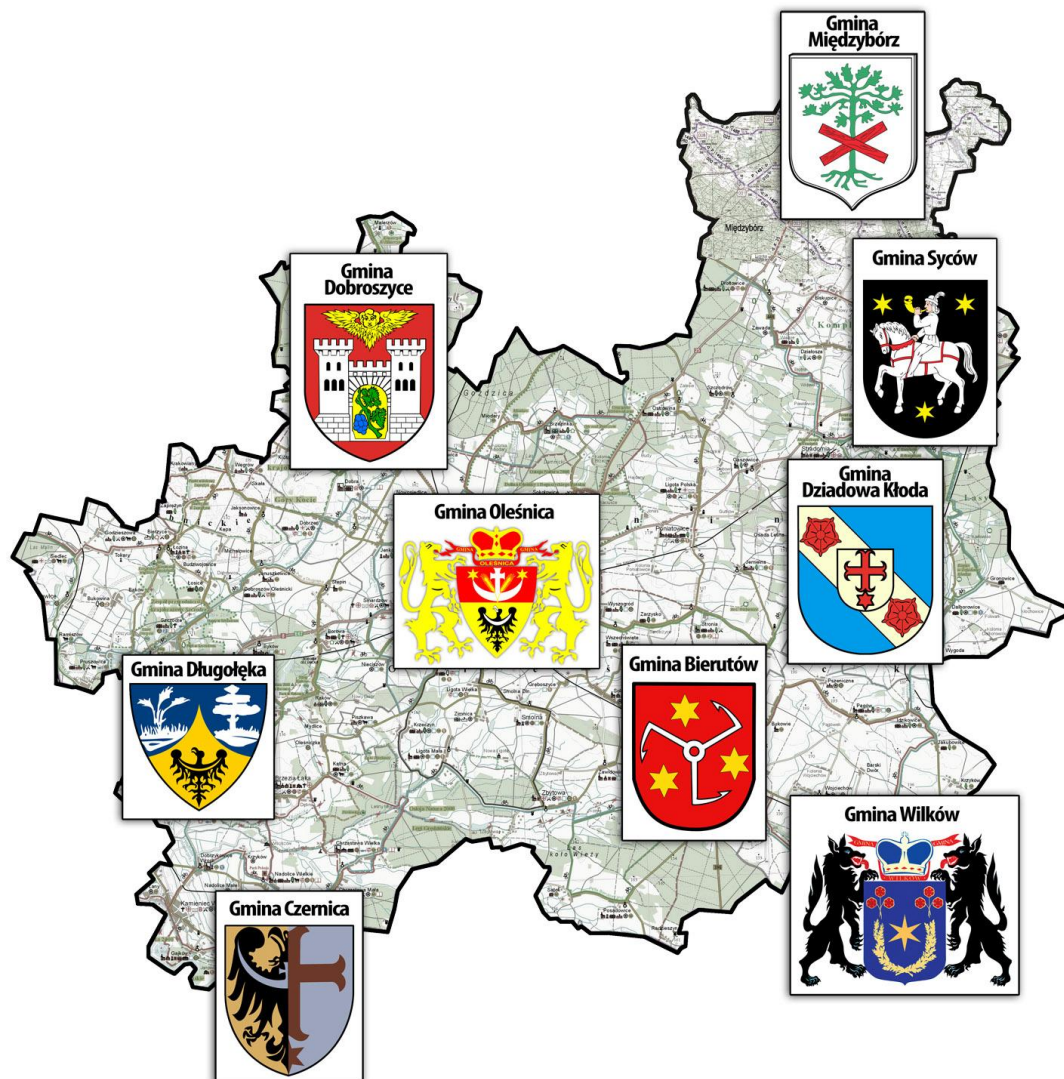

Gmina	Identyfikator jednostki podziału terytorialnego	Typ gminy	Obszar [km ²]	Ilość miejscowości	Ilość mieszkań	Zasięg administracyjny
Długołęka	022302 2	wiejska	212,84	41	21 129	Bielawa, Bierzyce, Borowa, Brzezia Łąka, Budziwojowice, Bąków, Bukowina, Byków, Dąbrowica, Długołęka, Dobroszów, Domaszczyn, Godziszowa, Jaksonowice, Januszkowice, Kamień, Kątna, Kępa, Kiełczów, Kiełczówek, Krakowiany, Łosice, Łozina, Michałowice, Mirków, Oleśniczka, Pasikurów, Piechowice, Pietrzykowice, Pruszkowice, Raków, Ramiszów, Siedlec, Skała Stępiń, Szczodre, Śliwice, Tokary, Węgrów, Wilczyce, Zaprzężyn.
Dziadowa Kłoda	021404 2	wiejska	105,79	9	4 576	Dalbrowice, Dziadowa Kłoda, Dziadów Most, Gołębice, Gronowice, Lipka, Miłowice, Radzowice, Stradomia Dolna
Dobroszyce	021403 2	wiejska	131,96	14	6 002	Bartków, Białe-Błoto, Dobra, Dobrzeń, Dobroszyce, Łuczyna, Malerzów, Mękarzowice, Miodary, Nowica, Nowosiedlice, Sadków, Siekierowice, Strzelce
Oleśnica	021406 2	wiejska	242,85	29	11 449	Bogusławice, Boguszyce, Brzezinka, Bystre, Cieśle, Dąbrowa, Gręboszyce, Jenkowice, Krzeczyn, Ligota Mała, Ligota Polska, Ligota Wielka, Nieciszów, Nowa Ligota, Nowoszyce Osada Leśna, Osiedle Boguszyce, Ostrowina Piszka, Poniatowice, Smardzów, Smolna Sokołowice, Spalice, Świerzna, Wszechświęte, Wyszogród, Zarzysko, Zimnica
Czernica	022301 2	wiejska	83,63	13	9 573	Chrzastawa Mała, Chrzastawa Wielka, Czernica, Dobrzykowie, Gajków, Jeszkowice, Kamieniec, Krzyków, Łany, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Kotowice, Wojnowice,
Wilków	160604 2	wiejska	100,74	12	4 687	Bukowie, Dębnik, Idzikowice, Jakubowice, Krzyków, Lubska, Młokicie, Pągów z przysiółkiem Pągówek, Pielgrzymowice, Pszeniczna Wilków z przysiółkiem Wilków (Barski Dwór), Wojciechów i Kolonia Wojciechów
Syców	021407 3	miejsko-wiejska	145,11	13	16 464	Biskupice, Drołtowice, Działosza, Gaszowice, Komorów, Nowy Dwór, Stradomia Wierzchnia, Syców, Szczodród, Ślizów, Wielowieś, Wioska, Zawada, Św. Marek
Bierutów	021402 3	miejsko-wiejska	145,11	13	16 464	Bierutów, Gorzesław, Jemielna, Karwinie, Kiiowice, Kruszowice, Paczków, Posadowice,

2.2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe.

2.2.1 Uwarunkowania przestrzenne i geograficzne.

Rysunek 1. Mapa LGD.

Powierzchnia – dziewięciu gmin wynosi 1 257,70 km².

Położenie.

Obszar ten zlokalizowany jest w północno-wschodniej części Dolnego Śląska. Najdalej na północ wysunięta jest gmina Międzybórz, a na południe gmina Czernica. Gminą położoną najbardziej na zachód jest Długoleka, a na wschód Dziadowa Kłoda.

Przez środek obszaru LGD (gminy: Oleśnica, Syców) przebiega kilka ważnych szlaków transportowych drogowych i kolejowych, łączących Polskę z południowo – zachodnim i

południowym terytorium kontynentu, będących równocześnie szlakami tranzytowymi dla państw skandynawskich i Europy Wschodniej. Stanowi on ważny element w systemie europejskich powiązań komunikacyjnych.

Geografia.

Obszar LGD Dobra Widawa leży częściowo na terenach trzech powiatów: wrocławskiego (Długoleka, Czernica), oleśnickiego (Oleśnica, Syców, Dobroszyce, Bierutów, Dziadowa Kłoda, Międzybórz) oraz namysłowskiego (Wilków)

Obszar powiatu wrocławskiego rozciąga się od Równiny Oleśnickiej na wschodzie przez część Pradoliny Wrocławskiej, Równinę Wrocławską, aż po Masyw Ślęży na zachodnio-południowym skraju powiatu.

Równina Oleśnicka znajduje się na wschód od Pradoliny Wrocławskiej i na południe od wzgórz Trzebnickich w dorzeczu dopływów Odry: Widawy oraz Stobrawy. Na Równinie Oleśnickiej przeważają tereny zbudowane z gliny zwałowej z ostałkami form glacialnych zlodowacenia odrzańskiego, ale na przedpolu Wzgórz Trzebnickich występują sandry zlodowacenia warciańskiego. Ten duży mezoregion mający 2350 km² powierzchni podzielono na 4 mikroregiony o zmodyfikowanych nazwach w roku 1970.

Równina Oleśnicka jest lekko falistą wysoczyzną morenową, częściowo sandrową między Wzgórzami Trzebnickimi a doliną Widawy, pochyloną ze wschodu na zachód, przy czym na krańcu wschodnim wysokość przekracza 200 m n.p.m. Gleby są brunatnoziemne zajęte przeważnie pod uprawę. Lasów jest niewiele. Największym ośrodkiem miejskim jest Oleśnica.

Równina Psiego Pola jest częścią aglomeracji wrocławskiej nad dolnym biegiem Widawy, z dużą ilością zakładów przemysłowych.

Równina Jelczańska leży na południowy wschód od Wrocławia i jest regionem rolniczo – przemysłowym o niezbyt urodzajnych glebach żytnio-ziemniaczanych.

Równina Namysłowska położona pomiędzy Widawą i Stobrawą na wschód od mikroregionu Równiny Jelczańskiej przedstawia najbardziej lesistą część mezoregionu Równiny Oleśnickiej, zajęta przez Bory Namysłowskie z rezerwatami „Śmiechowice” (0,5 ha), „Lubsza” (15,9 ha), „Leśna Woda” (20,1 ha).

Powiat oleśnicki leży w północno - wschodniej części województwa dolnośląskiego na Równinie Oleśnicko - Kępińskiej. Ziemia oleśnicka położona jest w dorzeczu lewobrzeżnych dopływów rzeki Widawy (Oleśnica, Dobra, Świerzna i Smolna) a jej bezwzględna wysokość waha się w granicach 150 - 170 m n.p.m. W krajobrazie przeważa charakter wiejski, a w okolicach Twardogóry, Bierutowa, Dziadowej Kłody oraz Międzyborza występują znaczne kompleksy leśne.

2.2.2 Uwarunkowania przyrodnicze.

Klimat.

Klimat tej części województwa dolnośląskiego kształtowany jest przez napływ mas powietrza o charakterze oceanicznym. Zaznacza się jednak modyfikacyjny wpływ pofalowanego terenu Wału Trzebnickiego. Lato jest długie, a zima przeważnie krótka i łagodna. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,5 stopni Celsjusza.

Najzimniejszym miesiącem w roku jest styczeń, ze średnią temperaturą ok. -1,5 stopnia. Z kolei najcieplejszym miesiącem jest lipiec, którego średnia temperatura powietrza wynosi 18 stopni Celsjusza. Roczna suma opadów mieści się w granicach od 550 do 650 mm. Klimat obszaru LGD można uznać za dość wilgotny.

Gleby.

Obszar LGD Dobra Widawa wyróżnia się dość dużym zróżnicowaniem pokrywy glebowej. Gleby wytworzone zostały z utworów pochodzenia lodowcowego tj. glin zwałowych, utworów lessopodobnych i napływowych. Urodzajniejsze gleby znajdują się w południowej części doliny Widawy i są to gleby wykształcone z glin oraz pyłów. Reprezentują je gleby brunatne (kwaśne lub właściwe) oraz gleby płowe. Na północy w obszarze źródliskowym Widawy dominują gleby bielicoziemne, wykształcone na piaskach.

Bogactwa naturalne.

Procesy geologiczne, którym podlegał obszar LGD doprowadziły do powstania złóż surowców mineralnych o znaczeniu lokalnym. Zróżnicowanie występujących kopalin jest niewielkie. Dominują kopaliny pospolite, takie jak żwir i piasek.

Wszystkie złoża mają znaczenie lokalne, na obszarze LGD nie stwierdzono złóż surowców kopalnych przydatnych do eksploatacji na skalę przemysłową.

Rejon gminy Czernicy jest stosunkowo ubogi w surowce mineralne. Wynika to z budowy geologicznej i częściowo z istniejących stosunków wodnych. W utworach czwartorzędowych pojawiają się jedynie surowce okruchowe. Są to piaski i żwiry rzeczne oraz wodnolodowcowe. Na obszarze gminy Oleśnica gospodarka surowcami mineralnymi ma niewielkie znaczenie. Wydobycie dotyczy złóż kruszywa naturalnego - piasków, żwirów oraz pospółek. Na terenie gminy Dobroszyce występują udokumentowane złoża surowców naturalnych o znaczeniu przemysłowym. Wyrobiska piasku i pospółki znajdują się w rejonie wsi Strzelce i Łuczyna.

Rzeki.

Najważniejszą osią rzeczną obszaru LGD jest Widawa. Ponadto istnieje tu wiele innych, mniejszych cieków, do których należą: Dobra, Oleśnica, Świerzna, Młyńska Woda, Polska Woda i Prądnia. Nie obserwuje się tu naturalnych zbiorników wodnych. Znane wody stojące to głównie stawy hodowlane oraz zbiorniki retencyjne.

Widawa jest prawym dopływem Odry. Zasadnicza część jej biegu znajduje się na Nizinie Śląskiej w województwie dolnośląskim. Jedynie na krótkim odcinku wpływa na teren Opolszczyzny. Długość tej rzeki wynosi 103,2 km, a powierzchnia dorzecza – 1716 km².

Dobra jest niewielkim ciekim, należącym do zlewni Widawy, o długości około 36 km.

Na kilku jej odcinkach rzeka ta zasila stawy rybne. Koryto rzeki na przeważającej długości jest uregulowane. Ważniejsze dopływy rzeki Widawy to; lewobrzeżny - rzeka Graniczna oraz prawobrzeżne – rzeki; Oleśnica, Dobra

Na rzece **Widawie** następuje zmiana jakości wód wzdłuż jej biegu. W punkcie na ujściu do Odry odnotowano III klasę tj. wody o zadawalającej jakości. Nie było wskaźników osiagających V klasę jakości, a w klasie IV znalazły wskaźniki charakteryzujące zanieczyszczenia organiczne i związkami biogennymi. Na klasyfikację wpływ mają

zarówno dopływy Widawy, a zwłaszcza rzeki Dobra, jak też i infiltracja z pól irygowanych na Osobowicach.

W zlewni rzeki Dobrej znajdują się trzy oczyszczalnie ścieków – w Dobroszycach, Dobrej i w Mirkowie z których ścieki mają duży wpływ na jakość jej wód. W przekroju poniżej Dobroszyc stężenie maksymalne pięciu parametrów przekraczają poziom IV i V klasy jakości - wskaźniki charakteryzujące zanieczyszczenia związkami organicznymi i biogennymi.

W przekroju ujściowym ilość wskaźników przekraczających poziom tych klas wzrasta i praktycznie tylko wskaźniki charakteryzujące zanieczyszczenia mineralne pozostają na poziomie III klasy.

Lasy.

Łączna powierzchnia gruntów leśnych LGD wynosi 27 232,4 ha tj. 23,3 % powierzchni całego obszaru. Wskaźnikiem charakteryzującym udział lasów w ogólnej powierzchni użytków rolnych jest lesistość. Spośród gmin obszaru LGD, gminy charakteryzujące się niską lesistością (poniżej 20 %) to: Długołęka, Czernica, Dziadowa Kłoda, Wilków. Są to tereny intensywnej produkcji rolnej, o glebach wysokiej jakości i rozproszonych, drobnych kompleksach leśnych. Wysoką lesistością (powyżej 30%) charakteryzują się gminy Dobroszyce i Syców, natomiast gmina Międzybórz posiada aż 41 % powierzchni lasów. Pozostałe gminy Oleśnica i Bierutów zostały zakwalifikowane do grupy o średnim wskaźniku lesistości (20,1% - 30,0%). Stan sanitarny lasów znajdujących się na obszarze LGD można określić jako dobry, charakteryzujący się stosunkowo niewielką liczbą uszkodzeń drzewostanów.

Zaobserwowane zbiorowiska leśne obszaru LGD to: Kwaśne buczyny, Grądy środkowoeuropejskie, Kwaśne śródłądowe dąbrowy, Łęgi olszowo-jesionowe, Łęgowe lasy dębowo- wiązowo- jesionowe

Zasoby przyrodnicze.

Dolina Dobrej, wraz z jej licznymi dopływami, obfituje w bogate gatunkowo i cenne użytki zielone oraz znajdujące się w jej sąsiedztwie rozległe tereny leśne. Największe znaczenie przyrodnicze mają łąki oraz położone w obszarze źródłowym Dobrej i jej dopływów zbiorowiska leśne. O walorach przyrodniczych terenów położonych w **otoczeniu i zlewni Widawy** decydują przede wszystkim zbiorowiska leśne, w mniejszym stopniu łąki i inne półnaturalne i naturalne zbiorowiska. Wysoki walor przyrodniczy, o europejskim znaczeniu, mają rozwijające się tu lasy łęgowe i grądowe kompleksu Kątna-Zbytowa, które powinny zostać objęte ochroną jako Obszar Natura 2000 – **Łęgi Grzędzińskie**. Drzewostan tworzą głównie jesion wyniosły, olsza czarna i dąb szypułkowy. Łęgi stanowią ważną ostoję dla ptaków preferujących obszary bagienne, takich jak: bocian czarny, żuraw, bielik, słonka, strumieniówka. Znajdziemy tu również wiele wiekowych i powalonych drzew, w których gnieźdzą się liczne dziuplaki: dzięcioł średni, czarny, zielonosiwy i dzięciołek, siniak, muchołówka białoszyja. Na terenie gmin Dobrej Widawy skupia się **5 Obszarów Natura 2000**. Z przyrodniczego punktu widzenia strategiczne znaczenie mają **Obszary „Bierutów”**

i **„Dolina Oleśnicy i Boguszyckiego Potoku”**. Są to obszary ustanowione dla ochrony rzadkiego i chronionego motyla – czerwończyka fioletka. Niezwykle bogate w gatunki są

łąki trzęślicowe położone w okolicy Łuczyny oraz Piszkiawy. Rosną tu gatunki chronione – nasięźrzał pospolity, kukułka szerokolistna lub goryczka wąskolistna oraz rzadko spotykane turzyca filcowata, turzyca cienista bądź wełnianka szerokolistna.

Arboretum im. Prof. Stefana Białoboka położone jest pod Stradomią Wierzchnią w bliskim sąsiedztwie rzeki Widawy. Założone zostało w 1993 r. i zajmuje powierzchnię około 150 ha. W zbiorach arboretum odnaleźć można ponad 1800 gatunków i odmian drzew i krzewów oraz prawie 100 gatunków chronionych. Znajdziemy tu także alpinarium, kolekcję różaneczników i azalii oraz roślin wodnych oraz chronionych.

Z przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej wynika, iż dolina Dobrej Widawy posiada wielkie bogactwo przyrodnicze. Zlokalizowano ponad 10 zbiorowisk roślinnych nieleśnych, 27 pomników przyrody. Na opisywanym terenie występuje ponad 300 gatunków roślin, 24 gatunki ryb, 14 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, ponad 40 gatunków ssaków.

Na szczególną uwagę zasługuje występowanie 139 gatunków ptaków. Dzisiejsza awifauna doliny Dobrej i Widawy, która stanowi połączenie gatunków właściwych dla bogatych nadrzecznych lasów liściastych, które tu pierwotnie dominowały oraz ptaków zasiedlających ukształtowane w wyniku tradycyjnej, ekstensywnej gospodarki człowieka obszary łąk i pól jest silnie zagrożone. Z tej to przyczyny niezbędne są szybkie działania zmierzające do oceny rozmieszczenia i liczebności najcenniejszych gatunków ptaków tego obszaru oraz wyznaczenie najważniejszych ostoi, od których zależy ich przetrwanie, tym bardziej, że dolina Dobrej i Widawy stanowi ważne miejsce występowania wielu rzadkich oraz ginących ptaków, zarówno w skali Polski, jak i całej Europy. Z tego względu należy szczególnie nacisk położyć na edukację proekologiczną wśród mieszkańców obszaru. Większość nie jest świadoma bogactwa przyrodniczego obszaru, na którym żyją. Ważne aby poznali nazwy gatunków ciekawych i charakterystycznych roślin i zwierząt, które zapewne na co dzień obserwują.

Obszar Natura 2000 Bierutów PLH020065 - kompleks łąk wilgotnych i zalewowych oraz pastwisk w dolinie Widawy, poniżej Bierutowa. Występują tu rzadkie gatunki motyli (czerwończyk fioletek, czerwończyk nieparek) i ryb (koza, różanka, piskorz).

Proponowany obszar Natura 2000 Dolina Oleśnicy i Boguszyckiego Potoku ma objąć ochroną stanowiska rzadkiego motyla czerwończyka fioletka, występującego na wilgotnych łąkach kaczeńcowych w dolinach Oleśnicy i Boguszyckiego Potoku. Na terenie obszaru występuje siedlisko przyrodnicze o priorytetowym znaczeniu - łągi (kod Natura 2000 - *91E0), najciekawsze w dolinie niewielkiego cieką koło Sokołowic.

Proponowany obszar siedliskowy Natura 2000 Lasy Grędzińskie jest miejscem występowania cennych siedlisk: łąk aluwialnych, lasów łągowych i grądowych. Typy ekosystemów występujących na tym terenie to łągi jesionowo-olszowe i nadrzeczne jesionowo-wiązowo-dębowe oraz łąki trzęślicowe i aluwialne. Obszar starego nadrzecznego drzewostanu liściastego charakteryzuje się bogactwem rzadkich gatunków ptaków (np. dzięcioł średni, dzięcioł czarny, dzięcioł zielonosiwy, dzięciołek, siniak, muchołówka białoszysza). Ptaki występują także w lasach zalewowych (np. bocian czarny, żuraw, bielik, słonka, strumieniówka), na suchych polanach i skrajach lasu (np. dudek, turkawka, ortolan), oraz na podmokłych łąkach zalewowych (np. cyranek, czajka, bekas, krwawodziób, rycyk, świerszczak, świergotek łąkowy, pokląskwa, derkacz).

użytek ekologiczny „Staw Olszyca” - dwa stawy, dobre miejsce do bliskiego oglądania wielu gatunków zwierząt (perkozy, perkoz rdzawoszyi, bąk, czapla siwa, bocian czarny, kania ruda, błotniak stawowy, kokoszka wodna, łyska, żuraw, turkawka, zimorodek, dzięcioł czarny, trzcinniczek, strumieniówka, remiz, gąsiorek, ortolan i ciekawe płazy: kumak nizinny, traszka grzebieniasta) i zapoznania się z roślinnością wodną, błotną i bagienną,

użytek ekologiczny „Łozińskie mokradła” - łąki i lasy obszaru źródliskowego, niewielkiego dopływu Dobrej. Występują tu rzadkie gatunki roślin (goździk pyszny, nasięźrzał pospolity, wilżyna bezbronna i storczykowate - listera jajowata, kukułka szerokolistna, kukułka krwista), łąki trzęślicowe, okrajki nadrzeczne i zupełnie fragmentarycznie wykształcone zbiorowiska z udziałem gatunków kalcyfilnych. W bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się łągi jesionowo-olszowe,

pomnik przyrody „Park w Domaszczyni” - z licznymi starymi drzewami (buk, dąb), o runie i drzewostanie silnie nawiązującym do lasów naturalnych,

pomniki przyrody w parku w Szczodrem - obiekt dydaktyczno - rekreacyjny miejscem ze starymi okazami drzew (buk, dąb, lipa, jawora, sosna), z których niektóre mają wymiary pomnikowe.

Proponowany pomnik przyrody Aleja „Brodaczka” - długa aleja przebiegająca przez Bartków i Białe Błoto. Występuje tu wiele cennych gatunków drzew (dąb, jesion, lipa, klon) oraz stanowiska rzadkich, wrażliwych na zanieczyszczenia powietrza, porostów krzaczkowatych (brodaczek).

Stanowisko dokumentacyjne „Czarny Jar koło Zprężyna” - odkrywka głębokich gleb lessopodobnych, dzięki której można obserwować odsłonięcie systemów korzeniowych drzew.

Obszar chronionego krajobrazu „Góry Kocie” - część Wału Trzebnickiego o znaczeniu krajobrazowym. Różnicowane ukształtowanie terenu, atrakcyjne punkty widokowe umożliwiają podziwianie panoramy starego krajobrazu rolniczego. W skład obszaru wchodzi następujące obiekty turystyczno - przyrodnicze:

punkt widokowy Zaprężyn-Węgrów – „Wzgórze siedmiu kościołów” - wzniesienie, z którego rozciąga się widok na Pradolinę Wrocławską, Równinę Oleśnicką oraz Masyw Ślęży. Przy bezchmurnej pogodzie możliwe jest podziwianie panoramy okolicznych wsi i Oleśnicy,

użytek ekologiczny „Kopiec” - obejmuje 140-letni las bukowy i bukowo-dębowy, występują tu kwaśne buczyny niżowe, (siedlisko przyrodnicze Natura 2000 – kod 9110) oraz lasy grądowe (9170),

punkt widokowy Prawocice – możliwość oglądania panoramy Gór Kocich, krajobrazu rolniczego i położonych w dolinach wsi,

użytki ekologiczne „Łuczynki” - płaty łąk trzęślicowych (6410), bardzo bogatych w gatunki łąk świeżych (6410) oraz łąk ostrożeńców i turzycowych. Występują tu rzadkie gatunki roślin (nasięźrzał pospolity, turzyca filcowata, turzyca cienista, kukułka szerokolistna) i ptaków (błotniak stawowy, przepiórka, czajka, gąsiorek, czapla siwa, przepiórka, kłaskawka, świerszczak, strumieniówka, ortolan),

rezerwat przyrody „Siniak” – ponad stuletnie starodrzewie dębowe, bukowo – dębowe i dębowo – sosnowe zajmujące powierzchnię ok. 29ha. Występują tu ubogie dąbrowy oraz kwaśne buczyny (siedlisko przyrodnicze 9190 i 9110). Teren atrakcyjny ze względu na

ukszaftowanie krajobrazu oraz występujące gatunki roślin (przytulia okrągłolistna) i ptaków (gołąb siniak),

przyrodnicza ścieżka rowerowa „Korona Gór Kocich” – możliwość wyboru dwóch szlaków – krótszego (drogi w pobliżu niższych wzniesień) i dłuższego (obejmuje wszystkie najwyższe szczyty w obrębie proponowanego obszaru chronionego krajobrazu Góry Kocie).

Proponowany rezerwat przyrody „Perłówka” - 18ha zbiorowisk grądowych (występuje perłówka jednokwiatowa) otoczone lasami wilgotnymi, z ponad 130-letnimi dębami i jesionami oraz roślinami chronionymi (przytulia wonna, kopytnik pospolity).

„Aromaterapia w borach „Białego Błota” - bory sosnowe zapewniają możliwość korzystania z naturalnej aromaterapii (odprężające i lecznicze działanie olejków eterycznych), dodatkowo umożliwiają zbiór jagód i grzybów.

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy Czerwończyk - silnie uwilgotniony teren, na którym występują wilgotne łąki oraz lasy olsowe i łęgowe. Obszar zamieszkały przez wiele gatunków płazów (kumak nizinny, traszka grzebieniasta, rzekotka drzewna). Na terenie tego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego znajdują się liczne obiekty chronione:

użytek ekologiczny „Mokradła Boguszyckie” - 33,65ha łąk podmokłych, na których występuje 147 gatunków roślin, w tym chronione (kruszyna pospolita, kalina koralowa). Występują tu szuwały, łąki umiarkowanie wilgotne, łąki jednokośne, łąki ziołoroślowe, zarośla i lasy łęgowe,

proponowany pomnik przyrody „Boguszyckie Dęby” - 17 przestoi dębowych (pierśnica 230 – 450cm) w otoczeniu użytku ekologicznego „Boguszyckie Mokradła”,

użytek ekologiczny Uroczysko Grotowskiego-Małe Brzezie - powierzchnia 49,92ha, porośnięta przez prawie 200 gatunków roślin, w tym również chronionych (wawrzynek wilczełyko, listera jajowata, kruszyna pospolita, kalina koralowa). Oznaczono tu 262 gatunki zwierząt (100 gatunków pod ochroną ścisłą, 29 o prawnych okresach ochronnych). Roślinność jest silnie zróżnicowana, największą powierzchnię zajmują zbiorowiska łęgowe, użytek ekologiczny „Ols Spalicki” - 4,89ha powierzchni, porośniętej przez 142 gatunki roślin wyższych wchodzących w skład wilgotnych lasów olszowych. Ważne siedlisko przyrodnicze, klasyfikowane do priorytetowych lasów łęgowych,

użytek ekologiczny „Olsy Sokołowskie” – powierzchnia 77,98ha, na której występują 153 gatunki roślin wyższych. Przeważa roślinność typu przystrumykowe łągi olszowo-jesionowe. Obok dość młodego drzewostanu występują również łąki i szuwały zamieszkiwane licznie przez płazy. Na terenie użytku żerują i gniazdują bocian czarny oraz bielik,

użytek ekologiczny „Las Boguszycki” - lasy i zbiorowiska wodne o łącznej powierzchni 70,27ha. Na terenie występują 162 gatunki roślin naczyniowych (w tym będący pod ścisłą ochroną grąźel żółty) oraz 306 gatunków zwierząt. Największy obszar zajmują łągi olszowo-jesionowe,

proponowany użytek ekologiczny „Łąka Oleśnicka” - silnie podmokłe tereny (4,73ha), porośnięte 163 gatunkami roślin naczyniowych (w tym chronione: śnieżyczka przebiśnieg, kalina koralowa). Występuje tu 291 gatunków zwierząt, w tym 103 gatunki pod ochroną ścisłą. Osobliwością faunistyczną są pary szcudłaków (rzadkie ptaki),

proponowany użytek ekologiczny „Łąka Spalicka” – 4ha terenu silnie podmokłego, z oznaczonymi 120 gatunkami roślin naczyniowych i 277 gatunkami zwierząt. Występują tu głównie zbiorowiska turzycowe, szuwar trzcinowy oraz fragmenty łąk ziołoroślowych, pomnik Przyrody „Aleja nad Potokiem” – aleja złożona ze starych drzew (pierśnica 180 – 450cm) gatunków: olsza czarna (3 drzewa), dąb szypułkowy (65 drzew), topola czarna (1 drzewo), grusza pospolita (1 drzewo) oraz klon zwyczajny (1 drzewo), proponowany użytek ekologiczny „Ols nad Brzeziem” - silnie wilgotne zbiorowiska leśne z udziałem olszy czarnej, na części obiektu zarysowuje się specyficzna dla olsów struktura kępowo-dolinkowa.. Występują tu turzyce wraz z roślinnością szuwarową oraz rośliny chronione (porzeczka czarna, kalina koralowa, kruszyna pospolita).

Arboretum im. Prof. Stefana Białoboka w Stradomii Wierzchniej i Ścieżka przyrodnicza „Leśna ścieżka edukacyjna Stradomia” - założone w 1993 roku arboretum pod Stradomią, o powierzchni około 150ha. Składa się z kolekcji dendrologicznej, alpinarium, kolekcji roślin wodnych, kolekcji roślin chronionych oraz szkółki. W arboretum znajduje się ponad 1800 gatunków i odmian drzew i krzewów, w tym prawie 100 gatunków chronionych. Poza podziwianiem istniejącej kolekcji istnieje możliwość korzystania z leśnej ścieżki ekologicznej. Przy Arboretum prowadzone są badania naukowe, np. krajowy program zachowania zasobów genowych drzew leśnych (Archiwum Klonów Gatunków Cennych).

Punkt obserwacyjny ptaków „Zalew Stradomia” – zlokalizowany jest przy nowym zbiorniku retencyjnym na rzece Widawie. Duży zbiornik wodny stwarza dobre warunki do życia wielu gatunkom ptaków (perkoz dwuczuby, perkozek, głowienka, czernica).

Na terenie LGD występuje 27 pomników przyrody (istniejące)

Dąb szypułkowy - w miejscowościach; Domaszczyn, Oleśnica, na trasie Budziejowice-Łozina, Bierutów, Droftowice, Syców, na trasie Komorów – Międzybórz, Buk zwyczajny – w miejscowościach – Oleśnica, Syców

Cis pospolity – w miejscowości – Dobroszyce, Klon zwyczajny - w miejscowościach – Droftowice, Syców, Klon jaworowy - w miejscowościach – Syców, Platan klonolistny - w miejscowościach – Syców, Sosna czarna w miejscowościach – Droftowice, Lipa drobnolistna w miejscowościach – Radzowice, Założenia parkowe - w miejscowościach – Stradomia Wierzchnia i Ostrowina.

Leśny rezerwat „Gola Wielka” leży w na południowy zachód od Międzyborza. Wyróżnia się unikatową resztką pierwotnego lasu mieszanego z udziałem jodły na granicy jej północnego zasięgu w naszym kraju.

Pomnikami przyrody w Gminie Międzybórz są **głazy narzutowe pod Bukowiną Sycowska** na południowy zachód od Międzyborza i w Dzieszawicach na południe od tego miasta, oraz Głaz zwany Diabelskim kamieniem, który znajdują się w pobliżu Kraszowa.

Turystyka.

Aby turystyka w Dolinie Dobrej Widawy mogła się dobrze rozwijać potrzebne jest dobre zaplecze turystyczne. Na podstawie przeprowadzonych inwentaryzacji stwierdzono, że baza noclegowa jest bardzo skromna – 23 obiekty o łącznej liczbie 585 miejsc. Baza gastronomiczna składa się z 60 obiektów posiadających sezonowo do 2800 miejsc (bez miejsc plenerowych). Na zagospodarowanie rekreacyjno – sportowe składają się łowiska komercyjne i naturalne (16 obiektów), ośrodki jazdy konnej (11 obiekty), hale i sale

sportowe (18 obiektów) oraz stadiony i boiska sportowe (80 obiekty). Urządzenia kulturalne to głównie ośrodki kultury i świetlice (38 obiektów) oraz biblioteki publiczne (36 obiektów). Źle przedstawia się wyposażenie gmin w urządzenia użyteczności publicznej – brakuje posterunków policji (Dziadowa Kłoda, Oleśnica, Wilków), bankomatów, aptek i placówek pocztowych. Najlepiej rozwiniętą bazę urządzeń handlowych ma gmina Długołęka.

Hotele, usługi noclegowe, agroturystyka.

Długołęka, Kwatery prywatne M. Miziniak, adres; Bierzyce 10, 55-095 Mirków, 12 miejsc noclegowych, jadalnia i kuchnia, Zajazd hotelowo-gastronomiczny „Ósemka” Z. Boroń, A. Boroń adres; Borowa, ul. Klonowa 21, 55-093 Kiełczów, 16 miejsc noclegowych, restauracja, Gospodarstwo agroturystyczne T. Sieradzki, adres; Borowa, ul. Kasztanowa 10, 55-093 Kiełczów, 20 miejsc noclegowych, jadalnia, aneks kuchenny, Hotel „U Janów”, R. Papiernik, J. Papiernik, adres; Długołęka, ul. Wrocławska 33, 55-095 Mirków, 20 miejsc noclegowych, restauracja, Gospodarstwo agroturystyczne „Zbiświczówka”, A. Goetzendorf-Grabowski, adres; Kątna 43, 55-093 Kiełczów, 12 miejsc noclegowych, posiada jadalnię i aneks kuchenny,

Usługi noclegowe „Kohowa” F. Wawryło, adres; Kiełczówek, 55-093 Kiełczów, 12 miejsc noclegowych, jadalnia i aneks kuchenny

Usługi hotelarskie „Gościniec” S. Tomicka, adres; Mirków, ul. Akacyjowa 4, 55-095 Mirków, 20 miejsc noclegowych, jadalnia i aneks kuchenny, Noclegi – Pokoje gościnne „U Ireny” Ł. Berko, adres; Mirków, ul. Bukowa 1 i 2, 55-095 Mirków, 23 miejsca noclegowe, jadalnia i aneks kuchenny

Czernica, Gospodarstwo agroturystyczne U. i L. Frączyk, adres; Chrzęstawa Mała, ul. Leśna 51, 55-003 Czernica 10 miejsc noclegowych, jadalnia i aneks kuchenny, Usługi hotelarskie I. Grydziusko, adres; Czernica, ul. Wojska Polskiego 7, 55-003 Czernica, 49 miejsc noclegowych, kawiarnia i jadalnia, Gospodarstwo agroturystyczne J. Jaśkiewicz, adres; Czernica, ul. Odrzańska 9, 55-003 Czernica, 16 miejsc noclegowych, jadalnia i aneks kuchenny

Dobroszyce, Gospodarstwo agroturystyczne „Zagroda Barć” Zofia i Zygmunt Maciejewscy, adres; Nowica 33, 56-410 Dobroszyce 11 miejsc noclegowych, jadalnia i aneks kuchenny, Gospodarstwo agroturystyczne „Słoneczko” Urszula Maleszka, adres; Sadków 4, 56-410 Dobroszyce, 5 miejsc noclegowych, jadalnia i aneks kuchenny, Agro Spa Wellness Dworek J. Użyczyn, V. Traczyk, A. Sopuch, adres; ul. Wojska Polskiego 25, 56-410 Dobroszyce, 10 miejsc noclegowych, bar (w remoncie) Hotel „Zamek Dobra” Rodzina Podgórskich, adres Dobra 28, 56-410 Dobroszyce, 50 miejsc noclegowych, restauracja

Wilków, Gospodarstwo rolno- agroturystyczne, adres; Dębnik 2, 46-113 Wilków, 15 miejsc noclegowych, aneks kuchenny

Oleśnica, Zajazd na Polance” Z.G.H.s.c., adres; Smardzów 1a, 56-400 Oleśnica, 50 miejsc noclegowych, restauracja, bar, Gospodarstwo agroturystyczne Janowscy, adres; Brzezinka 40, 56-400 Oleśnica, 8 miejsc noclegowych, jadalnia, aneks kuchenny, Hotel „Amber”, adres; Cieśle 47, 56-400 Oleśnica, 20 miejsc noclegowych, restauracja, bar,, Ośrodek Wypoczynkowo-Turystyczny „RELAKS” Bogusław Gruszczyński, adres; Boguszyce 92A, 56-400 Oleśnica 114 miejsc noclegowych w tym: 90 miejsc w domkach, 24 w hotelu, restauracja, kawiarnia, punkty gastronomiczne

Syców, Hotel „Maks-E-12”, adres; Jana Pawła II nr 5, 56-500 Syców, 48 miejsc noclegowych, restauracja Hotel „Plon” adres; Szosa Kępińska, 56-500 Syców, 22 miejsca noclegowe, Zajazd „KAROL” Henryka Mazur, adres; Stradomia Wierzchnia 21A, 56-500 Syców, 14 miejsc noclegowych, restauracja, Motel w Stradomii, Lukoil Polska Sp. z o.o., Stacja paliw nr 043, adres; Stradomia Wierzchnia, 56-500 Syców, 20 miejsc noclegowych, bar.

Międzybórz - Kasprzak- ul. Wrocławska 38 56- 513 Międzybórz, Gospodarstwo Agroturystyczne w Rybinie- Szymańscy Zbigniew i Jolanta – Rybin 7, 56-513 Międzybórz

Szlaki turystyczne.

Zauważany jest brak małej infrastruktury turystycznej (miejsc postojowych, biwakowych, wiat) oraz zagospodarowanych obszarów do rekreacji w sąsiedztwie zbiorników wodnych, starorzeczy i rzek. W chwili obecnej wyznaczone szlaki gminne, regionalne i międzynarodowe nie stanowią spójnego systemu z rozpoznawalnym widocznym oznakowaniem. Prowadzone często wzdłuż tras komunikacyjnych nie zapewniają komfortu poruszania się użytkownikom. Trudnością jest również słabe zintegrowanie tras i szlaków z Wrocławiem tj. brak czytelnych oznakowań i tablic informacyjnych, dostępnych materiałów informacyjnych. Większość szlaków wymaga wytyczenia i oznaczenia w terenie, obecnie znajdują jako propozycje. Fizycznie wytyczona i oznaczona w terenie jest Pętla Długołęka oraz fragmenty Trzebnickiej Pętli Rowerowej, Euro Velo 9 i Okrężnej Pętli Twardogórskiej.

Przez teren Doliny Dobrej Widawy biegnie 5 szlaków turystyki pieszej:

1. szlak żółty „Dookoła Wrocławia” im. dr Bronisława Turonia: Zakrzów – Domaszczyn – Szczodre – Długołęka – Kamień – Raków – Chrzęstawa – Czernica – Kotowice – Siechnice – Św. Katarzyna. łączna długość szlaku - 135km, 2. szlak czerwony: Oława – rez. Grodzisko Ryczyńskie – Bystrzyca – Jelcz Laskowice. łączna długość szlaku – 28km, 3. szlak zielony: Długołęka – Szczodre – Łozina – Zawonia – Milicz. łączna długość szlaku – 50km, 4. szlak żółty „Szlak Solny”: Oleśnica – Smolna – Bierutów. łączna długość szlaku – 18km, 5. szlak czerwony: Trzebnica – Dobroszyce – Bierutów – Biskupice Oławskie. łączna długość szlaku – 68km, 6. szlak czerwono - biały z zieloną sylwetką czołgu „Szlak II Armii Wojska Polskiego”: Oleśnica – Trzebnica. łączna długość szlaku – 30km .

Obszar LGD posiada także dobre warunki do uprawiania turystyki rowerowej. Wyznaczono tu kilka tras rowerowych: 1. żółta - „Dwa Światy” („Pętla Długołęka”) - łączna długość szlaku – 35km, 2. zielona - „Zielona Pętla Bierutowska” („Pętla Bierutów”) - łączna długość szlaku – 30km, 3. czerwona – „Pętla Wilków” - łączna długość szlaku – 32km, 4. zielona – „Pętla Dziadowa Kłoda” - łączna długość szlaku – 33km, 5. czerwona – „Dla Ducha i Natury” („Pętla Syców”) - łączna długość szlaku – 27km, 6. niebieska – „Rowerowy Szlak Dobrej Widawy” („Wielka Pętla Dobrej Widawy”), składająca się z 6 odcinków: I „Dobra Trasa” II – „Droga do Źródeł” – 36km, III – „Droga do serca Lasu” – 23km, IV – „Koreański Szlak Spokojnej Rzeki” – 31km, V – „Sielskie Oblicza Dawnego Śląska” – 30km, VI – „Łącznik Dobrej Widawy” – 9,5km.

Wskazano również 5 tras uzupełniających system tras rowerowych Dobrej Widawy:

1. zielona – „Trasa Pętla wokół Dobroszyce” - łączna długość szlaku – 36,5km, 2. niebieska – „Trasa Ulicówek” - łączna długość szlaku – 30km, 3. czerwona – „Trasa Pałacowa” - łączna

długość szlaku – 38km, 4. żółta – „Trasa Parkowa” - łączna długość szlaku – 42km, 5. czerwona – „Trasa Podworska” - łączna długość szlaku – 31km.

Na podstawie przeprowadzonych inwentaryzacji wyznaczono także zielony szlak rowerowy Wrocław – Syców. Składa się on z odcinka „Trakt Oleśnicki” Wrocław - Oleśnica (długość 23km), łącznika „Wrocław – Bielawa” (11km) i drugiego odcinka „Szlak Arboretum Leśnego” Oleśnica – Syców (36km). Przez obszar LGD przechodzą także fragmenty tras rowerowych takich jak: 1. Trzebnicka Pętla Rowerowa – szlak czerwony, 2. Euro Velo 9 – szlak zielony, 3. Okrężna Pętla Twardogórska – szlak czerwony.

Obszar LGD położony jest pomiędzy rzekami Dobrą i Widawą, co predysponuje go do uprawiania turystyki wodnej. Na rzece Widawie funkcjonuje szlak kajakowy, o długości około 50km na który składają się z trzy etapy:

1. Namysłów – Bierutów – długość 15km, 2. Bierutów – Chrząstawa Wielka – długość 19,9km, 3. Chrząstawa Wielka – Wrocław Psie Pole – długość 15,8km.

Poszczególne etapy różnią się między sobą stopniem trudności, najtrudniejszy jest etap drugi. Najlepszym okresem na organizację spływów kajakowych jest czas od końca kwietnia do końca czerwca – występuje wtedy wysoki stan wody w rzece, a roślinność występująca na szlaku nie jest jeszcze mocno wyrosnięta.

Piękny, rozległy teren w połączeniu z bogactwem przyrody stanowią doskonałe warunki do uprawiania turystyki konnej. Na jej potrzeby wytyczono i oznaczono w terenie dwie trasy: 1. Ramiszów – Siedlec – Godziszowa – Węgrów – Siekierowice – Łuczyna – Lasy Żłotowskie – Bartków – Strzelce – Mękarzowice – Siekierowice, 2. Dębnik – Lubka – Barski Dwór – Wabienice – Pszeniczna – Wygoda – Gronowice – Lasy Rychtałskie – Szklarka – Punkt obserwacyjny Zalew Stradomia.

Gminy; Długołęka, Dobroszyce, Czernica, Wilków, Dziadowa Kłoda, Oleśnica, Bierutów i Syców usytuowane są na atrakcyjnych przyrodniczo terenach, które stwarzają dobre warunki do rozwoju ekoturystyki, agroturystyki. Przemawiają też za dalszym rozwojem tras turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych, kajakowych) zwłaszcza w kontekście tworzenia, spójnego zintegrowanego systemu tych tras pozwalających na bezkonfliktowe poruszanie się nie tylko po całym obszarze doliny Dobrej Widawy, a także pozwalające rowerzystom na przejazd do sąsiednich LGD. Dotyczy to też tras konnych i pieszych.

Atutem obszaru są również zabytkowe zabudowania, piękne stare kościoły i pomniki, które uatrakcyjniają zarówno istniejące trasy turystyczne jak i te, które powstaną w przyszłości.

Minusem jest stan zagospodarowania turystycznego gmin Dobrej Widawy, który nie przedstawia się tak imponująco jak walory przyrodnicze, kulturowe obszaru. Istnieje dość skromne zaplecze dla wypoczynku weekendowego mieszkańców Wrocławia, w szczególności w zakresie gastronomii i handlu. Oferta aktywnego wypoczynku, związana z urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi, jest słaba co powoduje, że obszar ten nie stanowi na razie znaczącego zaplecza turystycznego dla Wrocławia. Oferta usługowa dla turystyki tranzytowej ogranicza się głównie do skromnego zaplecza noclegowo-gastronomicznego.

Z tego względu jego mieszkańcy wraz z jednostkami samorządowymi, przy pomocy organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych środowisk, powinni dążyć do aktywizacji turystyki w rejonie wykorzystując nie zaprzeczalny potencjał tkwiący na tym obszarze wyrażający się w atrakcyjnych przyrodniczo terenach, bogactwie kulturowym nie

tylko w odniesieniu do zabytków materialnych ale także zabytków kultury niematerialnej (tradycje, obrzędy, legendy) zwłaszcza, że wyniki przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych i kulturowych obszaru wskazują, że posiada on duży potencjał do rozwoju turystyki w tym regionie. Potencjał ten tkwi też w mieszkańcach tego obszaru.

2.2.3 Uwarunkowania historyczne i kulturowe.

Historia.

Historia tych śląskich ziem jest nie tylko bogata, ale i skomplikowana. Wielokrotnie zmieniały one przynależność państwową i etniczne oblicze. W roku 990 weszły w skład monarchii piastowskiej, w 1329 r. Korony Czeskiej, w 1526 r. – monarchii austriackich Habsburgów, w 1742 r. Królestwa Pruskiego, a w 1871 – Rzeszy Niemieckiej. W roku 1945 znalazły się w granicach państwa polskiego. Na obszarach Doliny Dobrej Widawy odnaleźć można przede wszystkim ślady mieszkającej tu w ciągu wieków ludności niemieckiej czy żydowskiej (zwłaszcza w okolicach Sycowa i Bierutowa). Częścią historii tych ziem są również kolonie i żyjący w nich emigranci protestanccy z Czech, potomkowie husytów. Nazwa **miasta Bierutów** wywodzi się od zniekształconego brzmienia nazwiska jego rzekomego właściciela (comes Beroldus). W niektórych publikacjach identyfikowanego z margrabią Bertholdem, ojcem św. Jadwigi Księżnej Śląskiej, a najstarsza wzmianka źródłowa pochodzi z 1214 r. i wymienia osadę targową z kościołem. Pierwsza, nieudana lokacja na prawie niemieckim miała miejsce przypuszczalnie ok. 1250 r. Ponowna, na prawie frankońskim dokonana została w 1266 r. przez księcia Henryka III wrocławskiego. Pierwszą osadą z terenu gminy wzmiankowaną w dokumentach historycznych była wieś **Goźesław** -1230 r., a następnie **Solniki** – 1245 r. **Dziadowa Kłoda** w czasach średniowiecznych była własnością rycerską, a następnie własnością szlachecką feudalnych wasali wolnego stanowego księstwa sycowskiego. W latach 1615–1810 Dziadowa Kłoda pozostawała własnością Zakonu Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą. Miejskowa legenda, wyjaśniająca pochodzenie nazwy miejscowości, mówi o pewnym starym wędrowcu. Przechodził on przez rosnący niegdyś w miejscu obecnej wsi gęsty bór sosnowy, w którym natknąć się jednak można było również na imponującej wielkości dęby. Zadziwiony stwierdził, że da się z nich wyrabiać „kłody” (beczki). Miejscowość **Dobroszyce** jest wymieniana w dokumentach już od 1405 r. W przeszłości wieś należała do posiadłości wchodzących w skład księstwa oleśnickiego, które ks. Konrad wniósł jako lenno królowi Janowi Czeskiemu. **Czernica** wymieniana jest w historycznych źródłach już w 1246 r. określając ją jako Cirne. Leżała ona wówczas w sąsiedztwie dóbr książęcych Conarsze. Nazwa Conarsze wzięła nazwę od urzędu koniuszego (konarz), sprawującego nad dobrami opiekę. Teren ów, obejmujący obszar dzisiejszych **Kotowic, Ratowic, aż do Miłoszyc**, składał się z lasu, na obszarze którego umieszczono książęcą stadninę koni i należał w XIII w. do książąt Henryka III Białego oraz Henryka IV Probusa. Tereny dzisiejszej gminy **Wilków** w roku 1138 wskutek podziału terytorialnego państwa Piastów znalazły się w granicach księstwa śląskiego, które w roku 1248 zostało znów podzielone i weszły w skład księstwa wrocławskiego. Najstarszą historyczną wzmiankę o istnieniu **Sycowa** znajdujemy w dokumencie księcia wrocławskiego Henryka IV Probusa z roku 1276 w staropolskiej wersji „**Syczowe**”. W wyniku rozpadu Śląska, Syców znalazł się w księstwie oleśnickim, które niebawem poddało się zwierzchnictwu lennemu Królestwa Czeskiego. Pod koniec XV

w. Ówczesny Król Węgier i Czech Maciej Korwin, mający swe porachunki z Konradem Białym – księciem oleśnickim, odebrał od niego **teren Sycowa** i awansował go 7 października 1489 r. do rangi tak zwanego wolnego państwa stanowego, oddając jednemu ze swoich zasłużonych rycerzy Janowi von Haugwitz. Wolne państwo stanowe traktowane jako prywatna posiadłość, mogło być, za zgodą króla przedmiotem kupna i sprzedaży. Kolejni panowie stanowi wywodzili się z rodzin von Maltzan, von Braun, von Dohna, Biron von Curland. Ci ostatni pozostali tu do roku 1945, kiedy **Syców** znalazł się w nowych granicach Polski.

Obszar pogranicza etnicznego śląsko- -wielkopolskiego, obejmujący urodzajne tereny nizinne, był dawniej na Dolnym Śląsku jednym z silniejszych ośrodków uprawy lnu (przełom XVIII i XIX w.). Przerób włókna przyczynił się do industrializacji regionu i rozwoju przemysłu tkackiego. Lniane tkaniny zaspokajały nie tylko potrzeby miejscowej ludności, ale stanowiły też ważną pozycję eksportową. Ciekawą wydaje się historia przemysłowa tego rolniczego regionu. W **Bierutowie** podziwiać można jeszcze dzisiaj świetnie zachowaną starą, pochodzącą z XIX w. cukrownię, a w **Ligocie Polskiej** budynek dawnej gorzelnii. Stary młyn wodny w Zbytowej z pięknie zagospodarowanym obejściem, klasycystyczna wieża pożarowa z początku XIX wieku w **Czernicy**, która pełniła rolę dzwonnicy pożarowej, zespół młyna z około 1870 r. w **Nadolicach Wielkich**, a w **Ratowicach** zespół śluzy (1906–1909r.) – świadczyły o dynamice rozwoju gospodarczego tego terenu w XIX i XX wieku. Pierwsze wzmianki dotyczące gminy **Długoleka** pochodzą z XII w i odnaleźć je można w dokumentach ksiąg śląskich, zapisach kościelnych oraz aktach założycielskich poszczególnych gmin. W okresie podziału Śląska na księstwa dzielnicowe, gmina **Długoleka** wchodziła w skład najpierw księstwa wrocławskiego, później oleśnickiego.

Pierwsze wzmianki o **Międzyborzu** pochodzą z XII wieku. Kolejne podają często różne wersje nazwy: w roku 1300 Mechobocz, w 1376 Meczebor, w 1637 Medzibor. Przypuszcza się, że został lokowany na początku XIV wieku a prawdopodobnie od roku 1340 jest siedzibą kasztelani i posiada prawa targowe. Jako miasto przygraniczne, Międzybórz był miastem obronnym, otoczonym murem. Pomimo to był wielokrotnie niszczone, palony, nie ominęły go pogromy na tle wyznaniowym, pożary i epidemie. W dużej mierze, jako ośrodek w ówczesnym powiecie sycowskim, dzielił losy Śląska. Do XIX wieku centrum wielkich dóbr obejmujących pogranicze Śląska i Wielkopolski. XIX – wieczny kaznodzieja międzyborski – Jerzy Badura – jest określany jako ostatni polski pastor tej krainy historycznej. Z tego też okresu zachowały się zbiory polskich pieśni kościelnych, znanych wśród historyków jako **Kanoncjały Międzyborskie**.

Zabytki.

Dorzecze rzek Dobrej i Widawy sprzyjało osadnictwu. Lasy dostarczały solidnego drewna, wszędzie znajdowano polodowcowe głazy, lepszczem i tynkiem była glina wydobywana z dawnych zakoli rzek. Powstawały sadyby, kościoły, dukty, mosty, zamki, a potem pałace. Każda z licznych grup żyjących tu ludzi pozostawiła ślady swojej kultury. Pierwsze z nich pojawiają się tu około 8 500 lat p.n.e. (paleolit). Najstarszy zabytek architektury sakralnej znajdujący się na terenie doliny Dobrej Widawy to romańsko-gotycki kościół w **Stroni** (ok. 1300 r.). Kościół wzniesiony został jako kamienna rotunda (budowla na planie koła), był restaurowany w XVIII wieku. Wiek XIV, związany w tej części Europy z początkami sztuki

gotyckiej, to okres przechodzenia Śląska pod panowanie królów czeskich. Z tego czasu (XIV–XV w.), **dotrwały do dnia dzisiejszego jedynie kościoły w Gorzeszowie.**

Stępinie i **Wabienicach**. Wśród wzniesionych w II poł. XVII i I poł. XVIII w. kościołów wymienić należy kościoły w **Gajkowie i Dobrzykowicach**, wzniesione z fundacji wrocławskiego klasztoru Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą oraz kościoły pielgrzymkowe w Świętym Marku. Krzyże kamienne, przez część badaczy nazywane „krzyżami pojednania” to kamienne, monolityczne, najczęściej proste i surowe formy, które wznoszone były przez zabójców na miejscu zbrodni. Zwyczaj ten rozpowszechniony był w Polsce pomiędzy XIII, a XVI w. Niewątpliwie najpiękniejszym jest krzyż w Kijowicach. Jest nie tylko największy (2,40 m), ale i bogato zdobiony (dobrze widoczna jest sylwetka ukrzyżowanego Chrystusa z klęczącym u jego stóp mężczyzną oraz ozdobne inskrypcje). Wiąże się z nim też legenda o Konradzie (takie imię można odczytać na krzyżu) i bratobójstwie, które dokonało się tu w 1357 r. Na obszarze LGD znajdują się jedna z najpiękniejszych rezydencji barokowych Śląska – **zespół pałacowo-parkowy w Brzezince**. Obecnie już w bardzo złym stanie. Pałac i ogród zaprojektował dla rodziny Kospothów Joseph Blasius Peintner – wybitny śląski architekt początku XVIII wieku. W XIX wieku na tym terenie działa kilku wybitnych architektów. Carl Friedrich Schinkel (1781–1841) jest autorem projektu kościoła w Solnikach Małych. Autorstwo **założeń pałacowo-parkowego w pałacu Kospothów** w Boguszycach oraz kościołów w Smolnej i Zbytowej przypisuje się Carlowi Heinrichowi Wilhelmowi Wolfowi. Architekt ten zaprojektował również jeden z największych zespołów pałacowo-parkowych na Śląsku wzorowany na zamku w Windsorze – pałac w Szczodrem, obecnie pozostały jedynie ruiny. W drugiej połowie XIX wieku Aleksis Langer przygotowuje projekt kościoła w Chrzastawie Wielkiej, a Joseph Ebers założenia sierocińca w Dobroszycach. Pojedyncze dzieła interesującej architektury pochodzą także z wieku XX, jak np. łączący elementy neostylowe i secesyjne kościół w **Stradomii Wierzchniej** z ok. 1900, czy też pochodzący z lat 90-tych XX w. **kościół w Czernicy**. Jak widać z powyższego obszarze LGD znajduje się wiele zabytkowych kościołów, kapliczek, cmentarzy, krzyży pokutnych, zabudowań folwarcznych oraz założeń pałacowo – ogrodowych. Pochodzą one z różnych epok, reprezentują różne style architektoniczne, wiele z nich powstało na podstawie projektów zagranicznych architektów. Większość zabytków posiada znaczenie lokalne, ale znajdują się obiekty o znaczeniu regionalnym i krajowym. Część z nich znajduje się w złym stanie technicznym, dlatego istotnym jest aby jak najszybciej podjąć prace renowacyjne.

W Sycowie warto odwiedzić kościół ewangelicko-augsburski zaprojektowany przez Carla Gottharda Langhansa, Kościele Św. Piotra i Pawła z wieżą kościelną z XIV wieku oraz dawny park pałacowy, dziś znany jako park miejski.

Zestawienie zabytków w załączeniu (**załącznik nr.1**)

Kultura niematerialna (etnografia, zabawa, produkt lokalny, rękodzieło, zespoły ludowe).

Charakterystycznym elementem historii tej części Dolnego Śląska jest wielokulturowość, związana ze zróżnicowanym składem etnicznym. Na obszarze LGD Dobra Widawa odnaleźć można przede wszystkim ślady mieszkającej tu w ciągu wieków ludności niemieckiej czy żydowskiej (zwłaszcza w okolicach Sycowa i Bierutowa). Częścią historii

tych ziem są również kolonie i żyjący w nich emigranci protestanccy z Czech, potomkowie husytów. Począwszy od XIX w. na tych ziemiach znaczącą liczbę autochtonicznej ludności stanowią polscy Ślązacy, zamieszkujący okolice Sycowa i Oleśnicy.

Po II wojnie światowej przybyła ludność polska, pochodząca między innymi z poznańskiego, łódzkiego, kieleckiego, krakowskiego oraz Wołynia, Wileńszczyzny i Łemkowszczyzny.

Ludzie ci przywieźli ze sobą określony język i zwyczaje. Różnice w upodobaniach kulinarnych mogły stać się nawet źródłem etykiet tożsamościowych - tak jak podają pamiętający te lata mieszkańcy, w okolicach Pasikowic (gm. Długoleśka) ludność przybyłą ze wschodu nazywano czasami „pierożajami” (od pierogów), a przybyszów z Polski centralnej - „zalewajarzami” (od zupy zalewajki). W latach powojennych miało miejsce stopniowe zacieranie różnic kulturowych między przyjezdnymi. Zasięg potraw rozprzestrzenił się w następstwie małżeństw mieszanych, toteż obecnie ich lista według tradycyjnych receptur jest długa. Obejmuje między innymi: barszcz oraz żur na naturalnym zakwasie, zupę grzybową, kapustę z grochem, chleb z ziołami, piernik, miód pitny, nalewki owocowe, kwas chlebowy wyrabiany ze świeżego lub czerstwego chleba, który zalewa się wodą., potrawy mięsne - „Pieconka” pieczeń mięso do drugiego dania musi być na niedzielę pieczone (gotowane jest codziennie z wyjątkiem niedzieli) „Jak nie pieconka, to nie niedziela” mawiają autochtoni z okolic Sycowa (potrawa świąteczna), „Krupniok” kaszanka gotowana, pieczona, kiszka wątrobianą, pasztetowa, gołąbki, kiełbasa swojska.

Specjałem repatriantów z Wołynia (Dziadowa Kłoda) jest chleb pieczony na drożdżach i kwasie (dawniej wyłącznie na zakwasie) dodając do ciasta groch, fasolę lub przetarte ziemniaki lub gotowane buraki ćwikłowe tak jak przed 1945 r.

Współczesna kultura wsi, folkloryzm.

Wiele zwyczajów i tradycji, które z innych regionów Polski i Europy przywieziono tu po wojnie znalazło swoją kontynuację w licznych imprezach, które aktywizują obywateli i nierzadko mają rangę ponadregionalną. W okresie poprzedzającym święta organizowane są tzw. **Prezentacje Stołów Wielkanocnych lub Bożonarodzeniowych**. Koła Gospodyń Wiejskich przygotowują tradycyjne potrawy, sama impreza zaś połączona jest z degustacją, której towarzyszą pokazy różnych technik ozdabiania pisanek i występy zespołów folklorystycznych. Powiatowe Zrzeszenie Pszczelarzy jest organizatorem jesiennego **Święta Miodu i Wina** w Oleśnicy. W jarmarku uczestniczą; gospodarstwa pasieczne, pszczelarze, producenci i dystrybutorzy sprzętu pszczelarskiego, prezentowane są produkty pszczele, jest możliwość nabycia tych produktów pochodzących z lokalnych pasiek. Impreza odbywa się na terenie zamku Książąt Oleśnickich. W czasie tym odbywają się również wykłady dotyczące pszczelarstwa. W Boguszycach w październiku odbywa się coroczne **Święto Ziemniaka** połączone z wielką wspólną biesiadą, której ukoronowaniem jest konkurs na najlepszą ziemniaczaną potrawę i wybór największej bulwy.

Przegląd Zwyczajów i Obrzędów Wiosennych i Wielkanocnych, czyli wiosenny Kogutek, to impreza w Brzezince, która ma na celu podtrzymywanie pamięci o tradycjach i obrzędowości związanych z okresem Wielkanocy. „**Święto Konia**” w Siedlcu – to majowa impreza o ogólnopolskiej randze skierowana do hodowców i miłośników koni. Dodatkowymi atrakcjami Święta są; pokaz wołyżerki, konkurs skoków dla „małych

jeźdźców na małych koniach” ,kuźnia polowa i podkuwanie koni. **Ogólnopolskie Zawody w Powożeniu Zaprzęgami Konnymi** – to wrześniowe zawody na: ujeżdżanie, maraton i zręczność powożenia. Zestawienie imprez o charakterze cyklicznym odbywających się corocznie w załączeniu. **(załącznik nr.2)**

Produkt Lokalny.

Na obszarze LGD jest wielu kandydatów na produkt regionalny, takich jak: ciasta z Wilkowa czy Dobroszyce, jaja kur zielononózek kuropatwianych i wyroby wikliniarskie. W „Fabryce Wikliny” w Cieślach można podziwiać olbrzymia wiklinową żyrafę, rekordzistkę w Księżce Guinnessa. Ponadto „Pierogi z Sycowa” - produkt tradycyjny, od 13 lat serwowany jako produkt lokalny w Sycowie, dostępny w ciągłej ofercie gastronomicznej dla turystów. Pierogi z Sycowa to mieszanka tradycyjnie wyrabianych pierogów z tradycyjnymi rodzajami farszu przygotowywanym m.in. z kapusty, z grzybów, z mięsa czy sera i ziemniaków, **„Uszka i Pierogi z Chrzęstawy”** - to również tradycyjne wyroby, przygotowywane przez Koło Gospodyń Wiejskich z Chrzęstaw, często prezentowane na wystawach stołów wielkanocnych i bożonarodzeniowych, słynne ze swego wyjątkowo domowego smaku. **„Chleb swojski znad Dobrej”**- Chleb wypiekany w sposób tradycyjny, z charakterystycznym warkoczem, często prezentowany na spotkaniach i wystawach, prezentacjach tradycji kulinarnych Dolnego Śląska (tradycje wielkanocne, bożonarodzeniowe), **„Widawskie Dukaty”** - ciasteczka wypiekane zgodnie z recepturą rodziny pani Urszuli Maleszka, przekazywaną od trzech pokoleń. Wypiekane w oparciu o surowce lokalne, i dekorowane wiśnią kandyzowaną, która nadaje wyjątkowy smak i bogaty aromat produktu. Ciasteczka stały się przebojem jarmarków lokalnych, wystaw i degustacji w trakcie wielu konferencji oraz prezentacji kulinarnych pod nazwą „Skarby Dobrej Widawy”, **„Zioła z Dobrej Widawy”** - to świeże produkty zielarskie, między innymi .zioła uprawiane głównie w celach kulinarnych, leczniczych i ozdobnych, **„Nalewki z Dobrej Widawy”**, to seria nalewek przygotowywanych głównie w oparciu o surowce lokalne z naszego regionu (owoce, zioła, itp. surowce), przygotowywanych w zaciszu domowym wg tradycyjnych receptur przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Jedną z nich jest **„Miętówka z Dobrej Widawy”**, przygotowywana m.in. na wyciągu z mięty polnej z pól Dobrej Widawy. Jej smak i aromat to efekt dobrze przygotowanej tradycyjnej receptury i naturalnych składników. **„Miód z Dobrej Widawy”** - przede wszystkim wielokwiatowy, otrzymywany z pyłków spotykanych w naszym regionie. Miody w naszym regionie stanowią produkt, który w sposób szczególny łączy pracę pszczelarzy z rolnictwem i przyrodą tego regionu. Nieocenione są wartości miodu otrzymywanego w sposób tradycyjny, nieocenione są jego wartości prozdrowotne. W tym tradycyjnego „Miodu lipowego z Dobrej Widawy”, który znalazł się w naszym katalogu produktów lokalnych. **Ser żółty kozi** – wytwarzany przez Małgorzatę Wójcik z Kamieńca Wrocławskiego zdobył wyróżnienie w kategorii produktów regionalnych pochodzenia zwierzęcego, w regionalnym finale ogólnopolskiego konkursu „Nasze kulinarne dziedzictwo”, który odbył się w sierpniu 2007 r. w siedzibie Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu. Zestawienie wyrobów rękodzielniczych obszaru LGD Dobra Widawa w załączeniu. **(załącznik nr.3)**

Zespoły ludowe.

Planując wyjazd, warto uwzględnić kalendarz miejscowych imprez. Obejmuje on m.in., przeglądy i występy kabaretów wiejskich (np. Kociuba), czy zespołów ludowych, których na tym terenie mamy 24 (prawie każda gmina ma swojego reprezentanta, wielu z nich to laureaci ogólnopolskich przeglądów).

Zestawienia zespołów ludowych i kabaretów w poszczególnych gminach i miejscowościach;

Gmina Bierutów, BIERUTÓW - Zespół Pieśni i Tańca „Bierutowianie” oraz mali „Bierutowianie” -dziecięcy Zespół Ludowy, **Długoleśka**, DŁUGOLEŚKA - Zespół Tańca Ludowego „Długoleśka”, PASIKUROWICE- Zespół Ludowy „Lejwoda”,

Gmina Dobroszyce , DOBROSZYCE - Zespół „Leszczynki”, Zespół „Uśmiech”, Dobrzeń-Zespół „Sąsiadeczki”. **Gmina Dziadowa Kłoda** , RADZOWICE -Zespół „Radzowiczanki”.

Gmina Oleśnica, OLEŚNICA - Zespół „Każdy Sobie”, Zespół Pieśni i Tańca „Oleśniczanie”, Zespół „Smyki”, Zespół „Wianki”, SOKOŁOWICE - Zespół „Jarzębina”, Zespół „Zazula”, BYSTRE - Zespół „Karolinki”, KRZECZYN - Zespół „Krzeczyniacy” , LIGOTA WIELKA - Zespół „Ligocianie”, LIGOTA MAŁA - Zespół „Pokolenia” GRĘBOSZYCE -Zespół „Rusałki”, SMOLNA- Zespół „Smolniacy”, JENKOWICE - Zespół „Kalina”. **Gmina Syców**, SYCÓW - Kabaret „Kociuba”, Zespół „Zawadiacy”, Zespół "Sycowiacy". **Gmina Wilków**, WILKÓW - Zespół folklorystyczny „Wilkowianki”, Zespół ludowy „Bukowianki”

Gmina Międzybórz- Zespół ludowy „Międzyborzanie”

Współczesna działalność Domów Kultury i ośrodków upowszechniających kulturę.

Do podstawowych zadań gminnych ośrodków kultury należy między innymi rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych, organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowywanie przez sztukę, stworzenie warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego, kół zainteresowań, sekcji, zespołów między innymi sportowych, folklorystycznych, organizacja spektakli, koncertów, festiwali, wystaw, imprez artystycznych, rozrywkowych, turystycznych. Także prowadzenie między innymi kursów języków obcych, kursów komputerowych. Gminne ośrodki kultury (GOK) współdziałają z instytucjami i organizacjami społecznymi w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców. Nadzorują i organizują działalność rozrywkowo – rekreacyjną.

Przykłady współdziałania, a także konkretnej działalności GOK na obszarze LGD Dobra Widawa zostały przedstawione w punkcie **Zabawa** niniejszej diagnozy. GOK bardzo często pełnią też rolę punktów informacyjnych na temat interesujących wydarzeń kulturalnych, czy też pośredniczą między innymi w kontaktach pomiędzy potencjalnym nabywcą wyrobów rękodzieła, produktów lokalnych a ich wytwórcami.

Ośrodki animacji kultury w gminach Doliny Dobrej Widawy.

Bierutów, Bierutowski Ośrodek Kultury, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Bierutowskiej „Europa – Przyszłość”, Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej imienia Romka Kazimierskiego. **Czernica**, Społeczny Komitet Mieszkańców Kamieńca Wrocławskiego i Łan, Towarzystwo Przyjaciół Ratowic. **Dobroszyce**, Gminne Centrum Kultury im. Anny Sojko, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy „CARITAS” w Dobroszycach. Dziadowa Kłoda, Gminny Ośrodek Kultury w Dziadowej Kłodzie. **Oleśnica**, Gminny Ośrodek Kultury Oleśnica

z siedzibą w Boguszycach , Stowarzyszenie Jazz na Kanapie, Brzezinka Leśna siedziba Instytutu im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu. **Syców**, Muzeum Regionalne w Sycowie, Centrum Kultury w Sycowie, MOSiR Syców, Towarzystwo Miłośników Sycowa, Towarzystwo Przyjaciół Świętego Marka w Sycowie, Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Syców. **Wilków**, Dom Kultury, Urząd Gminy w Wilkowie, **Długołęka**, Gminny Ośrodek Kultury w Długołęce, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w **Międzyborzu**.

Zestawienie bibliotek, świetlic wiejskich i środowiskowych w poszczególnych gminach:

Wyposażenie gmin Dobrej Widawy w urządzenia kulturalne jest ograniczone. W zestawieniu tych obiektów połączono ośrodki kultury ze świetlicami (które często stanowią filie gminnych ośrodków) oraz biblioteki gminne z ich filiami w innych miejscowościach. Pomimo tego ich liczba w niektórych gminach jest bardzo niska. Gmina Bierutów posiada 5 ośrodków kultury i świetlic oraz 3 biblioteki publiczne Czernica 4 ośrodki kultury i świetlice i 6 bibliotek, Gmina Dobroszyce 13 ośrodków kultury i świetlic oraz 3 biblioteki , Gmina Długołęka 7 ośrodków kultury i świetlic i 10 bibliotek , Gmina Dziadowa Kłoda 2 ośrodki kultury i świetlice oraz 2 biblioteki , Gmina Oleśnica 2 ośrodki kultury i świetlice i 8 bibliotek , Gmina Syców 1 Ośrodek kultury i 3 biblioteki, 6 świetlic wiejskich, Gmina Wilków 4 Ośrodki kultury i świetlice oraz 1 bibliotekę, Gmina Międzybórz 1 Ośrodek Kultury, 3 bibliotek, świetlic 7. Ogółem na obszarze LGD zlokalizowanych jest 46 Ośrodków kultury i świetlic i 39 bibliotek publicznych.

2.3 Ocena społeczno – gospodarcza, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej.

2.3.1 Potencjał demograficzny.

W gminach regionu w 2006 roku mieszkało 89 137 mieszkańców przy czym najliczniejsza gmina to Długołęka (21129), najmniej osób mieszka w gminie Dziadowa Kłoda (4576). Potencjał demograficzny na przestrzeni analizowanego okresu w 6 gminach ulega korzystnym zmianom, gdzie w okresie 2002-2006 nastąpił wzrost ludności największy w gminach Długołęka (+1966) i Czernica (+1198). Natomiast w dwóch gminach nastąpił spadek liczby ludności tj. w Sycowie o (-20) a w Bierutowie o (-167) osób. Ogółem populacja 8 gminach w ostatnich latach zwiększyła się o 3542 mieszkańców.

Obszar charakteryzuje się stosunkowo niską jak na obszary wiejskie gęstością zaludnienia. Najwyższy wskaźnik w gminie Syców 112 os./km², następnie Długołęka i Czernica 99 os./km², Bierutów 69 os./km², Oleśnica i Wilków 47 os./km², Dobroszyce 46 os./km², Dziadowa Kłoda 43 os./km² przy średniej krajowej 122 os./km² i dla woj. dolnośląskiego 145 os./km².

Tabela 6 Stan ludności¹

L.p.	Gmina	2002	2003	2004	2005	2006	2002 – 2006

¹

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS /www.stat.gov.pl/bdr_n/, 2006

1.	Długołęka	19163	19631	20208	20615	21129	1198
2.	Czernica	8375	8570	8816	9132	9573	1 966
3.	Oleśnica	11140	11235	11277	11385	11449	309
4.	Dobroszyce	5783	5892	5935	5967	6002	219
5.	Syców	16484	16458	16504	16502	16464	-20
6.	Dziadowa Kłoda	4548	4551	4533	4572	4576	28
7.	Bierutów	10388	10345	10320	10275	10221	-167
8.	Wilków	4678	4688	4674	4686	4687	9
9.	Międzybórz*	5060	4969	4988	4994	5036	-24
10.	Razem	85619	86339	87255	88128	89137	3518

* dane z 2006 roku, wprowadzone w związku z poszerzeniem obszaru LSR.

Na stan ludności bezpośredni wpływ ma saldo migracji i przyrost naturalny. Spośród ~~ośmiu~~ dziesięciu gmin w pięciu tj. Długołęka (+478), Czernica (+417), Oleśnica (+54), Dobroszyce (+41), Wilków (+12) jest dodatni w ruchu wewnętrznym a ujemny w gminach; Bierutów (-33) Syców (-11), Dziadowa Kłoda (-6), Międzybórz (-5)

Natomiast w kwestii przyrostu naturalnego wskaźniki przedstawiają się następująco; dodatnie są dla Długołęki (51), Czernicy (45), Oleśnicy (27), Dziadowej Kłody (14) Sycowa (12), Międzybórza (37 – dane na 2006) ujemne zaś dla Bierutowa (-11), Wilkowa (-8), Dobroszyca (-1).

Tabela 7 Saldo migracji²

Gmina	W ruchu wewnętrznym					Zagranica				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
Długołęka	288	429	531	379	478	1	1	-	-	-15
Czernica	231	211	246	309	417	5	-1	-11	-3	-21
Oleśnica	110	84	66	58	54	1	-	-7	4	-17
Dobroszyce	38	11	21	34	41	-	2	-	-	-5
Syców	-3	-34	-14	-50	-11	-15	-19	8	2	-39
Dziadowa Kłoda	2	10	-33	21	-6	-1	-8	-1	0	-10
Bierutów	-33	-49	-1	-26	-33	1	1	1	1	10
Wilków	0	6	-18	-	12	-2	-	1	-3	-3
Międzybórz*	-10	+14	+14	-8	+6	-1	-	-	-	-

* dane z 2006 roku, wprowadzone w związku z poszerzeniem obszaru LSR.

Tabela 8 Przyrost naturalny³

Gmina	2002	2003	2004	2005	2006
Długołęka	55	34	46	28	51
Czernica	-13	-15	11	10	45
Oleśnica	16	11	-17	46	27
Dobroszyce	22	6	22	-2	-1
Syców	45	27	52	46	12
Dziadowa Kłoda	3	1	16	18	14
Bierutów	13	5	-25	-20	-11
Wilków	20	4	3	15	-8
Międzybórz*	28	8	8	29	37

* dane z 2006 roku, wprowadzone w związku z poszerzeniem obszaru LSR.

² Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS /www.stat.gov.pl/bdr_n/, 2006

³ Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS /www.stat.gov.pl/bdr_n/, 2006

W strukturze wiekowej mieszkańców dominuje ludność w wieku produkcyjnym przy czym największy udział tej grupy występuje w gminie Długołęka (66,6%) a najmniejszy w gminie Syców (55,5%). Wszystkie gminy charakteryzuje niski udział ludności w wieku poprodukcyjnym a wysoki w grupie przedprodukcyjnej co przy dodatnim wskaźniku przyrostu naturalnego i dodatnim wskaźniku migracji w 5 spośród 8 analizowanych gmin świadczy o korzystnym i rozwojowym potencjale demograficznym. Przy negatywnych zjawiskach występujących na obszarach wiejskich w wielu rejonach kraju i województwa dolnośląskiego, obszar LGD w znacznej części ten problem omija. Wzrost populacji spowodowany osiedlaniem się mieszkańców Wrocławia tworzy stabilne podstawy do rozwoju, szczególnie w gminach Długołęka, Czernica, Oleśnica, Dobroszyce stanowiąc zdecydowanie mocną stroną dla tej części obszaru LGD.

Tabela 9 Struktura ludności⁴

Gmina	Wiek przedprodukcyjny %	Wiek produkcyjny %	Wiek poprodukcyjny %
	2006	2006	2006
Długołęka	22,2	66,5	11,3
Czernica	22,0	65,6	12,4
Oleśnica	23,6	65,2	11,2
Dobroszyce	22,6	64,7	12,7
Syców	22,0	65,5	12,5
Dziadowa Kłoda	23,2	64,0	12,8
Bierutów	22,1	64,2	13,7
Wilków	23,4	62,8	13,8
Miedzybórz*	24,5	63,5	12,0

* dane z 2006 roku, wprowadzone w związku z poszerzeniem obszaru LSR.

2.3.2 Poziom zatrudnienia i lokalny rynek pracy.

Na obszarze LGD w analizowanym okresie obserwuje się stały spadek poziomu bezrobocia. Największa dynamika nastąpiła w ostatnich latach. W roku 2006 stopa bezrobocia dla powiatu wrocławskiego wynosiła 10,8% przy średniej dla województwa dolnośląskiego 16,6%, a w 2007 analogicznie 4,6 % i dla województwa dolnośląskiego 11,4 %. W powiecie oleśnickim w roku 2006 stopa bezrobocia wynosiła 16,2% a w 2007 roku 11,2%. Natomiast w powiecie namysłowskim w analogicznych okresach stopa bezrobocia wynosiła 24,2% i 15,8%.

Bezrobocie obniża się zgodnie z tendencjami krajowymi także w liczbach bezwzględnych. W analizowanym okresie liczba bezrobotnych w trzech powiatach spadła; w powiecie wrocławskim o 1942 osoby, w powiecie oleśnickim o 1839 osoby a w powiecie namysłowskim o 1392 osoby. Największy spadek (578 osób) nastąpił w gminie Syców a najmniejszy w gminie Dziadowa Kłoda (119). W strukturze bezrobotnych zdecydowanie przeważają kobiety (60,7% ogółu bezrobotnych) oraz osoby z wykształceniem zasadniczym, gimnazjalnym i podstawowym. Największą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne często uchylające się lub niezainteresowane podjęciem pracy.

⁴

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS /www.stat.gov.pl/bdr_n/, 2006

Tabela 10 Bezrobotni w gminach⁵

Gmina	Ogółem			Mężczyźni			Kobiety			2004 - 2006
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006	
Długołęka	1133	951	640	508	401	260	625	550	380	493
Czernica	581	514	324	291	244	145	290	270	179	257
Oleśnica	967	888	691	420	355	272	547	533	419	276
Dobroszyce	538	499	360	243	218	161	295	281	199	178
Syców	1510	1299	932	605	472	274	905	827	658	578
Dziadowa Kłoda	387	376	268	170	150	78	217	226	190	119
Bierutów	1024	949	770	439	415	318	585	534	452	254
Wilków	645	604	485	268	255	172	377	349	313	160
Międzybórz*	423	404	285	156	162	105	267	242	180	138

* dane z 2006 roku, wprowadzone w związku z poszerzeniem obszaru LSR.

Według danych statystycznych na obszarze LGD zatrudnionych było 10582 osób, w tym więcej mężczyzn niż kobiet. Na terenie gmin Syców, Oleśnica, Czernica i Dziadowa Kłoda i Wilków więcej osób zatrudnionych jest w przemyśle i budownictwie niż usługach rynkowych i nierynkowych. Natomiast w pozostałych w gminach więcej osób pracuje w usługach niż w przemyśle i budownictwie.

Zwraca uwagę dobrze rozwinięty sektor prywatny reprezentowany przez 6201 podmioty gospodarcze co przy liczbie wszystkich podmiotów na obszarze LGD (6388) jest to znaczący sektor. Przeważają podmioty prowadzone przez osoby zatrudniające do 9 osób – jest ich ogółem 6075. Obserwuje się na obszarach wiejskich LGD też spółki handlowe także z udziałem kapitału zagranicznego (105). Najwięcej podmiotów zlokalizowanych jest na terenie gmin Długołęka (1807) i Syców (1442). W ostatnich latach widoczny jest we wszystkich analizowanych gminach stały wzrost ilości podmiotów gospodarczych. Małe podmioty gospodarcze prowadzą przede wszystkim działalność handlową, budowlaną, produkcyjną, transportową.

Tabela 11 Pracujący wg działów gospodarki⁶

Gmina	Ogółem		Z liczby ogółem		
	ogółem	w tym kobiety	przemysł budownictwo	usługi rynkowe	usługi nierynkowe
Długołęka	2407	951	975	888	452
Czernica	693	294	358	75	251
Oleśnica	1389	641	663	376	273
Dobroszyce	687	354	153	224	270
Syców	1821	700	1584	69	164
Dziadowa Kłoda	475	236	258	30	127

⁵ Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS /www.stat.gov.pl/bdr_n/, 2006

⁶ Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS /www.stat.gov.pl/bdr_n/, 2006

Bierutów	2858	1357	1330	668	760
Wilków	252	118	34	15	112
Międzybórz*	1151	590	530	262	317

* dane z 2006 roku, wprowadzone w związku z poszerzeniem obszaru LSR.

2.3.3 Rolnictwo.

Analizując udział gruntów ornych w układzie gmin stwierdza się, że wysoki udział wynoszący powyżej 80% gruntów ornych w użytkach rolnych posiada **gmina Wilków**.

W grupie o niskim udziale gruntów ornych (50,1-70,0%) są gminy: **Bierutów, Długoleśka, Oleśnica, Dziadowa Kłoda**. O bardzo niskim udziale gruntów ornych, poniżej 50% znajdują się gminy: **Czernica, Dobroszyce, Syców, Międzybórz**.

W sposób syntetyczny i w ujęciu przestrzennym wykorzystanie ziemi wyrażają kierunki użytkowania ziemi. O kierunku użytkowania ziemi decydują użytki rolne, których udział w ogólnej powierzchni gmin przekracza 20%.

Pozwoliło to na wyróżnienie na obszarze **LGD Dobra Widawa** gmin o takim kierunku użytkowania, w którym użytki rolne w mniejszym lub większym stopniu zastępowane są przez użytki leśne.

Do gmin o użytkowaniu ziemi w kierunku rolnym należą **Długoleśka, Czernica, Dziadowa Kłoda i Wilków**. **Oleśnica i Bierutów** należą do gmin o użytkowaniu ziemi w kierunku rolnym z udziałem lasów, a gminy **Dobroszyce, Międzybórz i Syców** w kierunku rolno-leśnym.

Zgodnie z załącznikiem 2 część B – obręby geodezyjne zaliczone do poszczególnych stref w ramach użytków rolnych o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wsparcie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania objętej planem rozwoju obszarów wiejskich w obszarze **LGD** wydzielono w gminach; 1. Dobroszyce dwa obręby geodezyjne w ramach ONW – nizinna strefa I – Białe Błoto, Miodary, 2. Dobroszyce dwa obręby geodezyjne w ramach ONW – nizinna strefa II – Bartków, Malerzów, 3. Czernica dwa obręby geodezyjne w ramach ONW – nizinna strefa I – Chrząstawa Mała i Chrząstawa Wielka, 4. Oleśnica dwa obręby geodezyjne w ramach ONW – nizinna strefa II – Brzezinka, Ostrowina, 5. Syców jeden obręb geodezyjny w ramach ONW – nizinna strefa II – Wioska, 7. Wilków dwa obręby geodezyjne w ramach ONW – nizinna strefa I – Kosiorów, Żmijowiska.

Produkcję roślinną scharakteryzowano w oparciu o strukturę zasiewów najważniejszych grup i gatunków roślin, najpełniej obrazujące poziom produkcji roślinnej. Są to zboża (w tym pszenica), buraki cukrowe z okopowych, rzepak.

Udział zbóż w strukturze zasiewów jest nieznacznie zróżnicowany i na obszarze Partnerstwa w układzie gmin przedstawia się następująco: **Bierutów (59,0%), Czernica (44,4%), Długoleśka (59,0%), Dobroszyce (41,1%), Oleśnica (52,3%), Dziadowa Kłoda (55,7%), Syców (40,1%), Wilków (60,0%), Międzybórz (40,5 %)**. Wszystkie gminy Partnerstwa mają średni udział zbóż w strukturze zasiewów (od 40,1 do 60,0%).

Rośliną uprawną, która występuje we wszystkich gminach Partnerstwa są buraki cukrowe. Znaczący udział buraków cukrowych w strukturze zasiewów (powyżej 5%) występuje tylko w gminie Wilków (9,8%). Spośród gmin Partnerstwa najniższy udział buraków w powierzchni upraw ma gmina Syców (0,8%). W pozostałych gminach Partnerstwa udział buraków w strukturze zasiewów zawarty jest w przedziale od 1% do 5%.

Wysoki udział rzepaku ozimego i jarego (powyżej 10%) w strukturze zasiewów występuje w gminie Wilków. Najniższy udział rzepaku jarego i ozimego w strukturze zasiewów (0,4%) ma gmina

Czernica. Pozostałe gminy Partnerstwa mają udział rzepaku w strukturze zasiewów w przedziale od 2,8% do 8,9% .

Produkcję zwierzęcą na obszarze LGD scharakteryzowano w oparciu o wskaźnik obsady zwierząt w sztukach fizycznych na 100 ha użytków rolnych.

W grupie powyżej 20 sztuk fizycznych na 100 ha użytków rolnych znajduje się tylko jedna gmina: **Dziadowa Kłoda**. W grupie gmin 10-20 sztuk fizycznych na 100 ha użytków rolnych znajdują się: **Długoleka, Dobroszyce, Oleśnica, Wilków, Syców**. Obsada poniżej 10 sztuk fizycznych na 100 ha użytków rolnych występuje w gminach: **Bierutów, Czernica**.

Marginalne znaczenie w gminach LGD ma hodowla owiec. Jest to spowodowane bardzo niską opłacalnością ich chowu. Owiec nie hoduje się w ogóle w gminach: Czernica, Bierutów. Na terenie gmin funkcjonują gospodarstwa pasieczne.

2.3.4 Poziom wykształcenia i dostęp do edukacji.

Struktura wykształcenia ludności LGD na podstawie danych ze spisu powszechnego z 2002r. przedstawia się nieznacznie lepiej niż na terenie innych gmin wiejskich. Około 4,7% ludności ma wykształcenie wyższe przy średniej krajowej 4-5% natomiast niespełna połowa ludności 40,1% ma wykształcenie średnie ogólnokształcące i średnie zawodowe oraz zasadnicze zawodowe. Spośród gmin obszaru gdzie udział mieszkańców z wyższym wykształceniem jest najwięcej należy Długoleka (5,62%), Syców (5,5%) a najmniej Wilków (2,8%) przy średniej dla LGD wynoszącej 4,7%.

Dane te ulegają zmianom dzięki wzrostowi poziomu wykształcenia osób młodszych i nowych mieszkańców osiedlających się na terenie gmin. Bezpośrednie sąsiedztwo dużego ośrodka szkolnictwa wyższego jakim jest Wrocław powoduje że młodzież ma szansę na zdobycie lepszego wykształcenia niż rodzice. Dzięki dobrze zorganizowanemu systemowi oświaty, dobrze wyposażonym placówkom oraz wysokiemu poziomowi przygotowania kadry nauczycielskiej dzieci i młodzież mają możliwość zakończenia edukacji na poziomie gimnazjalnym, potem mogą kontynuować naukę w szkołach średnich znajdujących się na obszarze LGD bądź szkołach średnich Wrocławia.

Na terenie gmin funkcjonują następujące placówki oświatowe:

Czernica - Szkoła Podstawowa w Czernicy, Publiczne Gimnazjum nr 1 w Czernicy, Szkoła Podstawowa w Dobrzykowicach, Szkoła Podstawowa im. Bolesława Krzywoustego w Kamieńcu Wrocławskim, Publiczne Gimnazjum nr 2 w Kamieńcu Wrocławskim, Szkoła Podstawowa w Kotowicach, Zespół Szkół (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum) im. Piastów Śląskich w Chrząstawie Wielkiej.

Bierutów - Szkoła Podstawowa im. I Dywizji Wojska Polskiego im. Tadeusza Kościuszki w Bierutowie, Zespół Szkół Ponad gimnazjalnych im. Władysława Stanisława Reymonta w Bierutowie, Szkoła Podstawowa w Wabienicach, Szkoła Podstawowa w Zbytowej, Gimnazjum w Bierutowie.

Dobroszyce - Szkoła Podstawowa w Dobroszycach, Szkoła Podstawowa w Dobrzeniu, Gimnazjum Gminne w Dobroszycach, Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy Caritas Archidiecezji Wrocławskiej - Gimnazjum Specjalne dla młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym w Dobroszycach,

Syców - Szkoła Podstawowa w Droftowicach, Szkoła Podstawowa w Działoszy, Szkoła Podstawowa w Stradomi Wierchniej, Szkoła Podstawowa Nr 1 im. III Tysiąclecia w Sycowie, Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Marii Konopnickiej w Sycowie,

Szkoła Podstawowa w Szczodrowie,, Gimnazjum im. Jana Pawła II w Sycowie, Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Sycowie, "EUROCONSULTING Polsko-Niemieckie Centrum Edukacji Biznesu" Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Sycowie, Zespół Szkół Ponad gimnazjalnych w Sycowie.

Oleśnica - Szkoła Podstawowa w Ligocie Małej, Szkoła Podstawowa w Ligocie Polskiej, Szkoła Podstawowa Gminy Oleśnica w Oleśnicy, Szkoła Podstawowa w Smolnej Szkoła Podstawowa w Sokołowicach, Szkoła Podstawowa we Wszechświętem Gimnazjum Gminy Oleśnica w Oleśnicy

Dziadowa Kłoda -Szkoła Podstawowa w Radzowicach, Gimnazjum w Dziadowej Kłodzie, Zespół Szkół w Dziadowej Kłodzie, Zespół Szkolno - Przedszkolny w Miłowicach

Wilków - Publiczna Szkoła Podstawowa w Bukowiu, Zespół Szkolno-przedszkolny w Idzikowicach, Publiczne Gimnazjum w Wilkowie, Publiczna Szkoła Podstawowa – Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Dębniku

Liczba placówek oświatowych jest dostosowana do aktualnej i prognozowanej sytuacji demograficznej. Znaczna część placówek jest nowa, część po gruntownej modernizacji. Uczniowie z reguły mają dostęp do boisk sportowych, sal gimnastycznych, pracowni komputerowych. Mogą też korzystać zajęć dodatkowych od kół tanecznych, sportowych, plastycznych po teatralne i językowe.

Długołęka -Szkoła Podstawowa w Borowej, Szkoła Podstawowa w Doroszowie, Szkoła Podstawowa w Kiełczowie, Szkoła Podstawowa w Szczodrem, Szkoła Podstawowa w Węgrowie, Publiczne Gimnazjum w Borowej, Publiczne Gimnazjum w Wilczycach, Zespół Szkół im. Noblistów Polskich w Brzeziej Łące, Zespół Licealno - Gimnazjalny w Długołęce Zespół Szkolno Przedszkolny w Długołęce, Zespół Szkół w Łozinie, Zespół Szkolno Przedszkolny w Mirkowie, Zespół Szkół w Siedlcu, Zespół Szkolno Przedszkolny Nr 5 w Węgrach.

Międzybórz - Szkoła Podstawowa im. Jerzego Badury w Międzyborzu, Szkoła Podstawowa w Kraszowie, Szkoła Podstawowa w Bukowinie Sycowskiej, Publiczne Przedszkole Samorządowe w Międzyborzu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Międzyborzu, Gimnazjum Samorządowe im. Polskich Noblistów w Międzyborzu.

2.3.5 Aktywność organizacji pozarządowych.

Na terenie diagnozowanych gmin działa zróżnicowana ilość organizacji pozarządowych. Najwięcej na terenie gminy Syców. Najliczniej reprezentowane są kluby sportowe zajmujące się upowszechnianiem kultury fizycznej, biorące udział w rozrywkach ligi amatorskiej (głównie piłka nożna) oraz uczniowskie kluby sportowe (sekcje judo, siatkówki, piłki nożnej) oraz Ochotnicze Straże Pożarne. Gminy obszaru LGD wspierają organizacje pozarządowe poprzez dotacje w formie ogłaszanych konkursów w ramach programów współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Głównie są to dotacje do organizacji imprez, zakupu sprzętu i bieżącej działalności.

Różnorodne formy, wspierania sektora pozarządowego z obszaru LGD zaowocowały dużą aktywnością w obszarze sportu i kultury fizycznej i pożarnictwa. Brakuje organizacji sprawnych, działających poza sferą sportową, mających zaplecze organizacyjne i personalne, zdolnych do korzystania z różnych źródeł finansowania, nie nastawionych

roszczeniowo. Potrzebne wsparcie liderów, animatorów życia społecznego w poszczególnych miejscowościach lub działających na rzecz określonych grup społecznych (niepełnosprawnych, osób starszych itd.). Mając to uwadze należałoby kontynuować rozpoczęte przez Fundację Dobra Widawa szkolenia młodych liderów w społecznościach lokalnych, których celem było założenie 8 klubów młodzieżowych na obszarze LGD, czy też warsztaty dla organizacji pozarządowych jak i nieformalnych grup chcących takie organizacje założyć z zakresu organizacji i rejestracji form prawnych organizacji, pozyskiwania funduszy ze źródeł krajowych i zagranicznych, pisania wniosków o dofinansowanie czy też zarządzania i rozliczania projektów na które otrzymano pomoc. Wszystkie te i tym podobne działania służyć powinny we wzmacnianiu tego sektora, który mogłyby stać się partnerem dla instytucji państwowych i samorządowych w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Zestawienie organizacji pozarządowych:

W gminie Długoleśka – Stowarzyszenie Semper Avanti, Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych, Klub jeździecki „Absolut”, komenda hufca ZHP, Parafialny Zespół Caritas, Ludowy Klub Jeździecki „PLATAN”, Gminne Stowarzyszenie Sportu Klubu Sportowego „DŁUGOLEŚKA 2000”, Gminny Zespół Sportowy „WIDAWA” w Kiełczowie, Stowarzyszenie Miłośników Mini Żużla „ORLETA” Klub Sportowy TSV 1984 w Węgrowie, Kluby Sportowe; „DRWAL” w Bykowie, „TĘCZA” w Rakowie, „BOROWIANKA w Borowej, „VICTORIA” w Olejniczce, „TĘCZA” w Brzezie Łące, Gminne Zespoły Sportowe; „ATAK” w Kątnej, „KAMIENI” w Kamieniu, Klub Piłkarski „99” w Śliwicach, Kluby Jeździeckie; „BOROWA”, „VICTOR” „BACHMAT” w Proszowicach, Stowarzyszenie Rozwoju Kultury Fizycznej Dobroszów – Januszkowie.

W gminie Czernica – Towarzystwo Przyjaciół Ratowic, Towarzystwo Miłośników Chrzęstawy, Społeczny Komitet Mieszkańców Kamieńca Wrocławskiego i Łan, Rodzinny Dom Dziecka Gajków, Ludowe Kuby Sportowe, „PIAST” w Nadolicach Wielkich, „CZARNI” w Chrzęstawie Wiekiej, „GAJKÓW”, „SKRA” w Wojnowicach

W gminie Dobroszyce – nieformalne organizacje skupione wokół Gminnego Ośrodka Kultury: Zespół Muzyki Dawnej „Carmen Alacre”, ludowe zespoły śpiewacze: „Leszczyński”, „Uśmiech” i „Sąsiadeczki”

W gminie Dziadowa Kłoda – Zespół Ludowy „RADZOWICZANKI” w Radzowicach, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Radzowice, .

W gminie Bierutów - Klub „STER”, skupione wokół GOK: drużyna Rycerzy z Bierutowa, klub modelarski, klub taneczny, grupa muzyczna, Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. Romka Kazimierskiego, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Bierutowskiej „EUROPA – PRZYSZŁOŚĆ”, Stowarzyszenie Obrony Praw Mieszkańców Miasta i Gminy Bierutów.

W gminie Oleśnica – Kapela folkowa „KAŻDY SOBIE”, Zespół Pieśni i Tańca „OLEŚNICZANIE”, Kapela Ludowa „SMYKI”, Żeński zespół śpiewaczy a capella „Wianki”, Żeński zespół śpiewaczy: „Jarzębina”, „Karolinki” , Zespół śpiewaczy: „Zazula”, „KRZECZYNIACY”, Towarzystwo Przyjaciół Oleśnicy, Oleśnickie Stowarzyszenie Kupców „JARMARK”, Organizacja Pomocy Bezrobotnym i Niepełnosprawnym w Oleśnicy,.

W gminie Syców – Sycowski Klub Sportowy „POGOŃ” w Sycowie, Szczodrowski Klub Sportowy „GROM” Szczodród, Uczniowski Klub Sportowy „SZAC-MAT” w Sycowie,

Uczniowski Klub Sportowy „JEDYNKA” Syców, Szkolny Związek Sportowy w Sycowie, Klub Sportowy „WIDAWA” w Stradomi, Klub Sportowy „KOMORÓW” w Komorowie, Uczniowski Klub Sportowy „DŁUSKO” w Działoszy, Miejski Klub Sportowy „KAMA ROSIEK SYCÓW”, Sycowski Klub Wspinaczkowy im. Fernanda Petzla, Towarzystwo Miłośników Sycowa, Towarzystwo Świętego Marka w Świętym Marku, Stowarzyszenie Integracji Społecznej „CELINA” w Sycowie, Klub Abstynenta w Sycowie, Stowarzyszenie Rodziny Błogosławionego Adolfa Kolpinga w Sycowie, Klub Turystyki Pieszej „TREP”, Sycowskie Stowarzyszenie Kupców w Sycowie, Stowarzyszenie „KIWANIS” w Sycowie, Towarzystwo Pomocy Niepełnosprawnym w Sycowie, Sycowskie Bractwo Strzelców Kurkowych w Sycowie, Ochotnicze Straże Pożarne w Sycowie, w Drołtowicach, w Zawadzie, w Działoszy, w Szczodrowie, Klub Seniora w Sycowie, Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca Syców, Klub Rajdowy „OES” w Sycowie, Polski Związek Wędkarski w Sycowie, Wspólnota „KAWAŁEK CHLEBA” w Sycowie, Rodzinne Ogrody Działkowe "ZGODA" w Sycowie Klub Turystyki Wodnej "SZEKLA" w Sycowie

W gminie Wilków – Ochotnicza Straż Pożarna, Gminne Zrzeszenie LZS, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Szkół Katolickich, Uczniowski Klub Sportowy „Orlik”, Kolo Gospodyń Wiejskich, Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych, Polski Związek Wędkarski, Polski Związek Łowiecki.

Międzybórz - Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Wojewódzki we Wrocławiu Koło w Międzyborzu, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 1 w Międzyborzu, Związek Nauczycielstwa Polskiego Oddział w Międzyborzu, Ochotnicza Straż Pożarna, Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Dolnośląska Komenda Hufca Syców, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Odnaleźć Radość i Nadzieję”, Uczniowski Klub Sportowy, Klub Sportowy ZENIT Międzybórz.

2.4 Specyfika obszaru.

2.4.1 Specyfika geograficzna i środowiskowa.

Obszar LGD położony między aglomeracją wrocławską i wschodnią granicą województwa dolnośląskiego powiązany jest geograficznie z dorzeczem rzeki Widawy na południu, a na północy rzeki Dobrej, dopływu Widawy.

Pomiędzy Widawą a Dobrą zlokalizowany jest obszar równinny (fragmenty Równiny Wrocławskiej i Oleśnickiej), który od północy przylega do Wyniesień Wzgórz Trzebnickich położonych poza obszarem LGD. Od Bierutowa po okolice Dziadowej Kłody, Sycowa i Dobroszyce rozciągają się ciekawe kompleksy leśne. Gminy Dobroszyce, Syców charakteryzują się stosunkowo wysoką lesistością sięgającą powyżej 30 % powierzchni. Dolina Dobrej i Widawy wraz z ich dopływami obfitują w bogate i cenne obszary łąkowe i rozległe tereny leśne. Żyzne siedliska związane z dolinami rzek wykształciły różne typy łąk od bardzo podmokłych do suchych zasiedlonych rzadkimi gatunkami fauny i flory. Dla ich ochrony utworzono Obszary Naturowe. Pierwszy obszar „Bierutów” o kluczowym znaczeniu dla ochrony rzadkiej populacji motyla czerwończyka fioletka i kolejny projektowany to „Dolina Oleśnicy i Boguszyckiego Potoku”. Kolejne obszary to projektowany zespół przyrodniczo krajobrazowy „Czerwończyk” również chroniący gatunki wilgotnych łąk oraz Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy Szczodre położony blisko

Wrocławia. Obejmują cenne łąki związane z Doliną Dobrej i Widawy oraz Staw Olszyca i Stawy Pruszwowickie zasiedlane bogatą awifauną. Lasy łąkowe i grądowe to zanikające drzewostany związane z podmokłymi obszarami dolin rzecznych, także chronione; najciekawsze to „Łęgi Grędzińskie”. Równie ciekawy pod względem przyrodniczym jest leśny rezerwat Gola Wielka położony na południowy zachód od Międzyborza, chroniący unikatowe stanowisko lasu pierwotnego z domieszką jodły na granicy jej południowego zasięgu.

Rzadkie gatunki ptaków można obserwować nad Stawami w Borowej. Dzięki ekstensywnej gospodarce na obszarze LGD wiele cennych środowisk przetrwało w prawie naturalnej postaci. Nadmienić tu należy zachowany stary rolniczy krajobraz Gór Kocich, liczne założenia parkowe mające prawie naturalny charakter.

Ciekawostką jest Arboretum pod Stradomią o powierzchni 130 ha gdzie w kolekcji dendrologicznej zgromadzono 1800 gatunków drzew i krzewów.

Do tej pory te liczne przyrodnicze obiekty i obszary nie stanowiły elementu promującego region. Pierwsze inicjatywy inwentaryzujące walory przyrodnicze i opisujące je w formie mapy i ulotki podjęła Fundacja Dobrej Widawy realizując II schemat Leader+ .

2.4.2 Specyfika historyczna i kulturowa.

Specyfika historyczna Dobrej Widawy związana jest z bogatymi i skomplikowanymi dziejami Śląska. Wielokrotnie zmieniały one przynależność. W roku 990 weszły w skład monarchii piastowskiej, potem korony czeskiej, monarchii austriackiej, Królestwa Pruskiego, Niemiec a od 1945 roku znalazły się w granicach państwa Polskiego. Na tym obszarze odnaleźć można ślady mieszkającej tu w ciągu wieków ludności niemieckiej, żydowskiej oraz niegdyś żyjących tu protestanckich emigrantów z Czech, potomków husytów.

Większość ważniejszych miejscowości i wsi ma średniowieczny rodowód (Bierutów, Długoleśka, Dziadowa Kłoda, Dobroszyce, Wilków, Syców, Czernica, Międzybórz). Były własnością rycerstwa lub też należały do dóbr książęcych. Z tego okresu wywodzą się najstarsze zabytki architektury sakralnej: Kościół w Stroni (ok. 1300 r) wzniesiony jako kamienna rotunda na planie koła, kościoły w Gorzeszowie, Łozinie, Stępinie, Wabienicach oraz krzyże pokutne pochodzące z XII i XVI wieku rozsiane po całym obszarze Dobrej Widawy. Istniały tu znane miejsca pielgrzymkowe choćby Długoleśka z kaplicą Ciała Chrystusowego. Do dziś takką funkcję pełni wieś Święty Marek znana jako „sycowska Częstochowa”.

XVIII i XIX to rozkwit wspaniałych rezydencji pałacowych z których do dziś w stanie niszczącym przetrwały zespół pałacowo – parkowy w Brzezince i pałac w Boguszycach.

Niestety nie przetrwał zespół pałacowy w Szczodrem zwany Śląskim Windsorem. Rozległy neogotycki pałac uległ całkowitemu zniszczeniu po II wojnie. Przetrwało jedynie założenie parkowe pełniące funkcje rekreacyjne i dydaktyczne. Ten sam los podzielił ponad trzystu komnatowy zamek w Sycowie. Do dnia dzisiejszego zachował się jedynie park przypałacowy w stylu angielskim oraz zespół rzeźb z pałacowego dziedzińca.

Warto również wspomnieć o działalności na terenie LGD kilku wybitnych śląskich architektów, którzy pozostawili po sobie: Kościół w Solnikach projektu Friedricha Schinkela, pałac myśliwski i pałac w Boguszycach oraz Kościoły w Smolnej i Zbytowej Carla

Wolfa, kościół w Chrzastawie Wielkiej Aleksisa Langerera i sierociniec w Dobroszycach Jozepha Ebersa, Langhans – kościół ewang. Augsburski w Sycowie.

Należy też podkreślić, że na ziemiach tych zachowały się do dziś specyficzne zwyczaje przywiezione przez ludność polską, która napłynęła tu po II wojnie światowej z centralnej Polski, Wołynia, Wileńszczyzny i Łemkowszczyzny. To upodobania kulinarne, zwyczaje świąteczne, specyficzne receptury wyrobów kulinarnych. Wyróżniają się wypieki, wyroby świąteczne oraz zwyczaj prezentacji stołów Wielkanocnych czy Bożonarodzeniowych organizowany przez Koła Gospodyń Wiejskich.

Wiele wyrobów ma szansę stać się produktami regionalnymi : miody oleśnickie, ciasta z Wilkowa i Dobroszyc, jajka kur zielononówek, wyroby wikliniarskie. Szerszego znaczenia mogą nabyć liczne imprezy i wydarzenia organizowane w gminach m.in. przeglądy zespołów folklorystycznych i kolędniczych, pieśni religijnej, koncerty jazzowe, Wystawa Koni i zawody w Powożeniu Zaprzęgami Konnymi , dożynki.

Ta ciekawa historia i specyficzne zwyczaje i imprezy mają zwykle lokalny charakter, słabo znane są szerszemu kręgowi odbiorców. Z pewnością jest to potencjał do wykorzystania w budowaniu marki „Skarby Dobrej Widawy” i tworzeniu szerszej oferty turystycznej.

2.4.3 Specyfika społeczna i gospodarcza.

Gminy LGD mają zróżnicowane funkcje które związane są z położeniem i potencjałem gospodarczym. Swój typowo rolniczy charakter zachowały gminy Bierutów, Wilków, Czernica, Dziadowa Kłoda, Dobroszyce, gmina wiejska Oleśnica. Funkcje mieszane, rolnicze i przemysłowe posiada gmina Syców, Międzybórz, Długołęka. Obszar od wielu lat rozwija się w powiązaniu z aglomeracją wrocławską oraz dużymi miastami Oleśnicą i Namysłowem (poza Leader PROW) oraz Sycowem. Rolnictwo które było dominującym źródłem utrzymania miejscowej ludności staje się miejscem pracy dla coraz mniejszej grupy, funkcje rolnicze gmin będą traciły na znaczeniu. Tym bardziej że w regionie dominuje rozdrobniona struktura gospodarstw, czyli rolnicy posiadający gospodarstwa do 5ha produkują głównie na własne potrzeby. Mieszkańcy zatrudnieni są w przedsiębiorstwach wymienionych wyżej miast oraz w instytucjach publicznych podlegających samorządom. Duża grupa osób prowadzi lub pracuje w rozwijającym się sektorze małych podmiotów gospodarczych których jest ponad 6000. Skromna baza turystyczna (noclegi, gastronomia) i nieliczne usługi turystyczne świadczą o bardzo słabym wykorzystaniu potencjału przyrodniczo – kulturowego obszaru oraz położenia przy głównych krajowych trasach komunikacyjnych. Wydaje się że w przyszłości kierunek turystyczny – rekreacyjny stanie się obiecującym kierunkiem rozwoju pod warunkiem utworzenia odpowiedniej infrastruktury, przygotowania mieszkańców do realizacji tego typu usług i promocji regionu.

Mieszkańcy angażują się również w działania organizacji pozarządowych, które są licznie reprezentowane przez Kluby Sportowe, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne. Mieszkańcy działają także w zespołach folklorystycznych, stowarzyszeniach na rzecz integracji społecznej, organizacjach turystycznych, wędkarskich, myśliwskich. Duża aktywność koncentruje się wokół ośrodków kultury które wspierają organizację imprez, warsztatów, zagospodarowują czas dzieci i młodzieży, podtrzymują tradycje i czytelnictwo.

Te wymienione zasoby społeczne odpowiednio wsparte i rozwinięte mogą tworzyć pola aktywizacji i integracji mieszkańców na obszarze LGD.

3 . Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR.

SWOT to angielski skrót pochodzący od nazw: strenght – siły, weaknesses – słabości, opprtunities – szanse, threats – zagrożenia. Analiza SWOT umożliwia przeprowadzenie analizy zasobów zasobów wewnętrznych (teraz obecnie). Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse skutecznie można niwelować słabości i unikać zagrożeń. Analiza SWOT jest techniką porządkującą informacje dotyczące zasobów tego obszaru. Została wykonana na podstawie informacji uzyskanych w diagnozie. Uczestnicy warsztatów wykorzystali przeprowadzoną analizę SWOT do sformułowania celów i przedsięwzięć strategii.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korzystne położenie geograficzne i bliskość Wrocławia ▪ Różnorodna dobrze zachowana przyroda w tym duża powierzchnia lasów ▪ Dobry stan środowiska i brak uciążliwego przemysłu ▪ Istniejąca sieć dróg i bliski dojazd do Wrocławia ▪ Sieć cieków wodnych i związanych z nimi cennych siedlisk ▪ Istniejące szlaki turystyczne ▪ Zinwentaryzowane zabytki i ich ciekawy rodowód ▪ Propozycja imprez cyklicznych, produktów lokalnych, rzemiosła artystycznego ▪ Dostępność pracy w regionie ▪ Zapotrzebowanie na usługi u osób osiedlających się ▪ Wielokulturowość mieszkańców ▪ Dobrze zorganizowana oświata ▪ Dobrze zorganizowane OSP, KGW, KS ▪ Rozwijający się sektor małych i średnich przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Duże zróżnicowanie w gospodarczej i społecznej specyfice funkcjonowania gmin ▪ Słaba promocja regionu ▪ Zły stan dróg ▪ Słabo rozwinięta infrastruktura i baza turystyczna ▪ Mało wykreowanych produktów lokalnych ▪ Słaba współpraca organizacji pomiędzy sobą i jednostkami samorządu terytorialnego ▪ Hermetyczność niektórych wsi ▪ Niedoinwestowania baza przedszkolna ▪ Słabe szkolnictwo zawodowe ▪ Dzikie wysypiska ▪ Braki w infrastrukturze komunalnej ▪ Niedostateczny stan infrastruktury sportowo – rekreacyjnej ▪ Niewielka wiedza mieszkańców o regionie ▪ Lokalny charakter wielu inicjatyw społecznych ▪ Brak tradycji współdziałania gmin

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykorzystanie turystyczne i rekreacyjne kompleksów leśnych Międzyborza, Dobroszyce i Sycowa oraz obszarów chronionych rzeki Widawy ▪ Zsięciowanie szlaków rowerowych, pieszych, konnych regionalnie i ponadregionalnie ▪ Rozwój oferty gastronomicznej, noclegowej, agroturystycznej, turystycznej, weekendowej ▪ Wyspecjalizowanie produkcji rolniczej i przetwórstwa ▪ Kreowanie i promocja produktów lokalnych i regionalnych miodów, nalewek, ziół, rękodzieła, ▪ Rewitalizacja zabytków i ich udostępnianie ▪ Skomunikowanie komunikacją publiczną z Wrocławiem ▪ Wykorzystanie sąsiedztwa Wrocławia w promocji usług turystycznych i produktów dla aglomeracji miejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Starzenie się społeczeństwa i niż demograficzny w niektórych gminach LGD ▪ Ucieczka młodych ▪ Stepowienie Wschodniej Ściany Dolnego Śląska ▪ Brak rąk do pracy ▪ Postępująca urbanizacja ▪ Zamknięte osiedla podmiejskie ▪ Brak inicjatyw oddolnych lub ich słaba kontynuacja po zakończeniu finansowania

Wnioski z przeprowadzonej analizy SWOT

Wnioski z przeprowadzonej analizy SWOT określają mocne strony obszaru wyróżniające go na tle innych oraz słabości, które są barierami rozwoju.

Zdecydowanie mocną stroną obszaru jest położenie geograficzne związane z dorzeczem rzek Dobrej i Widawy od północnego – wschodu domkniętej Wzgórzami Kocimi, a od południowego – zachodu gminą Czernica przylegającą bezpośrednio do miasta Wrocławia. Przez obszar przebiegają ważne trasy komunikacyjne w tym droga E – 67 łącząca Wrocław z Warszawą.

Dobrze rozwinięta sieć cieków wodnych ukształtowała bardzo cenne środowiska łąkowe i kompleksy leśne, które zajmują 23,3% powierzchni całego obszaru. Mocną stroną jest niewątpliwie dobry stan środowiska w tym brak uciążliwych zakładów i dobry mikroklimat związany z lasami. Malowniczy krajobraz i walory przyrodniczo – kulturowe wpłynęły na wyznaczenie sieci szlaków rowerowych, pieszych ukazujących atrakcje Dobrej Widawy. Te atrakcje to także kultura materialna w tym bardzo ciekawe zabytki sakralne i pałace, często znanych architektów. Atutem tego obszaru są tradycje i wielokulturowa historia tych ziem związana z okresem przedwojennym i powojenną historią przesiedleń. Te wielokulturowe wątki do dziś widoczne są w tradycjach kultywowanych przez zespoły śpiewacze i Koła Gospodyń Wiejskich, można je obserwować w trakcie licznych imprez cyklicznych organizowanych na terenie LGD.

Te mocne strony budujące specyfikę obszaru przyciągają wiele osób z Wrocławia, które chętnie osiedlają się na terenie gmin Czernica, Długoleka, Dobroszyce, wiejska Oleśnica.

Jest tu dostępna praca zarówno w aglomeracji wrocławskiej jak również w mieście Oleśnica, gminie Długoleśka.

Mocnym stronom towarzyszą słabości będące istotnymi barierami w rozwoju regionu. To przede wszystkim braki w infrastrukturze komunalnej, sportowo - rekreacyjnej, infrastrukturze społecznej (przedszkola, świetlice), które powodują codzienne trudności w funkcjonowaniu mieszkańców szczególnie tych miejscowości położonych na uboczu i oddalonych od głównych dróg i ośrodków miejskich.

To również bardzo słabo rozwiniętą infrastruktura i baza turystyczna, która pomimo wyznaczonych szlaków i wybitnych walorów przyrodniczo – kulturowych nie stanowi oferty przyciągającej gości. Region dopiero rozpoczął budowanie wspólnego wizerunku pod szyldem Dobrej Widawy w związku z tym jest jeszcze słabo wypromowany wśród potencjalnych odbiorców oraz mieszkańców obszaru.

Mieszkańcy pomimo swojej aktywności w ramach KGW, OSP, KL nie zawsze potrafią się dobrze zorganizować i współpracować pomiędzy sobą i samorządami.

Pomimo tych barier i problemów obszar Dobrej Widawy dysponuje dużym rozwojowym potencjałem związanym z wykorzystaniem turystycznym i rekreacyjnym rzeki Widawy, kompleksów leśnych i obszarów chronionych, siecią szlaków w regionie i transregionalnie w połączeniu z aglomeracją wrocławską i sąsiadującymi LGD.

Również wzmocnienie bazy turystycznej noclegowej, gastronomicznej i wzbogacenie o oferty wypoczynku rodzinnego, na łonie natury, w otoczeniu wiejskiego krajobrazu i wiejskich smaków będzie budowało wizerunek gościnnego regionu.

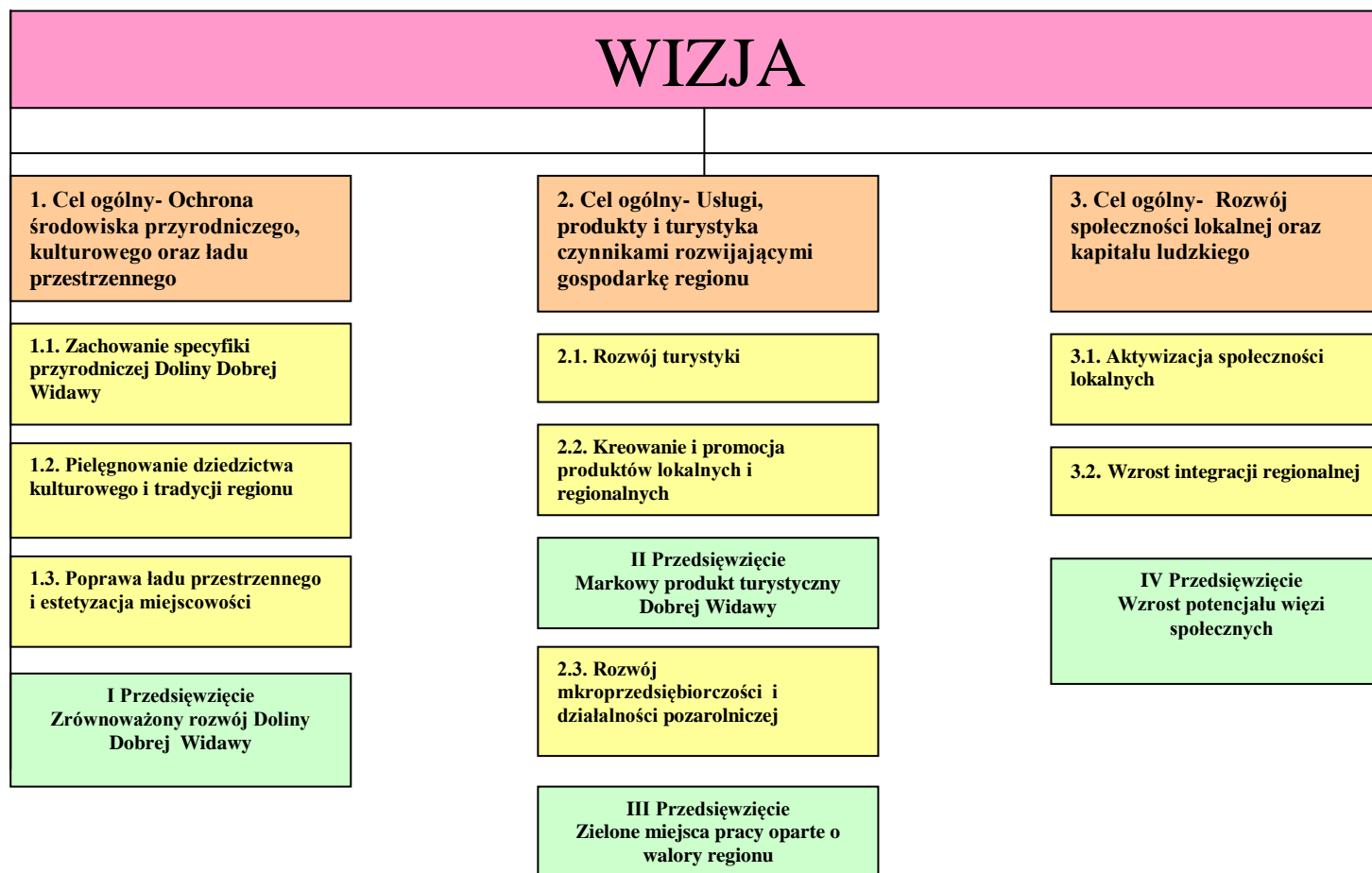
Szansą będzie także kreowanie i promocja produktów lokalnych, ich specyficznych smaków niepowtarzalnego wyglądu i dobrej jakości. W chwili obecnej turyści poszukują właśnie takiej zdrowej i ekologicznej oferty. W związku z tym wykorzystanie sąsiedztwa Wrocławia i Oleśnicy w promocji regionu w przyszłości będzie skutkowało rozwojem rynku usług turystycznych i wszelkich pochodnych branż : handlu, usług transportowych, budowlanych i innych.

Dodatkową branżą ważną dla rozwoju obszarów wiejskich może być promocja produktów rolnych i leśnych, które uzyskane z dobrej jakości surowców będą gwarantowały odpowiedni smak, wygląd, ekologiczny charakter.

Zagrożenia, które LGD powinno brać pod uwagę w perspektywie lat 2009 – 2015 to przede wszystkim zmieniająca się sytuacja demograficzna na obszarach wiejskich. Dla niektórych gmin takich jak Syców, Bierutów, Dziadowa Kłoda, Międzybórz ucieczka młodych mieszkańców stanowi pewien problem społeczny.

Inne zagrożenia to zmieniająca się struktura społeczna gmin, na terenie których chętnie osiedlają się mieszkańcy Wrocławia i postępująca urbanizacja obszarów podmiejskich. Niewątpliwie problemem może być stopowienie wschodniego obszaru Dolnego Śląska, które z powodu obniżenia poziomu wód gruntowych i zmian klimatycznych już odczuwa mniejszy poziom wód w rzekach, m. In. w Widawie . Pomimo tych zagrożeń obszar charakteryzujący się ogromnym i niewykorzystanym potencjałem społecznym, przyrodniczym i kulturowym ma szanse dzięki działaniom partnerskim wykorzystać swoje atuty.

4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych w ramach LSR

1. Cel ogólny: Ochrona środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz ładu przestrzennego	
Cele szczegółowe	Przedsięwzięcie I: Zrównoważony rozwój Doliny Dobrej Widawy
1.1 Zachowanie specyfiki przyrodniczej Doliny Dobrej Widawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inwentaryzacja i rewitalizacja parków, ogrodów i alei, itp. ▪ Promocja i oznakowanie obszarów przyrodniczo cennych np. tablice informacyjne, materiały promocyjne dotyczące obszarów cennych przyrodniczo, strona www (działania multimedialne) ▪ Opracowanie, oznakowanie i promocja przyrodniczych ścieżek dydaktycznych (m.in. koncepcje, materiały edukacyjne, przygotowanie edukatorów) ▪ Wsparcie gmin w obejmowaniu ochroną obszarów przyrodniczo cennych (inicjatywy dotyczące powołania użytków ekologicznych i innych form ochrony przyrody) ▪ Promocja starych odmian roślin i ras zwierząt ▪ Szerzenie edukacji ekologicznej dotyczące odpadów, oszczędzania zasobów, organizacja warsztatów, doposażenie w literaturę i sprzęt ośrodków kształcenia (szkoły, GOK, biblioteki, świetlice itp.), realizacja projektów, działań ekologicznych przez te ośrodki, rozwój bazy edukacyjno – ekologicznej, inne ▪ Wsparcie inicjatyw edukacji regionalnej dla szkół, ośrodków kultury itp. ▪ Promocja modelowych rozwiązań dotyczących odnawialnych źródeł energii (szkolenia, materiały itp.) ▪ Program „Ratujemy Widawę” i Dobrą ” - działania dla ochrony rzeki i doliny Widawy i Dobrej ▪ Waloryzacja przyrodnicza w zakresie niezbędnym do wykonania przedsięwzięć ▪ Edukacja na obszarach szczególnie ważnych przyrodniczo
1.2 Pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji regionu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inwentaryzacja i rewitalizacja krajobrazu kulturowego wsi: stare budynki, folwarki, młyny, fortyfikacje, stacje PKP i inne ▪ Opracowanie, oznakowanie i promocja tematycznych ścieżek kulturowych (koncepcja, realizacja, materiały edukacyjne, przygotowanie edukatorów, itp.) istniejących i nowych ▪ Stworzenie katalogu / albumu charakterystycznych budynków dla rejonu partnerstwa ▪ Wsparcie inicjatyw kulturalnych, m.in. rękodzielnictwa, amatorskiej twórczości, rzemiosła artystycznego ▪ Stworzenie parku neolitycznego (wytypowanie miejsca, dokumentacja, budowa) ▪ Łączenie mieszkańców poprzez śpiewanie, opracowanie śpiewnika „DDW” i organizowanie imprez z jego wykorzystaniem, pomoc w wyposażeniu dla zespołów muzycznych, warsztaty muzyczne itp. ▪ Wsparcie imprez kulturalnych i rekreacyjnych ▪ Oznakowanie, wyeksponowanie, remont, odnowienie i restauracja istotnych zabytków architektury ▪ Wsparcie lokalnych izb tradycji, izb pamięci o regionie, żywych

	<p>skansenów, zbiorów muzealnych, itp. z sieciowanie tych inicjatyw</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w GOK-ach, szkołach, przedszkolach, świetlicach i innych obiektach pełniących funkcję świetlic
1.3 Poprawa ładu przestrzennego i estetyzacja miejscowości	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Promocja dobrych przykładów architektury wiejskiej podtrzymujących tradycyjne wzory zabudowy ▪ Rewitalizacja obiektów poprodukcyjnych: piekarnie, gorzelnie, itd. , obiektów zabytkowych i charakterystycznych dla architektury wiejskiej i nadanie im funkcji publicznie użytecznych ▪ Koncepcje architektoniczne wizualizacji i zagospodarowania miejscowości (centrów wsi, miejsc spotkań mieszkańców, innych) ▪ Warsztaty, szkolenia dotyczące planów odnowy miejscowości szczególnie cennych dla dziedzictwa regionu wypracowane przy udziale społeczności lokalnych ▪ Urządzanie terenów zielonych, parków, małej architektury, miejsc sportu, wypoczynku i rekreacji (skate – parki, miasteczka ruchu drogowego, place zabaw, zieleńce, boiska i inne) ▪ Zagospodarowanie przestrzeni publicznej z wyłączeniem pasów drogowych dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich

Opis przedsięwzięć.

Przedsięwzięcie I Zrównoważony rozwój Doliny Dobrej Widawy.

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

- celu ogólnego 1. „Ochrona Środowiska Przyrodniczego Kulturowego oraz Ładu Przestrzennego”.
- celu szczegółowego 1.1. „Zachowania specyfiki przyrodniczej Doliny Dobrej Widawy”.
- celu szczegółowego 1.2. „Pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji regionu”.
- celu szczegółowego 1.3. „Poprawa ładu przestrzennego i estetyzacja miejscowości”.

Uzasadnienie przedsięwzięcia i celu ogólnego (okres realizacji 2009-2015).

Obszar LGD ukształtowany przez sieć cieków wodnych związanych z Widawą i Dobrą wykształcił jedyne w swoim rodzaju środowiska cennych podmokłych łąk i kompleksów leśnych łągów i grądów.

Z uwagi na zmiany stosunków hydrologicznych i zmiany klimatyczne, te podmokłe środowiska związane z dolinami rzek są jednymi z najbardziej zagrożonych środowisk w skali kraju i Europy. Z tego względu na terenie LGD utworzono i zaprojektowano liczne obszary naturowe chroniące zagrożone gatunki i ich siedliska oraz rezerваты, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Z pewnością właściwym kierunkiem jest wyeksponowanie tego bogactwa walorów przyrodniczych jako doskonałego poligonu do obserwacji przyrody w jej naturalnej postaci, edukacji ekologicznej i ekoturystyki. Jednocześnie LGD powinno zadbać o prawidłową ochronę i użytkowanie tych terenów stanowiących o bogactwie przyrodniczym Dobrej Widawy.

Odpowiedniego wyeksponowania wymaga również specyficzne dziedzictwo historyczno – kulturowe tych ziem. Zabytki architektury sakralnej, parki, zabytki kultury przemysłowej

związanej z rolnictwem i gospodarką (młyny, gorzelnie, cegielnie, śluzy), wybitne przykłady śląskiej architektury to wyróżniki mogące stanowić ofertę turystyczną. Podobnie tradycje ludowe, imprezy kultywujące nowe i stare zwyczaje czy smakowite kulinaria, które mogą tę ofertę uzupełniać.

Te działania wymagają poprawy estetyzacji miejscowości, w których ciekawe obiekty architektury wiejskiej, ukształtowane centra miejscowości, tereny zielone i miejsca do rekreacji będą zachęcały do odwiedzenia wsi Dobrej Widawy i budowały poczucie patriotyzmu lokalnego wśród mieszkańców. Powyższy cel ogólny i szczegółowe potwierdzają konieczność zrównoważonego rozwoju regionu czyli rozwoju integrującego zachowanie przyrody z potrzebami mieszkańców i rozwojem gospodarczym.

▪ **Cel szczegółowy 1.1. Zachowanie specyfiki przyrodniczej Dobrej Widawy..**

Działania w tym celu koncentrują się na kontynuacji waloryzacji przyrodniczych w zakresie niezbędnym do wykonania przedsięwzięć zapisanych w LSR. W ramach II schematu LGD wykonało szeroki zakres prac waloryzujących zasoby przyrodnicze obszaru, dzięki któremu jest to bogaty materiał do nakreślenia kierunków zrównoważonego użytkowania cennych zespołów łąkowych i leśnych oraz podstawa do obejmowania ochroną w formie użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, pomników przyrody. Temu kierunkowi powinna towarzyszyć rewitalizacja zabytkowych parków, alei, ogrodów, które są ważną częścią wiejskiego krajobrazu na terenie LGD. Obszary o wysokich walorach przyrodniczych powinny zostać wykorzystane do prowadzenia edukacji ekologicznej, ekoturystyki. Ten kierunek będzie wymagał wyznaczenia oznakowania i promocji przyrodniczych ścieżek dydaktycznych wraz z przygotowaniem nauczycieli i opracowaniem materiałów edukacyjnych. Edukacja prowadzona na obszarze LGD będzie się koncentrować również na pokazaniu znaczenia obszarów łąkowych i leśnych i pokazaniu prawidłowych zasad użytkowania tych siedlisk.

Uzupełnieniem tych działań będzie promocja starych odmian roślin i ras zwierząt. Interesujące informacje o obszarze i jego zasobach, pomysły edukacyjne zostaną opracowane w formie program edukacji regionalnej dla szkół i ośrodków kultury. Mieszkańcy powinni mieć świadomość walorów przyrodniczych obszaru. Zaplanowano również realizację programu „Ratujmy Widawę”, który kompleksowo obejmuje działania dla ochrony rzeki i Doliny Widawy i Dobrej. Ważnym aspektem działań edukacyjnych będzie promowanie modelowych rozwiązań dotyczących odnawialnych źródeł energii.

▪ **Cel szczegółowy 1.2. „Pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji regionu”.**

Zintegrowanie środowiska przyrodniczego ze specyficzną przeszłością historyczną regionu to kolejny zestaw zadań realizowanych w ramach Leader PROW. Zaplanowano wszelkie działania, które wyeksponują dziedzictwo tych ziem w formie różnego rodzaju atrakcji. Będą to tematyczne ścieżki kulturowe, park neolityczny, ekspozycja pamiątek historycznych w lokalnych izbach tradycji i skansenach, oznakowanie niezwykłych zabytków kultury materialnej regionu.

Zaplanowano także inwentaryzację i rewitalizację krajobrazu kulturowego wsi (stare budynki, folwarki, młyny fortyfikacje, stacje PKP) oraz promocję poprzez wydawnictwo

wzorów charakterystycznych zabytkowych budynków. W ramach tego celu LGD wesprze inicjatywy kulturalne, które będą budowały wizerunek regionu tj. imprezy i zespoły śpiewacze, warsztaty i koncerty muzyczne, przedsięwzięcia twórczości amatorskiej i rękodzielniczej.

▪ **Cel szczegółowy 1.3. „Poprawa ładu przestrzennego i estetyzacja miejscowości”.**

Otwarcie regionu na turystów oraz podnoszenie standardów codziennego funkcjonowania mieszkańców wymaga poprawy wizerunku miejscowości. Chodzi o rewitalizację centrów wsi, urządzenie terenów zielonych, parków, małej architektury wiejskiej, miejsc do wypoczynku i rekreacji, nadawanie funkcji publicznej użytecznym obiektom poprodukcyjnym (piekarnie, gorzelnie itd.), obiektom zabytkowym i charakterystycznym dla architektury wiejskiej danej miejscowości. Sprzyjać temu będzie promocja dobrych przykładów architektury wiejskiej podtrzymujących tradycyjne wzory urbanistyki wiejskiej.

Mieszkańcy chcą poprawić wygląd swoich miejscowości poprzez wspólne uzgodnienie celów i planów odnowy miejscowości i ich kompleksowe wdrożenie przy zaangażowaniu wspólnot lokalnych.

Docelowe grupy beneficjentów:

Samorządy i uprawnione jednostki im podległe, organizacje pozarządowe, jednostki kościelne, związki wyznaniowe, rolnicy, mikroprzedsiębiorcy, mieszkańcy i członkowie LGD.

Tabela 12 Preferowany zakres operacji przedsięwzięcia I „Zrównoważony rozwój Doliny Dobrej Widawy.

Operacje	Minimalna i loś ć o p e r a c j i	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	14	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie obiektów służących podtrzymywaniu i promocji kultury, tradycji, produktów lokalnych i.in., - urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub różnych miejsc wypoczynku, - budowa, przebudowa, remont, wyposażenie budynków pełniących funkcje społeczne w tym świetlic i domów kultury - rewitalizacja budynków zabytkowych i obiektów małej architektury, odnawianie lokalnych pomników historycznych,

		<p>miejsc pamięci,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup, odnowienie obiektów charakterystycznych dla regionu lub tradycji budownictwa i adaptacji na cele publiczne - odnawianie elewacji zewnętrznych i dachów obiektów zabytkowych architektury sakralnej, - wyburzenia i rozbiórki zdewastowanych budynków i budowli - zakup towarów służących kultywowaniu tradycji, - budowa, przebudowa, remont ścieżek rowerowych, pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji - zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych - zakup materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich - zakup sprzętu służącego realizacji operacji,
Małe projekty	41	<ul style="list-style-type: none"> - Podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR przez: <ul style="list-style-type: none"> - udostępnienie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie, - organizacje szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz z wyłączeniem szkoleń połączonych z promocją towarów lub usług określonego przedsiębiorcy - organizację imprez kulturalnych, promocyjnych, rekreacyjnych lub sportowych związanych z promocją lokalnych walorów - zagospodarowanie przestrzeni publicznej z wyłączeniem pasów drogowych dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich; - Rozwijanie aktywności społeczności lokalnej poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - promocje i organizacje lokalnej twórczości kulturalnej lub aktywnej trybu życia, z wyłączeniem remontu i budowy budynków mieszkalnych, - promocje lokalnej przedsiębiorczości, - remont połączony z modernizacją lub wyposażeniem istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów, pełniących ich funkcje, oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów - Rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR przez: <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie lub zmodernizowanie punktów informacji turystycznej, bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych związanych tematycznie z ofertą turystyczną obszaru objętego LSR, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych i promocyjnych dotyczących obszaru objętego LSR - budowę, odbudowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne, z wyłączeniem hoteli, moteli, pensjonatów oraz bazy gastronomicznej - Zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego przez: <ul style="list-style-type: none"> - odbudowę, renowację, restaurację albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków

		<ul style="list-style-type: none"> - remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcję kultywowanie: <ul style="list-style-type: none"> - miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów, - języka regionalnego i gwary - tradycyjnych zawodów i rzemiosła - Inicjowanie powstania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług, których podstawę stanowią lokalne dziedzictwo, w tym kulturowe, historyczne lub przyrodnicze, zwanych dalej „produktami lub usługami lokalnymi”, albo podnoszenie jakości takich produktów lub usług przez: <ul style="list-style-type: none"> - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych, - promocję produktów lub usług lokalnych, - uzyskanie certyfikatów i uczestnictwo w systemach jakości, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży lub usług lokalnych, - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych, - badanie rynku produktów lub usług lokalnych – z wyłączeniem działalności rolniczej; - Wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem działalności rolniczej
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	1	<ul style="list-style-type: none"> – usługi turystyczne oraz związane ze sportem rekreacja i wypoczynkiem – roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne – usługi transportowe – usługi komunalne – inne określone w działaniach osi 4.1 Leader wynikające z potrzeb i celów – sprzedaż hurtowa lub detaliczna rzemiosło lub rękodzieło
Tworzenie i rozwój mikro przedsiębiorstw	2	<ul style="list-style-type: none"> – usługi turystyczne oraz związane ze sportem rekreacja i wypoczynkiem – roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne – usługi transportowe – usługi komunalne – inne określone w działaniach osi 4.1 Leader wynikające z potrzeb i celów – sprzedaż hurtowa lub detaliczna – rzemiosło lub rękodzieło

Funkcjonowanie LGD	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia i animowanie społeczności lokalnych, - badania i analizy obszaru. - wsparcie imprez i publikacji promujących obszar LGD\ informowanie i wydarzenia promocyjne,
---------------------------	---

Cele szczegółowe	Wskaźniki produktu *	Wartość		Wskaźniki rezultatu*	Wartość		Wskaźniki
		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015	
		Przedsięwzięcie 1: Zrównoważony rozwój Doliny Dobrej Widawy					
C.s. 1.1. Zachowanie specyfiki przyrodniczej Doliny Dobrej Widawy	<ul style="list-style-type: none"> - liczba ścieżek dydaktycznych - liczba projektów przyrodniczych i ekologicznych 	0	2	- wzrost liczby km właściwie oznakowanych i wyposażonych ścieżek dydaktycznych	0	4	
		0	4	- wzrost liczby osób, które uzyskały wiedzę o zagadnieniach ekologicznych	0	50	
C.s. 1.2 Pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji regionu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba imprez kulturowych i rekreacyjnych - liczba wyremontowanych, odrestaurowanych lub oznakowanych obiektów zabytkowych - liczba wyremontowanych lub wyposażonych izb pamięci 	0	20	- wzrost liczby osób uczestniczących w imprezach	0	500	
		0	4		0	1000	
C.s. 1.3 Poprawa ładu przestrzennego i estetyzacja miejscowości	- liczba zagospodarowanych miejsc przestrzeni publicznej	0	8	- wzrost powierzchni m ² zagospodarowanych miejsc przestrzeni publicznej	0	2000	- wzrost p parków, z zieleni osi
Działania PROW: - Odnowa i rozwój wsi - Małe projekty - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych operacji - liczba zrealizowanych operacji - liczba zrealizowanych operacji 	0	14				
		0	41				
		0	1				

- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- liczba zrealizowanych operacji	0	2	
---	----------------------------------	---	---	--

*dot. wskaźników produktów i rezultatów osiągniętych w ramach operacji Wdrażanie LSR, Projekty współpracy, Funkcjonowanie, nabywanie umiejętności i aktywizacja

** dot. wskaźników oddziaływania osiągniętych na obszarze realizacji LSR

2. Cel ogólny: Usługi, produkty i turystyka czynnikami rozwijającymi gospodarkę regionu.	
Cele szczegółowe	Przedsięwzięcie II Markowy produkt turystyczny Dobrej i Widawy
2.1 Rozwój turystyki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Baza informacyjna o zasobach turystycznych i rekreacyjnych (noclegi, gastronomia, oferty usług itd.) ▪ Opracowanie ofert turystyki konnej, kajakowej, rowerowej, rodzinnej, leczniczej, edukacyjnej, sportowej, dla firm itp ▪ Zintegrowane oznakowanie tras, włączenie w system trans regionalny, oznakowanie przy głównych trasach komunikacyjnych ▪ Wsparcie imprez cyklicznych turystycznych i rekreacyjnych ▪ Wsparcie tworzenia punktów informacji turystycznej ▪ Stworzenie regionalnego Portalu Internetowego Dobrej i Widawy ▪ Przygotowanie przewodników turystycznych ▪ Wsparcie mieszkańców (gospodarstwa agroturystyczne, gastronomia, pensjonaty, hotele itp.) w kierunku rozwoju swojego potencjału, założenia usług od podstaw (miękkie: szkolenia, pokazy, wjazdy studyjne, wizyty z konsultacją na miejscu itp. ▪ Szkolenia podnoszące jakość usług w turystyce i rekreacji: językowe, obsługa klienta, tworzenie ofert, itp. ▪ Rekreacja i turystyka, wykorzystanie cieków i zbiorników – m.in. plany, koncepcje zagospodarowania, realizacja ▪ Rozwój bazy noclegowej (stacjonarnej i sezonowej, autocampingi, pola biwakowe itp.) i małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (wiaty, punkty postojowe, widokowe itp.) ▪ Wsparcie organizacji turystycznych działających na terenie LGD Dobra Widawa
2.2 Kreowanie i promocja produktów lokalnych i regionalnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przygotowanie i wdrażanie strategii integrującej dla marki „Skarby Dobrej i Widawy” ▪ Objęcie marką „SDiW” usług gastronomicznych opartych o produkt lokalny i regionalny ▪ Turniej Nalewek i inne konkursy na produkty ▪ Przygotowane profesjonalnych materiałów filmowych – do TV, multimediiów itp. ▪ Udział w targach, warsztatach, jarmarkach, festiwalach itp. ▪ Organizacja festiwali, tematycznych przeglądów: zespoły artystyczne +rzemiosło + produkt +inne ▪ Wsparcie inwentaryzacji i zgłoszenia produktów regionalnych do ochrony (wnioski, badania, np. miody) ▪ Budowa, adaptacja lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych przeznaczonych do sprzedaży lub wyrobu produktów lokalnych, tradycyjnych, związanych z miejscową kulturą i tradycją, ▪ Badania rynku produktów lub usług lokalnych – z wyłączeniem działalności rolniczej

Cele szczegółowe	Przedsięwzięcie III : Zielone miejsca pracy oparte o walory regionu
2.3 Rozwój mikroprzedsiębiorczości i działalności pozarolniczej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie produkcji i przetwórstwa rolnego: zboża, wiklina, zioła, kwiaty, miód, piwo, nalewki, itp. ▪ Wsparcie rozwoju agroturystyki, doradztwo, szkolenia, promocja itp. ▪ Wsparcie dla stowarzyszeń zrzeszających mikroprzedsiębiorców ▪ Wsparcie zastosowania źródeł energii odnawialnej w działalności gospodarczej (zastosowanie urządzeń solarnych, geotermalnych, kotłowni na biomasę itp.) ▪ Katalog Dobrych Pomysłów – do wdrożenia oparty o walory i potencjał regionu m. In. :receptury produktów, pomysły na usługi, „małe” produkcje, gotowe rozwiązania, biznes plany itp. ▪ Integracja KGW w regionie i wsparcie w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i in. ▪ Wsparcie usług i wytwarzania produktów dla wsi o znaczeniu społecznym

Opis przedsięwzięć.

Przedsięwzięcie II „Markowy Produkt Turystyczny Dobrej Widawy”.

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

- Celu ogólnego 2. „Usługi, produkty i turystyka czynnikami rozwijającymi gospodarkę regionu”.
- Celu szczegółowego 2.1 „Rozwój turystyki”.
- Celu szczegółowego 2.2 „ Kreowanie i promocja produktów lokalnych i regionalnych”.

Uzasadnienie przedsięwzięcia i celu ogólnego (okres realizacji 2009 – 2015).

Obszar LGD pomimo niewątpliwych atutów związanych z położeniem w sąsiedztwie Wrocławia oraz walorami krajobrazu, przyrody i ciekawej historii wykorzystuje je w niewielkim stopniu. Ważne zadanie wykonało LGD w ramach II schematu Leader+, nie tylko dokonano waloryzacji środowiska przyrodniczego i kulturowego, ale również opisano produkty lokalne, szlaki i trasy turystyczne biegnące przez region. Wydano materiały ulotkowe i mapę turystyczną Dobrej Widawy, która stanowi pierwsze wspólne przedsięwzięcie promujące ten obszar.

Na podstawie tych danych wiadomo że zaplecze turystyczne obejmują obiekty noclegowe w głównych miejscowościach regionu. Pomimo wyznaczenia szlaków turystyki pieszej, tras rowerowych, pętli, systemu łączników, tras konnych nie mają one charakteru spójnego systemu prowadzącego turystę po regionie. Brak czytelnych oznakowań, tablic, miejsc postojowych, czytelnego włączenia w systemy transregionalne (Eurovelo 9), Trzebnicką Pętlę Rowerową, Pętlę Twardogórską, Wielką Pętlę Dobrej Widawy.

Trasy prowadzone wzdłuż dróg komunikacyjnych nie zapewniają komfortu poruszania się. Szlak kajakowy po Widawie nie ma odpowiedniej infrastruktury. Braki też dotyczą infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, która nie zapewnia pełnego aktywnego wypoczynku mieszkańcom i turystom. Specyficzne produkty i usługi związane z tradycją tych ziem takie jak uszka i pierogi z Chrzęstawy, chleb swojski znad Dobrej, ciasteczka, Widawskie dukaty, zioła, miody i nalewki znane są tylko lokalnie i rzadko promowane na gminnych imprezach.

Stąd też działania zaprogramowane w przedsięwzięciu „Markowy Produkt Turystyczny” koncentrują się na wsparciu infrastruktury turystycznej, opracowaniu ofert, promocji i działaniach aktywizujących markę Skarby Dobrej Widawy oraz pokazywaniu mieszkańcom, że aktywność w tym obszarze może generować dochody i rozwijać gospodarkę regionu.

▪ **Cel szczegółowy 2.1. „Rozwój turystyki”.**

Realizacja działań w tym celu szczegółowym ma przyczynić się do powstania markowego produktu turystycznego wyróżniającego region Dobrej Widawy, a opartego o specyficzne walory środowiska przyrodniczego i kulturowego i aktywność mieszkańców.

Ważne kierunki rozwoju tej branży to:

- opracowanie ofert turystyki konnej, rowerowej, rodzinnej, leczniczej, agroturystyki, ekoturystyki i turystyki edukacyjnej, sportowej i dla firm.

Zintegrowanie usługodawców, gestorów wokół tych ofert, tak by zapewnić ich jakość, systematyczność, różnorodność, skierowanie tych ofert do konkretnych grup odbiorców

- uzupełnienie oferty o system wyeksponowanych w terenie atrakcji: szlaków tematycznych, ścieżek edukacyjnych, punktów widokowych, punktów prezentujących dziedzictwo regionu, kalendarz imprez.

- wsparcie rozwoju bazy i infrastruktury w terenie poprzez finansowanie tych przedsięwzięć, które będą się łączyły regionalnie i wzmacniały kluczowe punkty na mapie Dobrej Widawy. Stworzenie zintegrowanego i czytelnego systemu tras, ścieżek, prezentującego specyfikę Dobrej Widawy. Oznakowanie tablicami informacyjnymi o regionie przy głównych trasach komunikacyjnych.

- podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu obsługi ruchu turystycznego przez gestorów i podmioty z tej branży, wsparcie doradcze, przygotowanie osób-przewodników lokalnych.

- organizacja systemu promocji poprzez wydawnictwa, media, portal internetowy Dobrej Widawy.

W przyszłości w miarę rozwoju tego segmentu usług powołanie Lokalnej Organizacji Turystycznej. Wymienione działania wpisują się w już istniejący potencjał regionu oraz aktywność mieszkańców.

▪ **Cel szczegółowy 2.2. „Kreowanie i promocja produktów lokalnych i regionalnych”.**

Produkty lokalne to wyroby lub usługi, z którymi utożsamiają się mieszkańcy regionu, wytwarzane w sposób nie masowy z surowców lokalnie dostępnych. Dzięki działaniom inwentaryzacyjnym LGD szereg specyficznych produktów opartych o tradycje i stare receptury zostało odkrytych na nowo. Część z nich wytwarzają Koła Gospodyń Wiejskich, z okazji świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy, oraz organizowanych jarmarków i imprez gminnych, część produkują mieszkańcy tych terenów. Oprócz wyrobów kulinarnych są to również wyroby wiklinowe, ceramiczne, rymarskie, kowalskie, hafty, wyroby szydełkowe i tkackie. Produkty lokalne stają się wizytówką regionu poprzez wykorzystanie specyficznego i niepowtarzalnego charakteru oraz angażowanie mieszkańców w rozwój przedsiębiorczości lokalnej.

Na terenie LGD poprzez przygotowanie strategii integrującej dla marki „Skarby Dobrej i Widawy” staną się one częścią produktu turystycznego tego regionu. Aby zachęcić

mieszkańców do wytwarzania tych produktów LGD będzie organizować coroczne konkursy, pomagać w targach, jarmarkach, warsztatach, festiwalach, przeglądach i wspierać przygotowanie materiałów promocyjnych. Produkty mające szansę wpisu na listę produktów regionalnych otrzymają fachową pomoc.

Grupy docelowe beneficjentów:

Rolnicy, mikroprzedsiębiorcy, samorządy i jednostki im podległe, organizacje pozarządowe, organizacje kościelne, związki wyznaniowe, mieszkańcy i członkowie LGD.

Przedsięwzięcie III „Zielone miejsca pracy oparte o walory regionu”.

Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji:

- **Celu ogólnego 2. „Usługi, produkty i turystyka czynnikami rozwijającymi gospodarkę regionu”.**
- **Celu szczegółowego 2.3. „Zielone miejsca pracy oparte o walory regionu”.**

Uzasadnienie przedsięwzięcia i celu ogólnego (czas realizacji 2009 – 2015).

Obszar LGD niegdyś dający zatrudnienie głównie w rolnictwie, powoli zmienia swój charakter. Mieszkańcy poszukują pracy na miejscu lub w blisko położonych miastach. Wiele osób zatrudnionych jest w małych podmiotach gospodarczych, których na terenie LGD jest ponad 6000.

Osoby mające gospodarstwa rolne o niewielkiej powierzchni zainteresowane są rozwojem alternatywnych źródeł dochodów poza rolnictwem. Już w tej chwili widać pewną aktywizację w kierunku uruchomienia działalności agroturystycznej i przetwórstwa rolnego. Powstają ośrodki jeździeckie, pensjonaty, zajazdy, restauracje, punkty gastronomiczne. Wsparcie, które może udzielić LGD w ramach Leader PROW z pewnością uruchomi uspiomy potencjał aktywności gospodarczej.

▪ **Cel szczegółowy 2.3. „Zielone miejsca pracy oparte o walory regionu”.**

Zielone miejsca pracy to miejsca powstające w oparciu o lokalne zasoby, przyjazne dla środowiska mające charakter niemasowy i mobilizujący społeczność do kolejnych przedsięwzięć gospodarczych.

Zielone miejsca pracy to usługi turystyczne, agroturystyczne, przetwórstwo i handel lokalnymi produktami, usługi wypoczynkowe i rekreacyjne, rzemiosło oraz rękodzieło, to one głównie uzyskują pomoc. Na pomoc będą też mogły liczyć gospodarstwa rolne i podmioty zainteresowane działalnością usługową i produkcyjną ujętą w zakresie operacji Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej oraz Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw.

W ramach LSR będą wspierane także działania szkoleniowe przygotowujące mieszkańców do podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej oraz będzie prowadzone dworactwo dla tych osób.

Lokalne stowarzyszenia i Koła Gospodyń Wiejskich otrzymają pomoc w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

LGD przygotowuje katalog dobrych pomysłów na prowadzenie „Zielonej Działalności Gospodarczej”.

Docelowe grupy beneficjentów:

Rolnicy i mikroprzedsiębiorcy, samorządy i uprawnione jednostki im podległe, organizacje pozarządowe, mieszkańcy i członkowie LGD.

Tabela 13 Preferowany zakres operacji Przedsięwzięcia II „Markowy Produkt Turystyczny Dobrej Widawy”.

Operacje	Minimalna ilość operacji	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	1	<ul style="list-style-type: none">- inwestycje w zakresie ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, miejsc rekreacyjnych, obiektów sportowych, świetlic i klubów wiejskich- budowa, przebudowa lub remont małej infrastruktury turystycznej- budowa, przebudowa lub remont obiektów na cele promocji lokalnych produktów i usług, rozwoju funkcji turystycznych,- zagospodarowanie cieków i zbiorników na rzecz rekreacji,- zakup towarów służących kultywowaniu tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów- zakup sprzętu, materiałów, usług służących realizacji operacji,- zakup towarów służących kultywowaniu tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów
Małe projekty	20	<ul style="list-style-type: none">- Zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego przez:- odbudowę, renowację, restaurację albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków- remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcję- kultywowanie:- miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów,- języka regionalnego i gwary- tradycyjnych zawodów i rzemiosła- Rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR przez:- utworzenie lub zmodernizowanie punktów informacji turystycznej, bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych związanych tematycznie z ofertą turystyczną obszaru objętego LSR, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych i promocyjnych dotyczących obszaru objętego LSR- budowę, odbudowę, przebudowę, remont połączony z

	<p>modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne, z wyłączeniem hoteli, moteli, pensjonatów oraz bazy gastronomicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inicjowanie powstania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług, których podstawę stanowią lokalne dziedzictwo, w tym kulturowe, historyczne lub przyrodnicze, zwanych dalej „produktami lub usługami lokalnymi”, albo podnoszenie jakości takich produktów lub usług przez: <ul style="list-style-type: none"> - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych, - promocję produktów lub usług lokalnych, - uzyskanie certyfikatów i uczestnictwo w systemach jakości, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży lub usług lokalnych, - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych, - badanie rynku produktów lub usług lokalnych – z wyłączeniem działalności rolniczej; - Podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR przez: <ul style="list-style-type: none"> - udostępnienie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie, - organizacje szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz z wyłączeniem szkoleń połączonych z promocją towarów lub usług określonego przedsiębiorcy - organizację imprez kulturalnych, promocyjnych, rekreacyjnych lub sportowych związanych z promocją lokalnych walorów - zagospodarowanie przestrzeni publicznej z wyłączeniem pasów drogowych dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich - Wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem
--	--

		działalności rolniczej.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	3	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem, sprzedaż hurtowa lub detaliczna, usługi informatyczne, doradztwo, – przetwórstwo produktów rolnych lub leśnych, rzemiosła lub rękodzielnictwa, usług transportowych, – inne określone w osi 4.1 Leader wynikające z potrzeb i celów LSR
Tworzenie i rozwój mikro przedsiębiorstw	4	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem, – sprzedaż hurtowa lub detaliczna, – usługi informatyczne, – doradztwo, – przetwórstwo produktów rolnych lub leśnych, rzemiosła lub rękodzielnictwa, usług transportowych, – inne określone w osi 4.1 Leader wynikające z potrzeb i celów LSR
Funkcjonowanie LGD		<p>doradztwo, szkolenia dla LGD</p> <p>badania i analizy</p> <ul style="list-style-type: none"> – studia i plany wykonalności dla przedsięwzięć – wydarzenia i wydawnictwa o charakterze promocyjnym

Tabela 14 Wskaźniki realizacji Przedsięwzięcia II Markowy produkt turystyczny Dobrej Widawy celu ogólnego 2 i celów szczegółowych 2.1. i 2.2.

Cele szczegółowe	Wskaźniki produktu *	Wartość		Wskaźniki rezultatu *	Wartość		Wskaźniki oddziaływania **	Wartość		Źródła weryfikacji
		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015	
		<p>Cel Ogólny 2: Usługi, produkty i turystyka czynnikami rozwijającymi gospodarkę regionu</p> <p>Przedsięwzięcie 2: Markowy produkt turystyczny Dobrej Widawy</p>								
C. s. 2.1 Rozwój turystyki	- liczba oznakowanych szlaków i atrakcji turystycznych \	0	6	- wzrost liczby km odpowiednio oznakowanych i wyposażonych w małą infrastrukturę szlaków	0	40	- wzrost liczby udzielonych noclegów - wzrost liczby turystów na obszarze LGD	20719	21000	ankietyzacja beneficjentów biuro LGD,GUS
	- liczba zrealizowanych obiektów małej infrastruktury turystycznej	0	4					10925	12000	
	- liczba szkoleń z zakresu usług turystycznych	0	2	- wzrost liczby osób, które uzyskały wiedzę o prowadzeniu usług turystycznych	0	50				
	- liczba nowych miejsc noclegowych	0	10							
C. s. 2.2 Kreowanie i promocja produktów lokalnych i regionalnych	- liczba imprez promujących produkty i usługi z Dobrej Widawy	0	5	- wzrost liczby wystawców na imprezach promujących produkty i usługi z Dobrej Widawy	0	20	- wzrost liczby produktów regionalnych i tradycyjnych wpisanych na listę	0	5	
	- liczba obiektów przeznaczonych do sprzedaży lub wyrobu produktów lokalnych	0	1							

										ankietyzacja beneficjentów .biuro LGD, GUS
Działania PROW: - Odnowa i rozwój wsi	-- liczba zrealizowanych operacji	0	1		0	15				Biuro LGD
- Małe projekty	- liczba zrealizowanych operacji	0	20							
- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	- liczba zrealizowanych operacji	0	3							
- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- liczba zrealizowanych operacji	0	4							

Przedsięwzięcie III „Zielone miejsca pracy oparte o walory przyrodnicze”:

Tabela 15 Preferowany zakres operacji Przedsięwzięcie III „Zielone miejsca pracy oparte o walory regionu”.

Operacje	Minimalna ilość operacji	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	0	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa lub remont obiektów na cele promocji lokalnych produktów i usług, - zakup towarów służących kultywowaniu tradycji i tradycyjnych zawodów - zakup i odnawianie obiektów charakterystycznych dla regionu lub tradycji budownictwa na cele społeczne - zakup sprzętu, materiałów, usług służących realizacji operacji
Małe projekty	1	<ul style="list-style-type: none"> - Inicjowanie powstania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług, których podstawę stanowią lokalne dziedzictwo, w tym kulturowe, historyczne lub przyrodnicze, zwanych dalej „produktami lub usługami lokalnymi”, albo podnoszenie jakości takich produktów lub usług przez: <ul style="list-style-type: none"> - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych, - promocję produktów lub usług lokalnych, - uzyskanie certyfikatów i uczestnictwo w systemach jakości, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży lub usług lokalnych, - budowę, adaptację lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych, - badanie rynku produktów lub usług lokalnych – z wyłączeniem działalności rolniczej; <p>Podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udostępnienie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie, - organizacje szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z

		<p>udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzec Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz z wyłączeniem szkoleń połączonych z promocją towarów lub usług określonego przedsiębiorcy</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizację imprez kulturalnych, promocyjnych, rekreacyjnych lub sportowych związanych z promocją lokalnych walorów - Zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego przez: <ul style="list-style-type: none"> - odbudowę, renowację, restaurację albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków - remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcję - kultywowanie: <ul style="list-style-type: none"> - miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów, - języka regionalnego i gwary - tradycyjnych zawodów i rzemiosła
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	11	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rzemiosła lub rękodzielnictwa - usługi turystyczne - usługi budowlane - przetwórstwo produktów rolnych i leśnych - sprzedaż hurtowa lub detaliczna, magazynowanie towarów - inne określone w działalności osi 4.1 Leader wynikające z potrzeb i celów LSR
Tworzenie i rozwój mikro przedsiębiorstw	10	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie rzemiosła lub rękodzielnictwa - usługi turystyczne - usługi budowlane - przetwórstwo produktów rolnych i leśnych - sprzedaż hurtowa lub detaliczna, magazynowanie towarów - inne określone w działalności osi 4.1 Leader wynikające z potrzeb i celów LSR
Funkcjonowanie LGD		<ul style="list-style-type: none"> - badania, analizy, dokumentacje dotyczące zasobów obszaru LGD - informowanie i wydarzenia promocyjne, - szkolenia i aminowania. społeczności lokalnych

Cele szczegółowe	Wskaźniki produktu *	Wartość		Wskaźniki rezultatu *	Wartość		Wskaźniki oddziaływania **	Wartość		Źródła weryfikacji
		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015	
Cel Ogólny 2: Usługi, produkty i turystyka czynnikami rozwijającymi gospodarkę regionu	Przedsięwzięcie 3: Zielone miejsca pracy oparte o walory regionu									
C. s. 2.3 Rozwój mikroprzedsiębiorczości i działalności pozarolniczej	- liczba wybudowanych, wyremontowanych, wyposażonych obiektów służących działalności pozarolniczej i mikroprzedsiębiorczości - liczba udzielonego doradztwa dla gospodarstw rolnych i mikroprzedsiębiorstw	0 0	7 50	- wzrost liczby miejsc pracy - wzrost liczby osób które uzyskały wiedzę o różnicowaniu w kierunku nierolniczym i mikroprzedsiębiorczości - wzrost liczby operacji ocenionych przez radę jako innowacyjne	0 0 0	5 50 12	- spadek liczby bezrobotnych - wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą	2645 6201	2400 6300	ankietyzacja beneficjentó w,biuro LGD,GUS
Działania PROW: - Odnowa i rozwój wsi - Małe projekty - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- liczba operacji - liczba operacji - liczba operacji - liczba operacji	0 0 0	0 1 11							dane LGD

*dot. wskaźników produktów i rezultatów osiągniętych w ramach operacji Wdrażanie LSR, Projekty współpracy, Funkcjonowanie, nabywanie umiejętności i aktywizacja

** dot. wskaźników oddziaływania osiągniętych na obszarze realizacji LGD

Cele Szczegółowe	Przedsięwzięcie IV : Wzrost potencjału więzi społecznych
3. Cel ogólny: Rozwój społeczności lokalnej oraz kapitału ludzkiego.	
3.1 Aktywizacja społeczności lokalnej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wsparcie i promocja różnych form aktywności lokalnych (KGW, OSP, LKS, inne) ▪ Wsparcie aktywnych świetlic wiejskich oraz miejsc pełniących ich funkcję, integrujących mieszkańców, lokalnych twórców, lokalnej przedsiębiorczości (wyposażenie, Internet, modernizacja itp.) oraz zagospodarowanie terenów przylegających do nich ▪ Wsparcie doradcze, eksperckie dla organizacji, liderów grup mieszkańców ▪ Utworzenie sieci wspólnych inicjatyw społecznych dla obszaru LGD (np, Forum Klubów Sportowych, Forum Młodzieżowe) ▪ Przygotowanie osób do prowadzenia świetlic, klubów sportowych itp. (animatoryzy) ▪ Szkolenia, wsparcie doradcze, eksperckie, w zakresie powoływania, funkcjonowania i zdobywania środków, rozliczania projektów finansowanych ze środków krajowych i UE ▪ Tworzenie Centrów Aktywności Lokalnej w miejscowościach o dużym potencjale społecznym (na bazie świetlicy, klubu, organizacji itp.) ▪ Wsparcie dla zakładania Stowarzyszeń Rozwoju Miejscowości (powołanie i szkolenia dla grup odnowy miejscowości) ▪ Szczególne wsparcie dla inicjatyw łączących region, współpraca sieciowa, przedsięwzięć i liderów
3.2 Wzrost integracji regionalnej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analizy, bazy danych, badania zagadnień społecznych ▪ Stworzenie zintegrowanego systemu informacji i promocji partnerstwa na zewnątrz i wewnątrz (portal internetowy, biuletyn partnerstwa, media lokalne i instytucje itp.) ▪ Seminaria, szkolenia, konferencje dla członków LGD, społeczności regionu, Biura LGD ▪ Wizyty studialne krajowe, zagraniczne (w krajach UE) ▪ Wiodące imprezy regionalne integrujące gminy LGD ▪ Projekty współpracy z sąsiednimi LGD w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej (szlaki, wspólna oferta itp.) produktów lokalnych, współpraca międzynarodowa ▪ Udostępnianie urzędzeń i sprzętu, wydzierżawienie gruntu na potrzeby organizacji imprez i wydarzeń regionalnych

Opis przedsięwzięć.

Przedsięwzięcie IV „Wzrost potencjału więzi społecznych”.

Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji:

- Celu ogólnego 3. „Rozwój społeczności lokalnej oraz kapitału lokalnego”.
- Celu szczegółowego 3.1. Aktywizacja społeczności lokalnych.
- Celu szczegółowego 3.2. Wzrost integracji regionalnej.

Uzasadnienie przedsięwzięcia i celu ogólnego (okres realizacji od 2009- 2015).

Obszar LGD to obszar o zróżnicowanym potencjale społecznym. Najwięcej organizacji funkcjonuje na terenie gminy Syców, która jest największą gminą LGD pod względem ilości mieszkańców. Do organizacji tych należą głównie Kluby Sportowe, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne oraz organizacje działające na rzecz integracji społecznej osób starszych, dzieci oraz organizacje działające na rzecz rozwoju kultury, turystyki.

Największą aktywność wykazują kluby sportowe; w każdej gminie jest kilka, do kilkunastu, przy czym wszystkie są zaangażowane w zadania na rzecz krzewienia kultury fizycznej i sportu. Podobną aktywnością charakteryzują się Koła Gospodyń Wiejskich, w ramach których organizują się zespoły folklorystyczne, kabarety wiejskie.

Dużą rolę w zakresie promowania lokalnej kultury i integrowania mieszkańców pełnią ośrodki kultury. Wymienione środowiska potrzebują wsparcia w zakresie podnoszenia wiedzy i umiejętności liderów i animatorów życia społecznego oraz pomocy w nawiązywaniu współpracy pomiędzy organizacjami w regionie. W dłuższej perspektywie te różnorodne działania wspierające powinny zaowocować większą aktywizacją lokalną oraz integracją i tworzeniem sieci współpracy pomiędzy organizacjami, grupami nieformalnymi i instytucjami z tego obszaru.

▪ **Cel szczegółowy 3.1. „Aktywizacja społeczności lokalnej”.**

Na terenie gmin LGD funkcjonuje spora ilość organizacji pozarządowych, jednak charakteryzują się one wieloma słabościami, które są barierami w rozwoju budowania kapitału społecznego na wsi.

Brakuje dobrze przygotowanych liderów i animatorów życia społecznego z umiejętnościami pisania projektów, pozyskiwania środków finansowych, organizowania mieszkańców wokół rozwiązywania problemów i planowania rozwoju poszczególnych miejscowości. Na terenie LGD nie ma tradycji współpracy pomiędzy organizacjami z gmin sąsiednich i realizacji wspólnych inicjatyw. Stąd też zaplanowane działania będą się koncentrowały na przeszkoleniu i wsparciu doradczym organizacji grup nieformalnych w zakresie zakładania stowarzyszeń, pisania i realizowania projektów finansowych ze środków krajowych i UE, utworzenia sieci wspólnych inicjatyw społecznych dla obszaru LGD np. „Forum Klubów Sportowych Dobrej Widawy” , czy „Forum Młodzieżowego”. Będą także wspierane inicjatywy aktywizujące mieszkańców w poszczególnych miejscowościach m.in. będzie to pomoc dla zakładania stowarzyszeń rozwoju miejscowości lub tworzenia Centrów Aktywności Lokalnej, czyli takich miejsc na wsi, które na bazie świetlicy, klubu, organizacji, będą integrowały mieszkańców wokół przedsięwzięć rozwojowych.

Pomoc zostanie także udzielona inicjatywom realizowanym przez KGW, KL, OSP, które będą dbały o kultywowanie tradycji i miejscowej kultury, aktywizowały sportowo i rekreacyjnie mieszkańców.

▪ **Cel szczegółowy 3.2. „Wzrost integracji regionalnej”.**

Działania realizowane w ramach tego celu będą odnosiły się do rozwoju współpracy w ramach LGD oraz wewnętrznego wzmocnienia samej organizacji.

Jedną z przyjętych form współpracy regionalnej będzie realizacja wiodących imprez wg przyjętego w ramach LGD wspólnego kalendarza imprez.

Dla rozwoju współdziałania konieczne będzie zbudowanie zintegrowanego systemu informacji, biuletyn partnerstwa, baza danych. Będą również realizowane seminaria, szkolenia i konferencje dla członków LGD i mieszkańców regionu m.in. o Leader PROW. LGD będzie realizować projekty współpracy z sąsiednimi LGD m.in. (Starorzecze Odry, Wzgórza Trzebnickie). W zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej i produktów lokalnych czy przenoszenia doświadczeń z LGD i z krajów UE.

Grupy docelowe beneficjentów:

Członkowie Lokalnej Grupy Działania, członkowie wspierający i współpracownicy LGD, personel LGD, mieszkańcy LGD i grup roboczych, organizacje pozarządowe, organizacje kościelne i związki wyznaniowe, samorządy oraz uprawnione jednostki im podległe.

Tabela 16 Preferowany zakres operacji Przedsięwzięcie IV „Wzrost potencjału więzi społecznych”.

Operacje	Minimalna ilość operacji	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	2	– Remont, przebudowa i wyposażenie obiektów pełniących funkcje społeczno – kulturowe, sportowe, rekreacyjne
Małe projekty	43	<ul style="list-style-type: none"> - Podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR przez: - udostępnienie urządzeń i sprzętu, z wyłączeniem środków transportu napędzanych mechanicznie, - organizacje szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, oraz z wyłączeniem szkoleń połączonych z promocją towarów lub usług określonego przedsiębiorcy - organizację imprez kulturalnych, promocyjnych, rekreacyjnych lub sportowych związanych z promocją lokalnych walorów - zagospodarowanie przestrzeni publicznej z wyłączeniem pasów drogowych dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich; - Rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR przez: - utworzenie lub zmodernizowanie punktów informacji turystycznej, bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych związanych tematycznie z ofertą turystyczną obszaru objętego LSR, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych i promocyjnych dotyczących obszaru objętego LSR - budowę, odbudowę, przebudowę, remont połączony z

		<p>modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażenie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne, z wyłączeniem hoteli, moteli, pensjonatów oraz bazy gastronomicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie aktywności społeczności lokalnej poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - promocje i organizacje lokalnej twórczości kulturalnej lub aktywnej trybu życia, z wyłączeniem remontu i budowy budynków mieszkalnych, promocje lokalnej przedsiębiorczości, - remont połączony z modernizacją lub wyposażeniem istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów, pełniących ich funkcje, oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów - Inicjowanie powstania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług, których podstawę stanowią lokalne dziedzictwo, w tym kulturowe, historyczne lub przyrodnicze, zwanych dalej „produktami lub usługami lokalnymi”, albo podnoszenie jakości takich produktów lub usług przez: <ul style="list-style-type: none"> - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych, - promocję produktów lub usług lokalnych, - uzyskanie certyfikatów i uczestnictwo w systemach jakości, innych niż realizowane w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, - Wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem działalności rolniczej.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	1	- rachunkowość , doradztwo, usługi informatyczne
Tworzenie i rozwój mikro przedsiębiorstw	1	- rachunkowość, doradztwo, usługi informatyczne
Funkcjonowanie LGD		<ul style="list-style-type: none"> - Szkolenia i animowanie społeczności lokalnej - Informowanie o obszarze działania - Wydarzenia o charakterze promocyjnym - Szkolenia kadr biorących udział we wdrażaniu LSR - Szkolenia liderów lokalnych - Animowanie społeczności lokalnych

Tabela 17 Wskaźniki realizacji Przedsięwzięcia IV „Wzrost potencjału więzi społecznych” oraz cel ogólny 3 i celów szczegółowych 3.1, 3.2;

Cele szczegółowe	Wskaźniki produktu *	Wartość		Wskaźniki rezultatu *	Wartość		Wskaźniki oddziaływania **	Wartość		Źródła weryfikacji
		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015		P 2009	K 2015	
		<p>Cel Ogólny 3: - Rozwój społeczności lokalnej oraz kapitału ludzkiego</p> <p>Przedsięwzięcie 4: Wzrost potencjału więzi społecznych</p>								
C. s. 3.1 Aktywizacja społeczności lokalnych	- liczba szkoleń dla organizacji i osób fizycznych - liczba udzielonego doradztwa dla organizacji, osób fizycznych i jednostek poza sektorem finansów publicznych - liczba wyremontowanych, wyposażonych świetlic	0 0	8 50	- wzrost liczby osób poinformowanych o specyfice III sektora - wzrost liczby osób poinformowanych o zasadach składania wniosków - wzrost liczby Małych projektów na które została przyznana pomoc poza jednostkami sektora finansów publicznych	0 0	50 100	- wzrost liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych - wzrost liczby projektów finansowanych poza LEADER PROW	193 0	220 2	Dane LGD ankietyzacja beneficjentów j.s.t., GUS Dane LGD ankietyzacja beneficjentów j.s.t., GUS
C.s. 3.2 Wzrost integracji regionalnej	- liczba projektów współpracy - liczba szkoleń, konferencji, seminariów, dla zarządu, Rady, Biura LGD, mieszkańców - liczba wyjazdów studialnych dla	0 0	2 10	- wzrost liczby osób biorących udział w projektach współpracy - wzrost liczby osób poinformowanych o Leader PROW - wzrost liczby członków LGD Dobra Widawa - średnia frekwencja członków	0 0 46 0	50 100 70 60%				

	mieszkańców , członków i biura LGD			Rady na posiedzeniach Rady (%)						
Działania PROW: - Odnowa i rozwój wsi - Małe projekty - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- liczba operacji - liczba operacji - liczba operacji - liczba operacji	0 0 0 0	2 43 1 1							

*dot. wskaźników produktów i rezultatów osiągniętych w ramach operacji Wdrażanie LSR, Projekty współpracy, Funkcjonowanie, nabywanie umiejętności i aktywizacja
 ** dot. wskaźników oddziaływania osiągniętych na obszarze realizacji LSR

5. Określenie misji i wizji LGD.

Wizja.

Wizja to pożądaný obraz danego obszaru w perspektywie kilku lub kilkunastu lat. Wizja w Lokalnej Strategii Rozwoju tworzy ramy do wyznaczenia celów strategicznych, pełni też funkcję integrującą procesy rozwojowe z marzeniami mieszkańców. Uczestnicy warsztatów określili ramy czasowe Strategii na okres 2009-2015, stąd też tworzona Wizja dotyczyła tej perspektywy czasowej.

Wizja obszaru Dobrej Widawy.

Dolina Dobrej Widawy to obszar współdziałania 8 gmin położonych od aglomeracji wrocławskiej po wschodnią granicę województwa dolnośląskiego i północną województwa opolskiego. Wspólnym mianownikiem dla tego regionu jest rozwój zrównoważony i dbałość o unikatowe walory przyrodniczo- kulturowe. W Dolinie Dobrej Widawy istotnym czynnikiem rozwoju są usługi, turystyka i dobry klimat dla mikroprzedsiębiorczości. Mieszkańcy mają zapewniony wysoki standard życia i wszechstronne możliwości rozwoju. Budują związki z regionem pielęgnując stare zwyczaje, tradycje i dziedzictwo kulturowe obszaru. Społeczność lokalna aktywnie angażuje się w rozwój swoich miejscowości i współpracę partnerską w ramach Lokalnej Grupy Działania.

Misja.

Misja określa system wartości łączący partnerów LGD dążących do osiągnięcia wizji i celów strategicznych. Misja ma określić deklarowany sposób działania oraz filozofię grupy.

Misja obszaru LGD.

Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa to partnerstwo ludzi, instytucji i organizacji działające na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu i poprawy standardu życia społeczności lokalnych.

Zależy nam na rozwoju partnerskiego współdziałania w regionie i promowaniu wartości związanych z kulturą wiejską i aktywizacją mieszkańców.

Chcemy integrować to co rozproszone, pobudzić to co uspione, odnajdywać to co zapomniane.

Łączy nas otwartość na nowych członków, harmonijna współpraca i pełne zaangażowanie w realizowane pomysły.

6. Wskazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR.

- **Spójność przyrodnicza i historyczno-kulturowa.**

Obszar LGD obejmujący gminy: Bierutów, Czernica, Długołęka, Dziadowa Kłoda, Dobroszyce, Oleśnica, Syców, Wilków, Międzybórz jest spójnym administracyjnie obszarem, położonym w południowo-wschodniej części województwa dolnośląskiego (8 gmin) i północnej województwa opolskiego (1 gmina). Przez wieki tworzone środowisko przyrodnicze i historyczne charakteryzuje się jedyną w swoim rodzaju specyfiką.

Przyroda Doliny Dobrej i Widawy ukształtowana przez te dwa główne ciek wykształciła swoistą mozaikę pól poprzepłatanych różnymi typami łąk i rozległymi kompleksami lasów m.in. w rejonie Międzyborza oraz łągi Grzędzińskie i Lasy Złotowskie. Unikalne walory przyrodnicze mają tereny położone w dolinie rzeki Widawy, część północno-wschodnia LGD związana z rozległymi kompleksami leśnymi charakteryzujące się dobrze zachowanym krajobrazem rolniczym.

Warunki życia na tym terenie sprzyjały osadnictwu. Charakterystycznym elementem są liczne założenia średniowiecznych miejscowości, które początkowo były własnością rycerską lub książęcą a potem gdy Śląsk znalazł się w granicach królestwa Pruskiego rozległe majątki stały się własnością rodów niemieckich. Również Międzybórz, należący w przeszłości podobnie jak większość obszaru LGD do Księstwa Oleśnickiego wykazuje spójność historyczną i kulturową z całym obszarem.

Świadectwami świętości tych ziem są liczne i cenne zabytki sakralne, pozostałości po rezydencjach pałacowo-parkowych, krzyże pokutne zwane „krzyżami pojednania” rozsiane po całym obszarze LGD. Historia przemysłowa tego rolniczego obszaru pozostawiła liczne i interesujące przykłady starych obiektów w tym cegielnie, gorzelnie, młyny.

Przy bliższym poznaniu zwracają również uwagę wielokulturowe dzieje tych ziem związane od wieków ze zróżnicowanym składem etnicznym. Można tu odnaleźć ślady niemieckie, żydowskie, polskich Ślązaków, a po II wojnie światowej przesiedlonych tu mieszkańców Wołynia, Wileńszczyzny, Łemkowszczyzny i centralnej Polski.

Przynieśli oni ze sobą swoje zwyczaje i upodobania kulinarne, które są kultywowane do dziś. Wspomniane elementy spójne dla obszaru Dobrej Widawy powinny być użytkowane w sposób zrównoważony z zachowaniem ich specyfiki i niepowtarzalnych wartości.

Sformułowano **cel ogólny** „Ochrona środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz ładu przestrzennego” oraz **cele szczegółowe** „Zachowanie specyfiki przyrodniczej Doliny Dobrej Widawy” „Pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji regionu”, „Poprawa ładu przestrzennego i estetyzacja miejscowości”. Cele te spojone są **przedsięwzięciem** „Zrównoważony rozwój Doliny Dobrej Widawy”

- **Spójność gospodarcza.**

Od wielu lat gminy tego obszaru miały rolniczy charakter. W chwili obecnej zaznaczają się tendencje odchodzenia ludności od rolnictwa jako jedyne źródła utrzymania. Sprzyja temu rozwijająca się aktywność gospodarcza - w regionie działa wiele małych podmiotów gospodarczych, dostępność pracy w Oleśnicy, Sycowie, Międzyborzu, Długołęce i Wrocławiu

oraz rozdrobniona struktura gospodarstw, które nie zapewniają godziwych dochodów mieszkańcom. W/w ośrodki gospodarcze są miejscem zatrudnienia mieszkańców całego regionu LSR.

Istniejący potencjał walorów przyrodniczych i kulturowych LGD Dobra Widawa może wykorzystać w tworzeniu spójnego produktu turystycznego proponującego gościom wypoczynek na łonie przyrody, w otoczeniu niepowtarzalnych walorów historycznych i tradycji kultywowanych przez miejscową ludność.

Słabo rozwinięta baza i infrastruktura turystyczna w przyszłości przy odpowiednim wsparciu środków UE może stać się ważnym polem aktywności gospodarczej dla części mieszkańców, tworząc „Zielone miejsca pracy” w usługach turystycznych, związanych z wytwórczością produktów lokalnych, rzemiosłem artystycznym i rękodzielnictwem.

Wsparcie przetwórstwa rolnego, rozwoju agroturystyki oraz innych usług potrzebnych na obszarach wiejskich może stać się „Czynnikiem rozwijającym gospodarkę regionu” (**cel ogólny**).

Sformułowano trzy **cele szczegółowe** „Rozwój turystyki”, „Kreowanie i promocja produktów lokalnych i regionalnych” oraz „Rozwój mikroprzedsiębiorczości i działalności pozarolniczej” Cele te spójne są dwoma **przedsięwzięciami** „Markowy produkt turystyczny Dobrej Widawy”, „Zielone miejsca pracy oparte o walory regionu”.

▪ **Spójność społeczna.**

Cechą charakterystyczną i wspólną dla LGD jest zróżnicowany poziom aktywności różnych środowisk. Na terenie LGD funkcjonuje spora ilość organizacji pozarządowych głównie klubów sportowych, Ochotniczych Straży Pożarnych” i Kół Gospodyń Wiejskich. Zaznacza się aktywność stowarzyszeń działających na rzecz integracji społecznej oraz aktywność środowisk młodzieżowych.

Duża ilość inicjatyw skupiona jest wokół ośrodków kultury, które dbają o podtrzymanie tradycji i pomagają wielu zespołom folklorystycznym. Mieszkańcy chętnie się spotykają w trakcie różnych imprez organizowanych jednak lokalnie i kierowanych do mniejszych grup odbiorców.

Środowiskom lokalnym szczególnie zależy na podtrzymaniu i kreowaniu wielu inicjatyw, które będą integrować mieszkańców tym bardziej, że na obszarach położonych bliżej aglomeracji wrocławskiej, napływający osiedleńcy z miast zmieniają więzi społeczne i tradycyjny sposób funkcjonowania wielu miejscowości. LGD poprzez wsparcie istniejącego potencjału społecznego szczególnie liderów, organizacji, grup nieformalnych chce tworzyć trwałe struktury i sieci współpracy funkcjonujące lokalnie i regionalnie w obrębie całej Lokalnej Grupy Działania. Szczególne znaczenie będzie miała aktywizacja grup chcących działać na rzecz rozwoju miejscowości i ich rewitalizacji.

Miasto i Gmina Międzybórz, poprzez spójność historyczną i kulturalną jest również spójna z obszarem LSR pod względem społecznym. Wiele osób mieszkających w Gminie Międzybórz pracuje na terenach LGD, korzystają z tej samej pracy lokalnej, uczestniczą wspólnie w imprezach kulturalnych.

Sformułowany **cel ogólny** to: „Rozwój społeczności lokalnej oraz kapitału ludzkiego” oraz cele **szczegółowe**: „Aktywizacja społeczności lokalnej” i „Wzrost integracji regionalnej”. **Przedsięwzięciem** łączącym jest „Wzrost potencjału więzi społecznych”.

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.

- **Związki między podmiotami z różnych sektorów** (publicznego, społecznego, gospodarczego) uczestniczących w realizacji wspólnych przedsięwzięć w ramach LSR:
 - sektor samorządowy, podmioty działające w branży turystycznej i organizacje będą uczestniczyły współpracując w realizacji markowego produktu turystycznego Dobrej Widawy;
 - j.s.t. podmioty i organizacje będą uczestniczyć w tworzeniu materiałów promocyjnych oraz działaniach promocyjnych dotyczących obszaru LGD;
 - Lokalna Organizacja Turystyczna zostanie powołana przez j.s.t. usługodawców i organizacje z tego obszaru;
 - organizacja Łąkarskiego Ośrodka Edukacyjnego nastąpi przy współpracy j.s.t. rolników i organizacji pozarządowych z tego obszaru.
- **Związki między różnymi sektorami gospodarczymi** zaangażowanymi w realizację wspólnego przedsięwzięcia:
 - program „Ratujmy Widawę” w działania na rzecz ochrony rzeki i jej doliny będą zaangażowane samorzady i rolnicy;
 - w kreowanie i promocję produktów lokalnych i regionalnych będą zaangażowane małe podmioty gospodarcze i rolnicy z obszaru LGD;
 - w działanie grupy roboczej będą zaangażowani mikroprzedsiębiorcy, którzy stworzą swoją reprezentację wobec władz samorządowych.
- **Wykorzystanie różnych zasobów lokalnych:**
 - zasoby przyrodnicze i kulturowe będzie jednocześnie prezentować zintegrowany system tras, szlaków rowerowych, pieszych, po Dolinie Dobrej Widawy;
 - zostanie opracowany program edukacji regionalnej ujmujący w jednym opracowaniu dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe
 - powstanie marka „Skarbów Dobrej Widawy” obejmująca specyficzne produkty oparte o lokalne tradycje i stare receptury
 - organizacja festiwali Dobrej Widawy, na których będą prezentowane rzemiosło, produkty lokalne, zespoły artystyczne, usługi z tego obszaru,
 - powstaną usługi turystyczne, agroturystyczne, związane z wytwórczością produktów lokalnych oparte o zasoby lokalne.

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego do przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.

- **Zastosowanie pomysłów i rozwiązań znanych gdzie indziej**, jednak mających nowatorski charakter na danym terenie:
 - zintegrowany system oznakowania tras, szlaków i włączenie ich w system wojewódzki, informacje o obszarze LGD przy głównych trasach komunikacyjnych wraz z tworzeniem sieci punktów informacji turystycznej;
 - objęcie marką integrującą „Skarby Dobrej i Widawy” specyficznych produktów i usług opartych o zasoby lokalne;
 - powołanie Lokalnej Organizacji Turystycznej zarządzającej sprzedażą i promocją ofert usługodawców turystycznych z terenu LGD;
 - opracowanie i oznakowanie tematycznych ścieżek kulturowych i przyrodniczych
 - wsparcie i powoływanie lokalnych izb tradycji, żywych skansenów i sieciowanie tych inicjatyw w obszarze LGD.
- **Nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów:**
 - opracowanie programu edukacji regionalnej poświęconego dziedzictwu przyrodniczo – kulturowemu przy współpracy nauczycieli. Wdrożenie tego programu w szkołach i ośrodkach kultury LGD;
 - opracowanie tematycznych ścieżek kulturowych np. „Śladami Śląskich Architektów” ścieżek dydaktycznych poświęconych najcenniejszym środowiskom łąkowym;
 - powołanie i organizacja łąkarskiego Ośrodka Edukacyjnego nad Widawą prezentującego najciekawsze siedliska łąkowe Widawy i Dobrej. W ramach ośrodka zostanie przygotowana ekspozycja siedlisk, będą prowadzone zajęcia edukacyjne dla rolników i przedstawicieli samorządów, szkół;
 - rewitalizacja obiektów poprodukcyjnych: piekarnie, młyny, folwarki, gorzelnie i nadanie im nowych funkcji publicznie użytecznych.
- **Rozwój nowych rodzajów produkcji i usług:**
 - usługi realizowane przez lokalnych przewodników promujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze obszaru;
 - wspieranie przetwórstwa: zbóż, wikliny, ziół, miodów, nalewek, piwa z Doliny Dobrej Widawy;
 - wykorzystanie źródeł energii odnawialnych przy prowadzeniu działalności gospodarczej przez przedsiębiorców z obszaru LGD;
 - objęcie marką integrującą Skarby Dobrej Widawy specyficznych usług i produktów z obszaru LGD związanych z dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym.
- **Nowe sposoby zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju:**
 - wsparcie dla zakładania stowarzyszeń Odnowy Miejscowości we wsiach, w których mieszkańcy chcą wdrożyć proces odnowy w oparciu o zaangażowanie społeczne; powołanie Forum Klubów Sportowych, które będzie integrowało kluby i liderów na poziomie regionu i służyło wymianie doświadczeń; podobnie powołanie Forum Młodzieżowego dla inicjatyw ludzi młodych z obszaru LGD

- tworzenie Centrów Aktywności Lokalnej w miejscowościach o dużym potencjale społecznym na bazie świetlic, klubów, organizacji.

9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania „wdrażanie LSR”, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów.

W celu stworzenia sprawnego i czytelnego dla potencjalnych beneficjentów systemu przyznawania wsparcia z budżetu LGD, opracowano następujący zestaw procedur:

- procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR;
- procedura wyboru operacji:
 - a) ocena zgodności operacji z LSR,
 - b) ocena operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru, w tym lokalne kryteria wyboru operacji dla różnych działań;
 - c) Lokalne Kryteria Wyboru;
- procedura zmiany lokalnych kryteriów wyboru
- procedura wyłączenia członka Rady od udziału w wyborze operacji w razie zaistnienia okoliczności podważających bezstronność w procesie oceny;
- procedura odwoławcza od decyzji Rady;

Rada dokonuje oceny zgodności operacji z LSR w oparciu o ustaloną procedurę oraz z zastosowaniem lokalnych kryteriów wyboru, określających priorytety LGD jako instytucji finansującej. Procedura przeprowadzania głosowania zawarta jest w Regulaminie Rady, stanowiącym (**załącznik nr.4**) do niniejszej Strategii.

9.1 Procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR.

1. LGD wspólnie z Samorządem Województwa /SW/ ustala termin składania wniosków o dofinansowanie operacji oraz treści ogłoszenia o naborze wniosków. Właściwy organ samorządu województwa właściwego ze względu na siedzibę LGD, na jej wniosek, podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki, na tablicy ogłoszeń urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki oraz w prasie o zasięgu obejmującym obszar realizacji LSR, informację o możliwości składania, za pośrednictwem danej LGD, wniosków o przyznanie pomocy. LGD składa wniosek w terminie 44 dni przed planowanym dniem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, a dokumenty niezbędne do podania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy - w terminie 24 dni przed planowanym dniem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy. Bieg terminu na składanie wniosków rozpoczyna się nie wcześniej niż 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości tej informacji. Ogłoszenie terminu naboru poprzedzone jest szkoleniami dla potencjalnych beneficjentów i doradztwem dla zainteresowanych.

2. W sprawie przyjmowania wniosków przez LGD na działania: „Odnowa i rozwój wsi”, „Małe projekty”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie rozwój mikroprzedsiębiorstw” tryb będzie następujący: Zarząd Stowarzyszenia podejmuje uchwałę w sprawie ogłoszenia/rozpoczęcia naboru wniosków o pomoc w ramach środków przewidzianych na realizację LSR, zgodnie z ustaleniami z SW.

3. LGD przygotowuje treść ogłoszenia: odniesienie treści ogłoszenia do dokumentów (rozporządzenie o wdrażaniu LSR, rozporządzenie o PROW 2007 – 2013, Lokalna Strategia Rozwoju).

4. Ogłoszenie zawiera w szczególności wskazanie:

- terminu składania wniosków o przyznanie pomocy:
 - nie krótszego niż 14 dni i nie dłuższego niż 30 dni,
 - rozpoczynającego bieg nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości tej informacji,
- miejsca składania wniosków o przyznanie pomocy,
- miejsca zamieszczenia wzoru formularza wniosku o przyznanie pomocy,
- miejsca zamieszczenia kryteriów wyboru operacji przez LGD, określonych w LSR, w tym kryteriów, na podstawie których ocenia się uzasadnienie realizacji operacji w ramach LSR,
- miejsca zamieszczenia wykazu dokumentów niezbędnych do weryfikacji spełnienia kryteriów wyboru operacji, określonych w LSR,
- limitu dostępnych środków,
- minimalnych wymagań, których spełnienie jest niezbędne do wyboru operacji przez LGD.

5. Ogłoszenie o naborze wniosków zostanie umieszczone na: stronach internetowych: LGD, urzędów gmin, tablicach ogłoszeń: j. w., w siedzibach członków/partnerów LGD.

6. Miejsce składania wniosków: Biuro Stowarzyszenia, (dyżury otwarcia i dyżury pracowników),

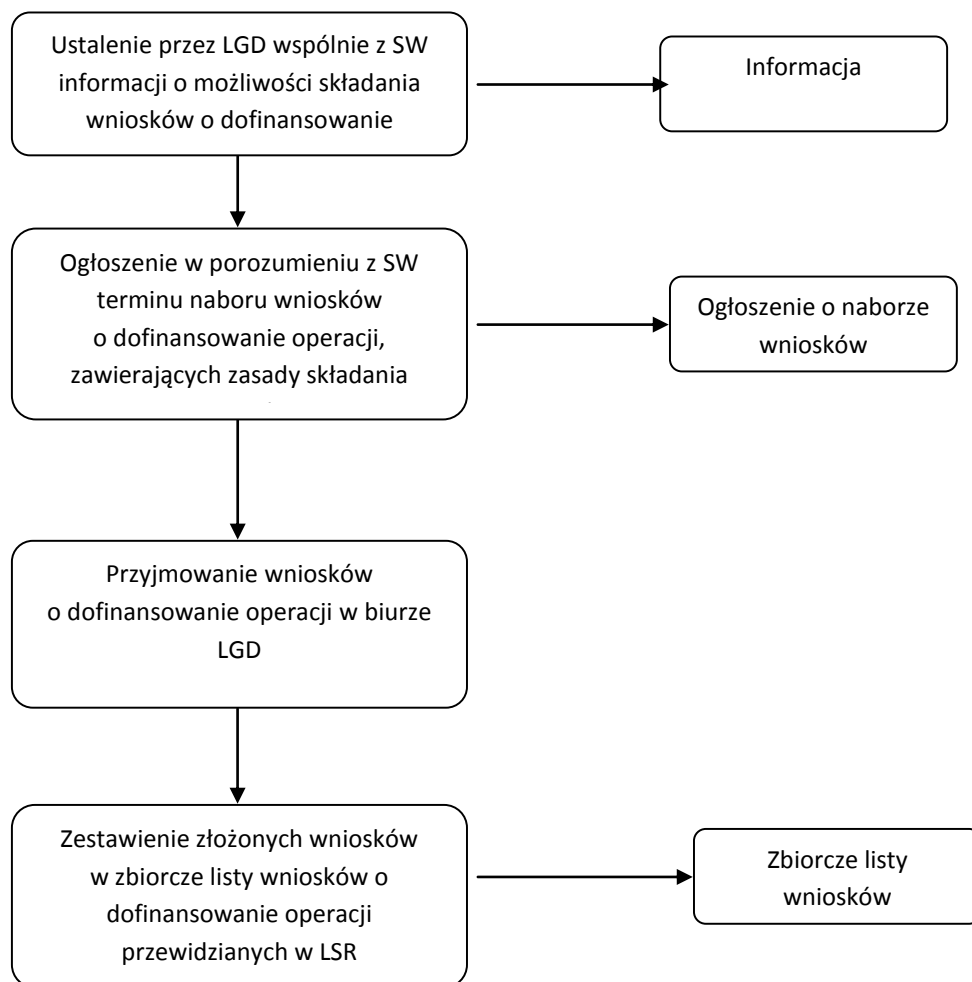
7. Przyjmowanie wniosków: w formie papierowej; oryginał wypełniony komputerowo lub ręcznie z podaniem spisu treści i liczby załączników, kopia wniosku z załącznikami, upoważniona osoba wydaje potwierdzenie przyjęcia wniosku, na pierwszej stronie wniosku pracownik biura przystawia pieczęć Stowarzyszenia, wpisuje datę oraz numer wniosku (znak sprawy) oraz liczbę załączników, oficjalne zamknięcie listy następuje w dniu zakończenia terminu składania wniosków: podkreślenie listy i podpisanie przez upoważnione osoby, przeliczenie wniosków, sprawdzenie rejestru przyjmowania wniosków.

8. Biuro LGD zestawia złożone wnioski w zbiorczą listę wniosków o dofinansowanie operacji dla danego działania osi 4. Wnioski złożone po terminie naboru pozostaną bez rozpatrzenia. Poniżej przedstawione jest tabelaryczne ujęcie tej procedury oraz jej postać graficzna.

Ogólna procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR – wersja tabelaryczna:

Miejsce na pieczętkę	OGÓLNA PROCEDURA: Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR		
CEL PROCEDURY	Przyjęcie wniosków, ich kopii do wyboru operacji przez LGD w ramach posiadanego budżetu na realizację LSR		
ODPOWIEDZIALNOŚĆ PROCEDURĘ	ZA	Kierownik Biura LGD	
ZAKRES STOSOWANIA	Dotyczy wszystkich pracowników LGD biorących udział w przygotowaniu dokumentacji dotyczącej naboru oraz członków Zarządu		
WEJŚCIE	Lokalna Strategia Rozwoju, obowiązujące akty prawne dotyczące Leader PROW, personel biura LGD, sprzęt biurowy		
KROK	CZYNNOŚCI	OSOBA ODPOWIEDZ.	ZAPISY
1	Ustalenie przez LGD wspólnie z IW treści informacji o możliwości składania wniosków w Biurze LGD	Prezes Zarządu	Treść informacji o możliwości składania wniosków
2	Ogłoszenie w porozumieniu z IW terminu naboru wniosków o dofinansowanie operacji, zawierającego zasady składania wniosków	Prezes Zarządu	Informacja o naborze wniosków
3	Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie operacji dla danego działania osi 4 Leader	Pracownik Biura	Propozycje wniosków: oryginał, kopia oraz potwierdzenie przyjęcia wniosku
4	Zestawienie złożonych wniosków w zbiorczą listę wniosków o dofinansowanie operacji dla poszczególnych działań Leader	Pracownik Biura	Zbiorcze listy złożonych wniosków
WYJŚCIE	Zbiorcza lista wniosków do dofinansowania		
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ	Regulamin Biura Regulamin Zarządu Regulamin Rady		
SPRAWDZIŁ Dyrektor Biura	ZATWIERDZIŁ Prezes Zarządu		
Data:	Data:		

Ogólna procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR – wersja graficzna:

9.2 Procedura wyboru operacji.

1. Rada dokonuje wyboru operacji i sporządza listę ocenionych operacji w terminie nie później niż 21 dni od dnia zakończenia składania wniosków na posiedzeniu Rady zwołanym zgodnie z regulaminem Rady,

2. Członkowie Rady w okresie od 7 do 14 dni przed posiedzeniem Rady otrzymują z Biura dokumenty w formie kopii w wersji elektronicznej, które również będą udostępnione do wglądu w Biurze LGD

3. Poprzez zabezpieczenie danych poufnych zawartych we wniosku członkowie Rady:

1) Składają oświadczenia, że zobowiązują się do zachowania w tajemnicy i zaufaniu informacji objętych wnioskiem oraz, że zobowiązują się do bezstronnej oceny w dniu pierwszego posiedzenia Rady,

2) oświadczenie, że oceniającego nie łączą interesy z wnioskodawcą (procedura wyłączenia członka Rady w przypadku zaistnienia sytuacji, która może wywoływać wątpliwość co do jego bezstronności – w Regulaminie Rady),

4. Oceniający członkowie Rady mogą korzystać z pomocy ekspertów w dziedzinie, której dotyczy projekt (o zatrudnieniu eksperta decyduje Zarząd na wniosek członka Rady),

Głosowanie za pomocą kart oceny zgodności operacji z LSR oraz za pomocą kart oceny operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez Stowarzyszenie,

Głosowanie odbywa się zgodnie z Regulaminem Rady,

5. Uchwały podjęte przez Radę Przewodniczącą przekazuje Zarządowi kolejnego dnia po ich uchwaleniu,

1. Niezwłocznie po dokonaniu oceny operacji pod względem zgodności z LSR oraz spełniania kryteriów wyboru operacji, lecz nie później niż w terminie 21 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy, LGD sporządza listę ocenionych operacji, ustalając ich kolejność według liczby uzyskanych punktów w ramach tej oceny, i przekazuje ją wnioskodawcom, informując ich na piśmie o:

- zgodności operacji z LSR albo jej niezgodności z LSR - wskazując przyczyny niezgodności,
- liczbie uzyskanych punktów w ramach tej oceny lub miejscu na liście ocenionych wniosków,
- możliwości złożenia odwołania od wyników tej oceny zgodnie z procedurą określoną w LSR.

2. W terminie 45 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy, LGD sporządza listy:

- operacji, które zostały wybrane, ustalając ich kolejność według liczby uzyskanych punktów w ramach oceny spełniania kryteriów wyboru operacji (1),
- operacji, które nie zostały wybrane (2)

- uwzględniając wyniki oceny operacji dokonanej na skutek złożonych odwołań.

Listy zawierają dane umożliwiające identyfikację operacji i wnioskowaną kwotę pomocy oraz dodatkowo wskazanie operacji, które mieszczą się w ramach limitu (ad. 1), wskazanie operacji, które:

- w wyniku oceny pod względem zgodności z LSR zostały uznane za:

- zgodne z LSR (ad. 2),
 - niezgodne z LSR (ad. 2),
- nie zostały złożone w miejscu i terminie wskazanym w informacji (ad. 2).
3. LGD przekazuje właściwemu organowi samorządu województwa listy oraz uchwały właściwego organu LGD w sprawie wyboru operacji wraz ze wszystkimi złożonymi wnioskami o przyznanie pomocy, w terminie określonym w tym przepisie.
 4. LGD publikuje listę na swojej stronie internetowej nie później niż w dniu jej przekazania do właściwego organu samorządu województwa.
 5. LGD informuje na piśmie wnioskodawcę o:
 - wybraniu operacji albo jej niewybraniu, wskazując przyczyny niewybrania,
 - liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny operacji pod względem spełniania kryteriów wyboru lub miejscu na liście wniosków, które zostały wybrane, z tym że informując wnioskodawcę o wybraniu operacji, wskazuje się również, czy projekt ten mieści się w ramach limitu.

1) Ocena zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju.

1. Procedura oceny zgodności operacji z LSR polega na dokonaniu oceny zgodności celów i zakresu operacji z celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami zapisanymi w LSR.
2. Ocena zgodności z LSR jest dokonywana indywidualnie przez członków Rady (na podstawie instrukcji) poprzez wypełnienie imiennej karty oceny zgodności.
3. W karcie oceny zgodności operacji z LSR, członkowie Rady odpowiadają na pytania:
 - 1) czy realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?
 - 2) czy realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?
 - 3) czy realizacja operacji jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR?
2. Uznanie operacji za zgodną z LSR skutkuje przekazaniem operacji do dalszej oceny według lokalnych kryteriów wyboru.
3. Operacja, która nie zostanie uznana za zgodną z LSR nie podlega dalszej ocenie.
4. Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR jeżeli będzie zgodna z:
 - 1) co najmniej jednym celem ogólnym,
 - 2) co najmniej jednym celem szczegółowym,
 - 3) co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.
5. Do dalszej oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru zostaną przekazane operacje uznane przez Radę za zgodne z LSR - bezwzględną większością głosów, zgodnie z Regulaminem Rady.
6. **Załącznikiem nr 5** do niniejszej procedury jest karta oceny zgodności operacji z LSR.

2) Ocena operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru

1. Procedura oceny operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru polega na

dokonaniu oceny operacji zakwalifikowanych wcześniej, jako zgodnych z LSR, na podstawie lokalnych kryteriów wyboru operacji.

2. Zasadniczym celem tej procedury jest wybór operacji, które w największym stopniu mogą realizować założenia LSR.
3. Ocena dokonywana jest indywidualnie przez członków Rady na imiennych kartach oceny operacji według lokalnych kryteriów wyboru. **(Załącznik nr.6.1, 6.2, 6.3, 6.4)** Miejsce operacji na liście rankingowej określa średnia arytmetyczna wszystkich indywidualnych ocen **w załączeniu. (załącznik nr.7).**
4. Do dofinansowania kwalifikowane będą wnioski, które otrzymają co najmniej:
 - 6 pkt. – w przypadku „Małych projektów”,
 - 4 pkt. – w przypadku „Odnowy i rozwoju wsi”,
 - 4 pkt. – w przypadku „Różnicowania w kierunku działalności nierolniczej”,
 - 5 pkt. – w przypadku „Tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw”.

3) Lokalne Kryteria Wyboru

Stowarzyszenie LGD, jako instytucja finansująca rozwój lokalny decyduje o przyjęciu odpowiedniego zestawu kryteriów. Ze względu na zróżnicowany charakter operacji, które będą rozpatrywane i oceniane przez Radę, zaleca się stosowanie odmiennych zestawów kryteriów do różnych operacji.

Lokalne Kryteria Wyboru „Małych projektów”.

L.p	Kryteria	Opis	Punkty
1.	Zaangażowanie społeczności lokalnej w realizację operacji.	Preferuje operacje, które angażują partnerów tj. mieszkańców, organizacje, instytucje i biznes z obszaru realizacji operacji	2 – angażuje min. 2 partnerów 1 – angażuje 1 partnera 0 – nie angażuje
2	Zasięg oddziaływania operacji	Preferuje operacje mające wpływ na więcej niż jedną miejscowość	2 – wpływ min. na gminę 1- wpływa na więcej niż 1 miejscowość 0 – wpływa na 1 miejscowość
3.	Wykorzystanie lokalnych zasobów	Preferowane są operacje, które w pełni wykorzystują lokalne zasoby	1- zasoby przyrodnicze 1- zasoby historyczno - kulturowe 1- aktywność społeczna lub gospodarcza 0- brak wykorzystania zasobów

4.	Członkostwo w LGD	Preferuje operacje, których wnioskodawcą jest członek LGD	1-wnioskodawca jest członkiem 0-wnioskodawca nie jest członkiem
5.	Promocja operacji i LGD	Preferuje operacje wykorzystujące określone sposoby promocji działań w ramach operacji oraz promocji LGD	1-promocja w mediach (internet, prasa) 1-promocja w formie publikacji 1-promocja w formie szyldu, tablicy lub w innej formie 0-brak promocji
6.	Jakość i spójność operacji	Preferuje projekty, które spełniają następujące warunki: spójne cele, odpowiednio dobrane metody realizacji, racjonalny budżet	3- spełnia 3 warunki 3 2-spełnia 2 warunki 1- spełnia 1 warunek 0- nie spełnia warunków
7.	Innowacyjność	Preferuje operacje stosujące nowe metody lub realizujące nowe usługi lub produkty na obszarze LGD	1 - ma charakter innowacyjny 0 – nie ma charakteru innowacyjnego
<p>Max ilość punktów, którą operacja może otrzymać w trakcie oceny 15 pkt. Min ilość punktów, którą operacja może otrzymać w trakcie oceny 6 pkt.</p>			

Lokalne Kryteria Wyboru „Odnowy i rozwój wsi”

L.p	Kryteria	Opis	Punkty
1.	Doświadczenie wnioskodawcy	Preferuje wnioskodawców, którzy realizowali projekty ze środków UE lub krajowych	2 – wnioskodawca realizował więcej niż 1 projekt w okresie 2007 - 2013 1- wnioskodawca realizował min. 1 projekt w okresie 2007 – 2013 0- nie realizował
2.	Zasięg oddziaływania operacji	Preferuje się operacje o oddziaływaniu szerszym niż 1 miejscowość	3- 3 i więcej miejscowości 2 – 2 miejscowości 1– 1 miejscowość

3.	Trwałość operacji	Preferuje się operacje zapewniające trwałe wykorzystanie po zakończeniu inwestycji	1 – operacja trwała 0 – operacja nie zapewnia trwałości
4.	Promocja operacji i LGD	Preferuje operacje wykorzystujące określone sposoby promocji działań w ramach operacji oraz promocji LGD	1-promocja w mediach (internet, prasa) 1-promocja w formie publikacji 1-promocja w formie szyldu, tablicy lub innej formie 0-brak promocji
Max ilość punktów, którą operacja może otrzymać w trakcie oceny 9 pkt. Min ilość punktów, którą operacja może otrzymać w trakcie oceny 4 pkt.			

Lokalne Kryteria Wyboru „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”

Lp	Kryteria	Opis	Punkty
1.	Zasięg oddziaływania operacji	Preferuje operacje o oddziaływaniu szerszym	2 - 1 gmina 1 - 1 miejscowość
2.	Wykonalność operacji	Preferuje operacje o dobrej jakości ekonomicznego planu operacji	2- wysoka jakość 1- dobra jakość 0- dostateczna jakość
3.	Realizacja celów LSR-u	Preferuje operacje realizujące kilka celów szczegółowych LSR- u	3 - 3 cele szczegółowe 2 - 2 cele szczegółowe 1 - 1 cel szczegółowy
4.	Wielkość gospodarstwa wnioskodawcy	Preferuje wnioskodawców posiadających gospodarstwa do 15 ha	2 - 1 - 15 ha 1 - 16 - 50 ha 0 - powyżej 51 ha
5.	Innowacyjność	Preferuje operacje wykorzystujące nowe technologie lub produkty lub usługi nie stosowane dotąd na obszarze LGD	1 - tak 0 – nie
Max ilość punktów, którą operacja może otrzymać w trakcie oceny 10 pkt. Min ilość punktów, którą operacja może otrzymać w trakcie oceny 4 pkt.			

Lokalne Kryteria Wyboru „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

Lp	Kryteria	Opis	Punkty
1.	Zasięg oddziaływania operacji	Preferuje operacje o oddziaływaniu szerszym	3 - obszar LGD 2 - 1 gmina 1 - 1 miejscowość
2.	Wykonalność operacji	Preferuje operacje o dobrej jakości ekonomicznego planu operacji	2- wysoka jakość 1- dobra jakość 0- dostateczna jakość

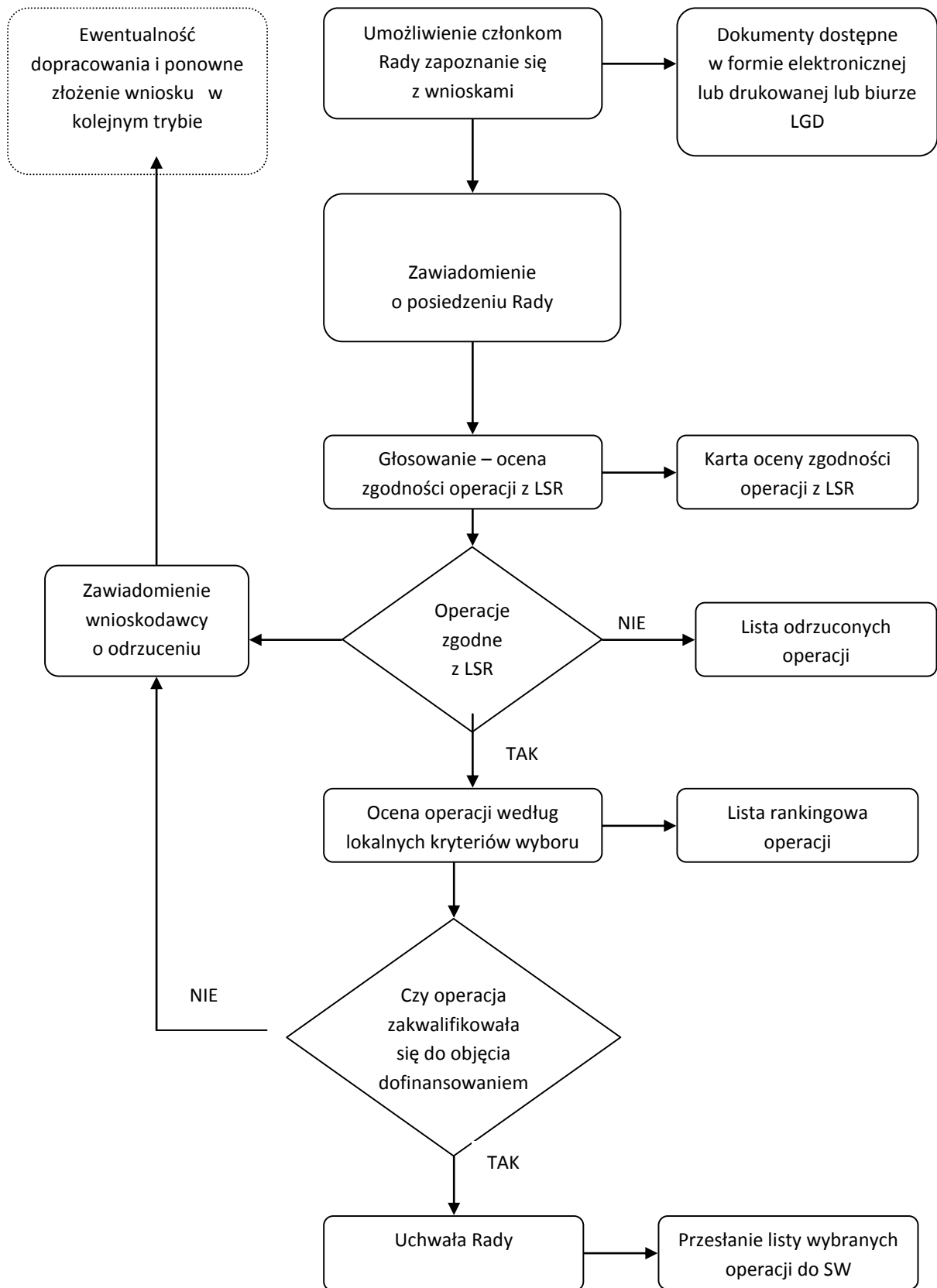
3.	Realizacja celów LSR-u	Preferuje operacje realizujące kilka celów szczegółowych LSR- u	3 - 3 cele szczegółowe 2 -2 cele szczegółowe 1 - 1 cel szczegółowy
4.	Długość prowadzonej działalności gospodarczej	Preferuje wnioskodawców rozpoczynających działalność gospodarczą	3- zaczyna działalność 2- działa do 1 roku 1 - działa powyżej 1 roku
5.	Innowacyjność	Preferuje operacje wykorzystujące nowe technologie lub produkty lub usługi nie stosowane dotąd na obszarze LGD	1 - tak 0 – nie
Max ilość punktów, którą operacja może otrzymać w trakcie oceny 12 pkt. Min ilość punktów, którą operacja może otrzymać w trakcie oceny 5 pkt.			

Ogólna procedura wyboru operacji – wersja tabelaryczna:

(miejsce na pieczętkę)		OGÓLNA PROCEDURA WYBORU OPERACJI do dofinansowania w ramach wdrażania LSR	
CEL PROCEDURY		Przejrzyste przeprowadzenie procesu wyboru operacji do dofinansowania przez LGD w ramach posiadanego budżetu na realizację LSR	
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ		Przewodniczący Rady	
ZAKRES STOSOWANIA		Dotyczy pracowników biura LGD biorących udział w organizacji procesu wyboru operacji, członków Rady, członków Zarządu	
WEJŚCIE		Złożone operacje do dofinansowania, obowiązujące akty prawne dotyczące Leader PROW, Lokalna Strategia Rozwoju, personel biura, sprzęt biurowy	
KROK	CZYNNOŚĆ	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	ZAPISY
1	Zapoznanie się przez członków Rady ze złożonymi wnioskami	Kierownik Biura	Zbiorcza lista złożonych wniosków, strony WWW. beneficjentów
2	Ocena wniosków o dofinansowanie projektów pod kątem zgodności z LSR	Przewodn. Rady	Lista wniosków zgodnych z LSR. Lista wniosków odrzuconych z powodu braku zgodności z LSR
3	Ocena wniosków o dofinansowanie projektów według lokalnych kryteriów wyboru	Przewodn. Rady	Uchwały Rady do każdej operacji. Lista wniosków nie wybranych do dofinansowania
4	Przekazanie listy wniosków wybranych do dofinansowania oraz nie wybranych i uchwał w/s wyboru operacji do SW	Biuro Zarządu	

WYJŚCIE	Lista rankingowa operacji wybranych do dofinansowania Lista wniosków nie wybranych do dofinansowania Uchwały Rady do operacji wybranych do dofinansowania	
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ	Regulamin Rady Regulamin Zarządu Regulamin Biura	
SPRAWDZIŁ: Dyrektor Biura		ZATWIERDZIŁ: Przewodniczący Rady
Data:		Data:

Ogólna procedura wyboru operacji do dofinansowania – wersja graficzna:

9.3. Procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru.

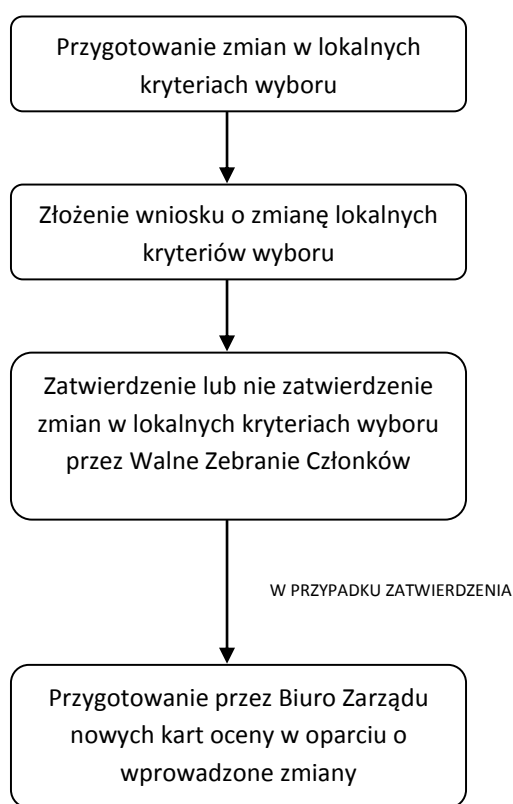
Rada LGD ma prawo do zmiany lokalnych kryteriów wyboru projektów. Może się to stać w ramach aktualizacji LSR-u.

Uprawnieni do wystąpienia o zmianę lokalnych kryteriów wyboru są wszyscy członkowie Rady. Zgłaszają pisemną propozycję zmian wraz ze szczegółowym uzasadnieniem.

Propozycje zmian są rozpatrywane i uchwalane na Walnym Zebraniu Członków.

W przypadku zmiany lokalnych kryteriów wyboru będą one obowiązywać dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian.

Procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru – wersja graficzna:

9.4. Procedura wyłączenia członka Rady od udziału w wyborze projektów.

1. W razie zaistnienia okoliczności podważających bezstronność członka Rady w procesie oceny wprowadza się niniejszą procedurę.

2. Niniejsza procedura ma także za zadanie zapobieganie sytuacjom, w których członkowie Rady ocenialiby operacje złożone przez wnioskodawców, z którymi są w pewnych formalnych lub nieformalnych zależnościach, uzasadniających wątpliwość co do bezstronności w procesie oceny i wyboru.

3. Członkowie Rady jednorazowo na okres trwania kadencji będą proszeni o wypełnienie **deklaracji bezstronności i poufności** według wzoru załączonego do LSR. **(załącznik nr.8)**
4. W deklaracji bezstronności i poufności zawarte jest również oświadczenie członka Rady o zobowiązaniu do zachowania w tajemnicy wszystkich informacji i treści dokumentów dostępnych przy dokonywaniu oceny i wyboru.
5. Zapis o wyłączeniu członka Rady od głosowania znajduje się w § 22 Regulaminu Rady.

9.5. Procedura odwoławcza od decyzji Rady.

1. Każdy wnioskodawca ma prawo do odwołania się od decyzji Rady.
2. Odwołanie ma postać wniosku do Zarządu Stowarzyszenia o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji, według wzoru udostępnionego przez Biuro Zarządu.
3. Zarząd informuje Wnioskodawcę poprzez ogłoszenie listy rankingowej na stronie internetowej LGD oraz na tablicy ogłoszeń w terminie 3 dni roboczych od dnia sporządzenia przez Radę listę ocenionych operacji oraz powiadamia pisemnie o:
 - zgodności lub niezgodności operacji z LSR – wskazując przyczyny niezgodności,
 - liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny lub miejscu na liście rankingowej,
 - możliwości złożenia odwołania od wyników oceny osobiście, w terminie 14 dni od dnia wyboru operacji i sporządzenia listy ocenionych operacji przez radę.W tym samym terminie wnioskodawcy przysługuje prawo wglądu do protokołu oceny w siedzibie Biura Zarządu.
4. Odwołanie polega na ponownym rozpatrzeniu przez Radę wniosku o dofinansowanie operacji na najbliższym posiedzeniu Rady.
5. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku, gdy:
 - 1) został wniesiony po upływie terminu określonego w pkt.3,
 - 2) został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,
 - 3) nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.
2. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji musi zostać szczegółowo uzasadniony **(wzór w załączeniu)**. **(załącznik nr.9)**
3. W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji, członkowie Rady rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę. Ponieważ w statucie LGD kompetencję odwoławczą przypisano Walnemu Zebraniu członków, Walne Zebranie sceduje tę kompetencję na Radę LGD na podstawie podjętej uchwały.
4. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów kwalifikujących go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze,

zyskuje prawo dofinansowania. Ten fakt może spowodować skreślenie z listy - operacji o mniejszej liczbie punktów.

5. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie konkretnej operacji może zostać złożony tylko jeden raz.
6. O wynikach ostatecznego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 45 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków.
7. Ponowna decyzja Rady jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.

10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji.

Na realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – Osi 4 Leader, LGD „Dolina Widawy” dysponuje kwotą 13 192 276 zł. Wielkość tej kwoty wynika z iloczynu liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na dzień 31 grudnia 2006 r. na obszarze objętym LSR oraz odpowiedniej kwoty, przyporządkowanej do danego działania.

Tabela 18 Podział środków pomiędzy komponenty na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

Kod komponentu wg PROW 2007-2013	Nazwa komponentu	Kwota alokacji w PLN.	Liczba mieszkańców	Budżet LGD w PLN
413	Wdrażanie lokalnej strategii rozwoju	116	89137	10 339 892
4.21	Wdrażanie projektów współpracy	3	89137	267 411
4.31	Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja	29	89137	2 584 973
Razem		148	89137	13 192 276

Podział środków z działania 4.1/413 – „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dokonano zgodnie z wytycznymi tj. na poszczególne działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Odnowa i rozwój wsi”, „Małe projekty” kwota alokacji nie może być mniejsza niż 10 % całej kwoty przeznaczonej na to działanie.

Tabela 19 Podział środków na działanie 4.1/413 – Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.

Działania w Komponentie 4.1/ 413	Kwota w budżecie w PLN	%	Średnia wartość dotacji w PLN	Liczba operacji
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	1 240 000,00	11,99	77 500,00	16
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	1 680 000,00	16,25	98 824,53	17
Odnowa i rozwój wsi	4 409 881,05	42,65	259 405,77	17
Małe projekty	3 010 010,95	29,11	28 667,77	105
Razem	10 339 892,00	100,00	-	155

Na działanie biura LGD „Dolina Widawy” zgodnie z wytycznymi tj. nie więcej niż 15 % środków na działanie 4.1 / 413, 4.21, 4.31 przeznaczono 1 500 000 zł tj. 11,46 %. Na pozostałą część zadania tj. „Nabywanie umiejętności i aktywizacja” przeznaczono 1 084 973 zł.

Dla konstrukcji budżetu LGD „Dolina Widawy” przyjęto następujące założenia:

- średnia wartość dotacji dla działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” wyniesie 88 571 tys. zł.

Tabela 21 Budżet LGD Dobrej Widawy w każdym roku realizacji

Rok	Kategoria kosztu	413 - Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					421 Wdrażanie projektów współpracy			431 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, w tym:			Razem oś 4
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 413	Przygotowanie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Razem 413	Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 431	
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2009	całkowite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	93 690,41	52 918,43	146 608,84	146 608,84
	kwalfikowane	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	93 690,41	52 918,43	146 608,84	146 608,84
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	93 690,41	52 918,43	146 608,84	146 608,84
2010	całkowite	0,00	0,00	4 890 118,81	678 287,14	5 568 405,96	0,00	0,00	0,00	187 726,30	111 521,99	299 248,29	5 867 654,25
	kwalfikowane	0,00	0,00	4 890 118,81	678 287,14	5 568 405,96	0,00	0,00	0,00	187 726,30	111 521,99	299 248,29	5 867 654,25
	do refundacji	0,00	0,00	3 912 095,05	474 801,00	4 386 896,05	0,00	0,00	0,00	187 726,30	111 521,99	299 248,29	4 686 144,34
2011	całkowite	800 000,00	1 340 000,00	622 232,50	699 420,34	3 461 652,84	0,00	0,00	0,00	160 843,67	116 498,11	277 341,78	3 738 994,62
	kwalfikowane	800 000,00	1 340 000,00	622 232,50	699 420,34	3 461 652,84	0,00	0,00	0,00	160 843,67	116 498,11	277 341,78	3 738 994,62
	do refundacji	400 000,00	670 000,00	497 786,00	489 594,24	2 057 380,24	0,00	0,00	0,00	160 843,67	116 498,11	277 341,78	2 334 722,02
2012	całkowite	1 080 000,00	1 420 000,00	0,00	1 000 197,80	3 500 197,80	0,00	0,00	0,00	130 622,83	105 630,18	236 253,01	3 736 450,81
	kwalfikowane	1 080 000,00	1 420 000,00	0,00	1 000 197,80	3 500 197,80	0,00	0,00	0,00	130 622,83	105 630,18	236 253,01	3 736 450,81
	do refundacji	540 000,00	710 000,00	0,00	700 138,46	1 950 138,46	0,00	0,00	0,00	130 622,83	105 630,18	236 253,01	2 186 391,47
2013	całkowite	200 000,00	600 000,00	0,00	1 681 846,56	2 481 846,56	20 000,00	57 898,56	77 898,56	352 281,47	325 330,70	677 612,17	3 237 357,29
	kwalfikowane	200 000,00	600 000,00	0,00	1 681 846,56	2 481 846,56	20 000,00	57 898,56	77 898,56	352 281,47	325 330,70	677 612,17	3 237 357,29
	do refundacji	300 000,00	300 000,00	0,00	1 345 477,25	1 945 477,25	20 000,00	57 898,56	77 898,56	352 281,47	325 330,70	677 612,17	2 700 987,98
2014	całkowite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	189 512,44	189 512,44	280 000,00	203 659,09	483 659,09	673 171,53
	kwalfikowane	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	189 512,44	189 512,44	280 000,00	203 659,09	483 659,09	673 171,53
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	189 512,44	189 512,44	280 000,00	203 659,09	483 659,09	673 171,53
2015	całkowite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	294 835,32	169 414,50	464 249,82	464 249,82
	kwalfikowane	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	294 835,32	169 414,50	464 249,82	464 249,82
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	294 835,32	169 414,50	464 249,82	464 249,82
Razem 2009-2015	całkowite	2 480 000,00	3 360 000,00	5 512 351,31	4 059 751,85	15 412 103,16	20 000,00	247 411,00	267 411,00	1 500 000,00	1 084 973,00	2 584 973,00	18 264 487,16
	kwalfikowane	2 480 000,00	3 360 000,00	5 512 351,31	4 059 751,85	15 412 103,16	20 000,00	247 411,00	267 411,00	1 500 000,00	1 084 973,00	2 584 973,00	18 264 487,16
	do refundacji	1 240 000,00	1 680 000,00	4 409 881,05	3 010 010,95	10 339 892,00	20 000,00	247 411,00	267 411,00	1 500 000,00	1 084 973,00	2 584 973,00	13 192 276,00

Tabela 22 tabela pomocnicza do budżetu LSR Dobra Widawa

Cele ogólne	Przedsięwzięcia	Zakładana liczba operacji	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (413)	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstwa (413)	Odnowa i rozwój wsi (413)	Małe projekty (413)	Razem wdrażanie LSR (413)	Wdrażanie projektów współpracy (4.21)	Funkcjonowanie LGD (koszty biurowe) i nabywanie umiejętności i aktywizacja (4.31)	Razem Oś 4
		Wartość operacji								
1.ochrona środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz ładu przestrzennego	I. Zrównoważony rozwój Doliny Dobrej Widawy	minimalna liczba	1	2	14	41	58			
		wartość operacji	77 500,00	197 647,06	3 631 666,75	1 175 337,61	5 082 151,41			
2. Usługi, produkty i turystyka czynnikami rozwijającymi gospodarkę regionu	II. Markowy produkt turystyczny Dobrej Widawy	minimalna liczba	3	4	1	20	28			
		wartość operacji	232 500,00	395 294,12	259404,77	573335,42	1 460 534,30			

3. Usługi, produkty i turystyka czynnikami rozwijającymi gospodarkę regionu	III. Zielone miejsca pracy oparte o walory regionu	minimalna liczba	11	10	0	1	22			
		wartość operacji	852 500,00	988 235,29	0	28 666,77	1 869 402,07			
4. Rozwój społeczności lokalnej oraz kapitału ludzkiego	IV. wzrost potencjału więzi społecznych	minimalna liczba	1	1	2	43	47			
		wartość operacji	77 500,00	978 823,53	518 809,54	1 232 671,15	1 927 804,22			
Minimalna liczba operacji w ramach LSR			16	17	17	105	155	2	-	157
Wartość operacji w ramach LSR - ogółem			1 240 000,00	1 680 000,00	4 409 881,05	3 210 010,95	10 339 892	267 411	2 584 973	13 192 276

11. Opis procesu przygotowania LSR.

Przebieg tworzenia LSR-u.

Lokalna Strategia Rozwoju dla LGD Dobra Widawa powstała zgodnie ze standardami procesu planowania strategicznego, czyli od etapu diagnozy poprzez analizę SWOT, uzgodnienie celów, działań i oczekiwanych rezultatów.

Prace nad dokumentem prowadzone były metodą uspołecznioną przy udziale przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych, biznesu, instytucji powiatowych, mediów.

Grupa zaangażowana w proces tworzenia strategii została wyłoniona na podstawie pełnej analizy lokalnych i regionalnych aktorów istotnych z punktu widzenia zasad Leadera i interesów społeczności lokalnych oraz opiniotwórczych środowisk.

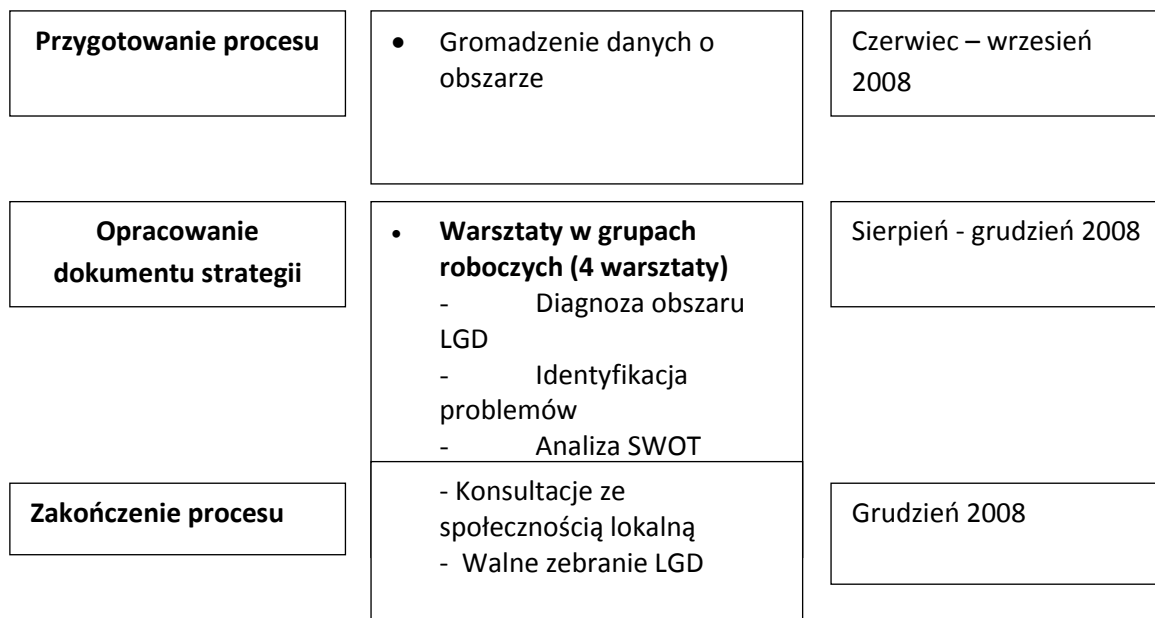
Tabela 22 Podmioty i osoby które brały udział nad opracowaniem LSR Dobra Widawa.

L.P	Imię i nazwisko	Instytucja
1.	Kamila Kochaniec	Urząd Gminy Długołęka
2.	Maria Centkiewicz	Dolnośląskie Stowarzyszenie Prod. Regionalnego i Lokalnego
3.	Urszula Stawicka	Urząd Gminy Oleśnica
4.	Ewa Rachwał	Urząd Gminy Oleśnica
5.	Skalnicki Marian	Radny Gminy Oleśnica, Przewodniczący Komisji Rolnictwa
6.	Tadeusz Jaroszewski	Radny Gminy Oleśnica, Przewodniczący Komisji Oświaty, Zdrowia i Pomocy Społecznej
7.	Józefa Paluszek	Radna Gminy Dziadowa Kłoda
8.	Ewa Leś	Stowarzyszenie Ekologiczne Eko - Unia
9.	Dominika Sokólska	Stowarzyszenie Ekologiczne Eko - Unia
10.	Aneta Domaradzka	Gmina Czernica
11.	Maja Anuszkiewicz	Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych – Kuźnica Leśna
12.	Dorota Kamecka	Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych – Kuźnica Leśna
13.	Monika Zdobylak	Gminne Centrum Kultury w Dobroszycach
14.	Dominika Gajewska	Urząd Gminy Dobroszyce
15.	Iwona Zawada	Gimnazjum gminne Dobroszyce
16.	Elzbieta Pietraszek	Szkoła Podstawowa w Dobroszycach
17.	Jan Głowa	Gmina Dobroszyce
18.	Anna Szwed	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Caritas Dobroszyce
19.	Leszek Wajuk	Szkoła Podstawowa Dobroszyce
20.	Joanna Guzczmel	Urząd Gminy Wilków
21.	Arkadiusz Kacprzak	Uczniowski Klub Sportowy „Orlik” w Bukowiu, Gmina Wilków
22.	Henryka Zmarzły	Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. R. Kazimierskiego
23.	Józef Owoc	Pracownia Ceramiczna z Dobroszyc
24.	Bronisława Mela	Gmina Wilków
25.	Dionizy Prusiewicz	Urząd gminy Dziadowa Kłoda

26.	Witold Fuchs	Radny Gminy Dziadowa Kłoda
27.	Jerzy Kasprzak	Gmina Oleśnica
28.	Józef Miklaszewski	Fundacja Dobra Widawa
29.	Adam Kocian	Centrum Kultury w Sycowie
30.	Lidia Szpytma	PP - Syców
31.	Joanna Nowak	PP - Syców
32.	Radosław Gawlik	Stowarzyszenie ekologiczne „Eko Unia”
33.	Ryszard Jurowicz	Urząd Gminy Dziadowa Kłoda
34.	Marek Żelazny	Urząd Gminy Czernica
35.	Szymon Matuszczyk	Urząd Gminy Wilków
36.	Karol Pietrucha	Radny Gminy Czernica
37.	Wiesław Kwiecień	Gmina Wilków
38.	Mieczysław Skuza	Fundacja Dobra Widawa
39.	Andrzej Czechowski	Urząd Miasta i Gminy Bierutów

Prace nad strategią prowadzone były metodą warsztatową – w sumie przeprowadzono 4 spotkania. Były to spotkania plenarne oraz w grupach roboczych prowadzone od etapu analizy i diagnozy obszaru do etapu działań i wyboru operacji.

Rysunek 2 Przebieg prac nad Lokalną Strategią Rozwoju

Warsztaty prowadzone były metodami interaktywnymi, co pozwoliło na wymianę poglądów i wiedzy pomiędzy uczestnikami. Spotkania gromadziły od 20 do 28 osób. Na podstawie zapisów z plansz, dyskusji pomiędzy uczestnikami i konsultacji ze społecznością lokalną powstała uzgodniona wersja ostateczna strategii dla Lokalnej Grupy Działania. Na etapie przygotowania procesu została opracowana pełna diagnoza zasobów środowiskowych, społecznych i gospodarczych gmin objętych LGD.

▪ **Przebieg procesu informowania i konsultowania LSR**

Przebieg procesu informowania i konsultowania zapewnił powszechny dostęp do informacji o LSR, systematyczny sposób ich rozpowszechniania i aktualizowania oraz pełny udział społeczności lokalnej. Zastosowano następujące formy:

- Od jesieni 2007 do wiosny 2008 w poszczególnych gminach prowadzono spotkania z mieszkańcami LGD, w trakcie których zbierano pomysły do realizacji na lata 2009- 2015. Przeprowadzono 10 spotkań w poszczególnych miejscowościach. Pomysły mieszkańców zostały uwzględnione w przedsięwzięciach LSR.
- O działaniach Leader PROW oraz procesie przygotowania LSR poinformowano poszczególne Rady Gmin z obszaru LGD (II- IV kwartał 2008)
- Umieszczono na stronach internetowych gmin zakładkę Leader, na których zamieszczono pełną informację o programie oraz umieszczono terminy spotkań w sprawie LSR, a zimą 2008 r. zawieszono dokument strategii do konsultacji społecznych informując o sposobie zbierania uwag (III, IV kwartał 2008)

- Powołano koordynatorów gminnych, którzy odpowiadali za zbieranie i przekazywanie informacji mieszkańcom oraz byli odpowiedzialni za zbieranie danych do LSR i działania organizacyjne dotyczące LGD; każdy z koordynatorów odpowiadał za informowanie mieszkańców i udostępniał ankietę do wypełnienia przez osoby zainteresowane składaniem wniosków (II- IV kwartał 2008) **(w zał. wzór ankiety) (załącznik nr.11)**
- Powołano Punkt Informacyjny – Konsultacyjny dotyczący działań Leader PROW przy Siedzibie Stowarzyszenia Eko-Unia czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00 oraz przy biurze LGD Fundacji Dobra Widawa, Oleśnica Rynek 46, środy, piątki od 12 do 15

Wszystkie informacje zebrane od gmin i społeczności lokalnych w trakcie konsultacji zostały uwzględnione w dokumencie ostatecznym LSR.

Informacje o Leader PROW, LSR, ankietach wypełnienia przez zainteresowanych mieszkańców na stronach www.dobrawidawa.pl

Tabela 23 Zestawienie warsztatów dotyczących LSR

lp	Nazwa spotkania	Data	Miejsce	Ilość osób
1	I warsztat LSR	30.09.2008	Dobroszyce	28
2	II warsztat LSR	15.10.2008	Dobroszyce	26
3	III warsztat LSR	5.11.2008	Dobroszyce	20
4	IV warsztat podsumowujący	3.12.2008	Dobroszyce	27

12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

▪ Proces informowania o wdrażaniu LSR.

LGD zgodnie ze statutem ma na celu m.in. opracowanie i realizację Lokalnej Strategii Rozwoju, podejmowanie inicjatyw i działań mających na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych oraz ich czynny udział w opracowaniu i realizacji LSR, propagowanie działań na rzecz realizacji LSR.

Aby spełnić powyższe cele LGD w następujący sposób będzie prowadzono działania informacyjne:

- Biuro Stowarzyszenia będzie odpowiednio oznakowane z informacją o godzinach urzędowania i prowadzonych formach doradztwa dla zainteresowanych składaniem wniosków. Biuro będzie udzielać informacji, udostępniać materiały i dokumenty z działalności LGD w tym dokumentację z posiedzeń Rady.

Biuro będzie przyjmować wnioski i postulaty składane przez mieszkańców dotyczące wdrożenia LSR, będzie także systematycznie przekazywać informacje do gmin (zostaną w gminach wyznaczone osoby do kontaktów z mieszkańcami w sprawie Leader), mediów lokalnych i regionalnych o ogłaszanych naborach wniosków, o wydarzeniach i sukcesach LGD;

- strony internetowe LGD będą zawierały aktualności (szkolenia, konferencje, wydarzenia), dokumenty (np. wzory wniosków, rozporządzenia, uchwały LGD), bazy danych (zasoby przyrodnicze, kulturowe, turystyka, edukacja, mikroprzedsiębiorczość, organizacje pozarządowe), raporty i sprawozdania z działań LGD, dział pytań i odpowiedzi, forum dyskusyjne, współpraca z innymi LGD, galeria zdjęć. Materiały na stronach będą systematycznie aktualizowane.

- LGD będzie prowadziło spotkania szkoleniowe i warsztaty dla mieszkańców związane z przygotowaniem wniosków oraz animowaniem mieszkańców, będą organizowane konferencje i seminaria propagujące wdrożenie LSR- u;

- LGD będzie wydawało biuletyn Dobrej Widawy, ulotki, opracowania multimedialne o swoich działaniach dostępne w Biurze, w gminach, w organizacjach i instytucjach współpracujących oraz przekazywane w trakcie ważnych wydarzeń realizowanych przez LGD (targi, jarmarki, imprezy);

- w przypadku potrzeby zasięgnięcia opinii mieszkańców LGD przeprowadzi sondaże lub wywiady.

W ten sposób zostanie zachowana zasada otwartości, jawności i transparentności działań LGD oraz zasada systematycznego dostarczania i zbierania informacji od mieszkańców, partnerów, członków LGD.

▪ **Proces aktualizowania LSR- u uwzględniający udział społeczności lokalnej.**

Zgodnie z zasadami Leader PROW aktualizacja LSR- u musi się odbyć zgodnie z warunkami określonymi w umowie i nie może wpłynąć na zmianę celów ogólnych LSR oraz misji LGD i zmienić limit środków w ramach działania 4.1.

LGD proces aktualizacji będzie prowadzić w następujący sposób:

- aktualizacja nie będzie realizowana częściej niż raz do roku, przy czym ostatnia powinna się odbyć w roku 2013;

- aktualizacja będzie się odbywać przy udziale członków LGD i mieszkańców obszaru. Wnioski i postulaty mogą być zbierane na spotkaniach, drogą internetową i w inny wypracowany sposób w LGD;

- wnioski i postulaty do aktualizacji może zgłosić Rada i Walne Zebranie;

- Zarząd będzie odpowiedzialny za wniesienie zmian do dokumentu. Może przy tym skorzystać z pomocy ekspertów, przeprowadzić odpowiednie badania lub analizy, skorzystać z wyników monitorowania realizacji LSR;

- Walne Zebranie będzie odpowiadać za przyjęcie zaktualizowanego dokumentu w drodze uchwały;

- zaktualizowany dokument zostanie umieszczony na stronach internetowych LGD.

Proces aktualizacji jest zgodny ze statutem LGD, regulaminem Walnego Zebrania, Rady, Zarządu.

13. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej.

- Monitorowanie służy dostarczeniu informacji na podstawie których Zarząd, Rada i członkowie LGD mogą systematycznie dowiadywać się o występowaniu rozbieżności w realizacji planów i osiąganiu celów.

Monitorowaniu będą podlegać następujące aspekty działań LGD:

- monitorowanie realizacji LSR- u,
- monitorowanie wydatkowania środków na poszczególne zamierzenia – operacje, działania własne LGD.

Dzięki temu LGD dba o swoją stabilną sytuację finansową i podejmuje działania interwencyjne w przypadku rozbieżności lub niepowodzeń w realizacji LSR.

System monitorowania będzie polegał na:

- gromadzeniu danych na podstawie formularzy, wniosków, informacji uzyskanych od podmiotów wdrażających (UM, ARiMR) o zawartych umowach i wysokości środków wypłacanych beneficjentom na realizację operacji,
- monitorowaniu operacyjnym na podstawie bezpośrednich rozmów z beneficjentami i wizji lokalnych na miejscu realizacji operacji,
- weryfikacji osiągnięcia rzeczywistych rezultatów na podstawie gromadzenia danych dotyczących wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania dla poszczególnych przedsięwzięć,
- dokonywania przeglądu procedur wewnętrznych wdrożenia poszczególnych działań LSR,
- gromadzeniu danych dotyczących wydatkowania środków na funkcjonowanie LGD zgodnie z procedurą określoną w umowie z podmiotem wdrażającym.

Sposoby raportowania:

- raporty pisemne i sprawozdania dotyczące realizacji operacji i funkcjonowania LGD,
- analiza dokumentów merytorycznych i finansowych dostępnych w biurze,
- sprawozdania z wywiadów z beneficjentami.

Organem odpowiedzialnym za prowadzenie monitoringu jest Zarząd LGD. Zarząd może zlecić wykonanie niektórych zadań ekspertom zewnętrznym.

- Ewaluacja służy ocenie sukcesu LGD i LSR.
W ramach ewaluacji dokonuje się oceny odpowiedzialności, skuteczności, efektywności i oddziaływania projektu w stosunku do założeń.
Ewaluacja będzie realizowana:
 - ex ante: dotyczy operacji i działań, które są w fazie planowania i podejmowania decyzji o ich realizacji. Ocena będzie polegała na analizie spodziewanych efektów pod kątem wpływu na osiąganie celów w LSR, podobna ocena będzie dotyczyć analiz efektów działań realizowanych w ramach funkcjonowania LGD i projektów współpracy;
 - ex post: dotyczy oceny działań w minionym okresie z perspektywy realizacji w latach 2009 – 2015. Ewaluacja zostanie wykonana po 3 latach i po 6 latach od rozpoczęcia realizacji LSR oraz w okresach rocznych po zakończeniu każdego roku

kalendarzowego w zakresie oceny operacji i działań pod kątem efektów i osiągnięcia celów zakładanych w LSR. W trakcie ewaluacji po 3 latach (2012r) zostaną zweryfikowane wskaźniki oddziaływania produktu i rezultatu dla przedsięwzięć LSR.

- ocena jakości partnerstwa i sprawności funkcjonowania LGD. Ewaluacja będzie dotyczyć funkcjonowania biura, funkcjonowania organów LGD, efektywności stosowanych procedur, przepływu informacji, sprawności podejmowania decyzji.

Organem odpowiedzialnym za prowadzenie ewaluacji będzie Komisja Rewizyjna. Komisja może zlecić wykonanie niektórych zadań Zarządowi LGD (w tym pracownikom Biura) i ekspertom zewnętrznym.

Komisja sporządzi przed każdym Walnym Zebraniem Członków, na którym udziela się absolutorium Zarządowi, raport za miniony rok.

Powinien on zawierać:

- wykaz zrealizowanych operacji oraz działań dotyczących Funkcjonowania LGD i Projektów Współpracy wraz z informacją o efektach i finansach,
- opis uzyskanych efektów w porównaniu z założeniami,
- analizę dotyczącą wpływu przedsięwzięć na osiągnięcie celów LSR,
- wnioski w formie uwag i rekomendacji, które zapewnią lepsze osiągnięcie celów LSR i wyższą efektywność LGD.

Raport powinien być podawany do wiadomości publicznej zgodnie z zasadą jawności.

Informacje uzyskane w trakcie monitoringu i ewaluacji będą służyły aktualizacji LSR-u.

14. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

- Lokalna Strategia Rozwoju w aspekcie strategii gminnych

Cele, przedsięwzięcia i działania Lokalnej Strategii Rozwoju są spójne ze strategiami i planami rozwoju gmin z obszaru LGD

Analizie poddano następujące dokumenty:

- Strategia Rozwoju Gminy Bierutów na lata 2007-2015
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czernica na lata 2006-2013
- Strategia Rozwoju Gminy Długołęka
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dobroszyce na lata 2007-2013
- Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Dobroszyce
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dziadowa Kłoda na lata 2008-2015
- Strategia Rozwoju Powiatu Oleśnickiego
- Strategia Rozwoju Gospodarczego Miasta i Gminy Syców na lata 2004-2014

- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wilków na lata 2004-2007 z perspektywą realizacji w latach 2007-2013

Tabela 24 Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi w gminach

	Bierutów	Czernica	Długołęka	Dobroszyce	Dziadowa Kłoda	Oleśnica	Syców	Wilków
1 Cel Strategiczny : Ochrona środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz ładu przestrzennego I Przedsięwzięcie: Zrównoważony rozwój Doliny Dobrej i Widawy								
1.1 Zachowanie specyfiki przyrodniczej Doliny Dobrej i Widawy	+	+	-	+	+	-	-	+
1.2 Pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji regionu	+	-	+	+	+	+	-	+
1.3 Poprawa ładu przestrzennego i estetyzacja miejscowości	+	-	+	+	-	-	+	+
2 Cel Strategiczny : Usługi, produkty i turystyka czynnikami rozwijającymi gospodarki II Przedsięwzięcie: Markowy produkt turystyczny Dobrej i Widawy								
2.1 Rozwój turystyki	+	+	+	+	+	+	+	+
2.2 Kreowanie i promocja produktów lokalnych i regionalnych	+	-	+	-	-	-	-	-
2 Cel Strategiczny: Usługi, produkty i turystyka czynnikami rozwijającymi gospodarki III Przedsięwzięcie: Aktywność gospodarcza oparta o walory regionu								
2.3 Rozwój mikroprzedsiębiorczości i działalności pozarolniczej	+	+	+	+	+	+	+	-
3 Cel Strategiczny: Rozwój społeczności lokalnej oraz kapitału ludzkiego IV Przedsięwzięcie Wzrost potencjału więzi społecznych								
3.1 Aktywizacja społeczności lokalnych	+	+	+	-	+	+	-	+
3.2 Wzrost integracji regionalnej	-	-	-	-	+	+	-	-

▪ **Zapisane przedsięwzięcia LSR-u zgodne są również z priorytetami programów wojewódzkich:**

• **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.**

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. została uchwalona w 2005 r. i jest zaktualizowaną i gruntownie przebudowaną wersją strategii z 2000 r. już pod potrzeby NPR i polityki rozwoju regionalnego kraju. **Wizja** regionu określona w nowej strategii to: „Dolny Śląsk europejskim regionem węzłowym”

Cel nadrzędny: „Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.

Cel nadrzędny zostanie zrealizowany poprzez realizację priorytetów i działań w sferze gospodarczej, przestrzennej i społecznej.

Niżej wymienione cele, priorytety i działania współgrają ze Zintegrowaną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich Wzgórz Dalkowskich.

Tabela 25 Cele, priorytety i działania Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego współgrające z LSR

Cele	Priorytety	Działania
Sfera gospodarcza		
Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska.	Wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku.	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie produktów regionalnych i ich marketing. • Wspieranie rozwoju MŚP. • Rozszerzenie współpracy regionalnej i międzynarodowej. • Wpieranie zmian postaw mieszkańców regionu ukierunkowanych na przedsiębiorczość. • Wspieranie integracji i rozbudowy dolnośląskiego potencjału turystycznego oraz uzdrowiskowego.
Sfera Przestrzenna		
Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu.	Poprawa spójności przestrzennej regionu.	<ul style="list-style-type: none"> • Policentryczny rozwój wsi osadniczej oraz tworzenie nowoczesnych rozwiązań funkcjonalnych przy zachowaniu walorów przyrodniczych, środowiskowych i krajobrazowych. • Przeciwdziałanie degradacji obszarów peryferyjnych i zagrożonych marginalizacją.
	Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej. • Rozwój pozarolniczej aktywności mieszkańców terenów wiejskich i wykształcenie nowych funkcji dla tych terenów. • Wspieranie działalności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania.
	Poprawa ładu przestrzennego.	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych. • Ochrona dziedzictwa kulturowego.

	Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa gospodarki.	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie i ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. • Propagowanie wiedzy ekologicznej.
Sfera Społeczna		
Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich i otwartych na świat.	Integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	<ul style="list-style-type: none"> • Redukowanie zjawiska ubóstwa. • Promowanie innowacyjnych metod i technik rozwiązywania problemów z zakresu polityki i profilaktyki społecznej. • Wdrażanie planów działania na rzecz wzrostu zatrudnienia przy wykorzystaniu partnerstwa społecznego. Promocja zatrudnienia socjalnego i spółdzielczości socjalnej.
	Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury.	<ul style="list-style-type: none"> • Optymalizacja infrastruktury kulturalnej, zwiększenie aktywności w obszarze kultury. • Ochrona dziedzictwa cywilizacyjnego, rozwój tożsamości regionalnej. • Wsparcie i promocja postaw prospołecznych oraz lokalnych inicjatyw społecznych na zasadach pomocniczości i partnerstwa. • Aktywizacja społeczności lokalnych w szczególności z terenów wiejskich. • Umacnianie i rozwój współpracy administracji publicznej i sektora pozarządowego.
	Poprawa jakości i efektywności systemu edukacji i badań naukowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie powszechnego dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych.

- **Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego** został opracowany na lata 2004-2013. Wdrażanie założeń przyjętych w programie ma przyczynić się do rozwoju turystyki w województwie dolnośląskim i wzrostu jego konkurencyjności oraz wykorzystania dostępnych regionalnych środków finansowych. Działania w nim przyjęte powinny pozytywnie wpłynąć na wzrost ekonomiczny województwa, dalszy wzrost atrakcyjności turystycznej regionu, zwiększenie różnorodności kulturowej jego mieszkańców oraz pogłębienie współpracy międzynarodowej szczególnie z partnerami z Czech i Niemiec.
 - W programie przyjęto 4 priorytety:
 - markowe produkty turystyczne,
 - rozwój lokalnej turystyki,
 - markowa infrastruktura turystyczna,
 - system wsparcia sektora i produktów turystycznych

Tabela 26 Wybrane cele z Programu Rozwoju Turystyki dla woj. dolnośląskiego

Priorytet	Cele szczegółowe
Markowe produkty turystyczne.	<ul style="list-style-type: none"> • Określenie i rozwój regionalnego produktu turystycznego. • Identyfikacja i wsparcie rozwoju markowych produktów turystycznych województwa. • Kreowanie markowych produktów w oparciu o walory regionalnych osobliwości przyrody, kultury i krajobrazu. • Uzupełnienie oferty rekreacyjnej o propozycje turystyczne, kulturowe i sportowe. • Oferta turystyczna dla rodzin i osób starszych – wspieranie rozwoju turystyki na obszarach wiejskich. • Poszerzenie wachlarza ofert turystyki specjalistycznej i wycynowej. • Przygraniczne imprezy kulturowe dla turystów z kraju i zagranicy.
Rozwój lokalnej turystyki.	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie inicjatyw w zakresie turystyki przyczyniających się do aktywizowania obszarów niewykorzystywanych. • Ekspozowanie i wykorzystywanie aspektu wielonarodowości i wielostrukturalności regionu w rozwoju oferty turystycznej. • Stworzenie systemu wsparcia sektora turystycznego, w tym MŚP i rzemiosła. • Popularyzacja dorobku wybitnych twórców regionu. • Stymulacja endogennej aktywności obywatelskiej i ekonomicznej. • Popularyzacja dorobku kulturalnego i naukowego istotnego dla stymulacji ruchu turystycznego. • Rozwój turystyki w poszanowaniu środowiska naturalnego.
Markowa infrastruktura turystyczna	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój markowej infrastruktury turystycznej i paraturystycznej. • Tworzenie odpowiednich warunków wzrostu dla ruchu turystycznego. • Tworzenie infrastruktury turystycznej sprzyjających rozwojowi produktów markowych regionu.
System wsparcia sektora i produktów turystycznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie zintegrowanego systemu promocji i informacji w regionie. • Stworzenie systemu badań potrzeb i oczekiwań turystów. • Stworzenie systemu wsparcia doradczo-konsultacyjnego dla podmiotów z sektora turystycznego. • Stymulowanie rozwoju firm i instytucji otoczenia biznesu. • Stworzenie mechanizmów kształcenia profesjonalnych kadr turystycznych w oparciu o rzetelną analizę potrzeb. • Otwarcie województwa na międzynarodowy ruch turystyczny poprzez sprawny system informacji turystycznej i skuteczną promocję. • Wykształcenie profesjonalnej kadry obsługi ruchu turystycznego i zarządzania turystyką.

▪ **Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013**

- priorytet 1 Wzrost konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw
- priorytet 2 Rozwój społeczeństwa informacyjnego na Dolnym Śląsku
- priorytet 3 Rozwój infrastruktury transportowej

- priorytet 4 Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego
- priorytet 5 Regionalna infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
- priorytet 6 Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska.

Przedsięwzięcia zapisane w LSR współgrają z możliwościami finansowania działań inwestycyjnych w dziedzinach wyżej wymienionych. Oznacza to, że działania Lidera mogą uzyskać efekt synergii z działaniami finansowanymi w ramach RPO w zakresie wniosków składanych przez jednostki samorządu terytorialnego i inne uprawnione podmioty.

15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR

Lokalna Grupa Działania w okresie 2009-2015 planuje przygotowanie projektów do innych źródeł finansowania, które będą komplementarne i będą uzupełniały działania Leader PROW.

Będą to następujące źródła finansowania:

- Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- norweski mechanizm finansowy,
- Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
- inne krajowe i zagraniczne źródła finansowania.

Mechanizm zabezpieczający przed nakładaniem się pomocy w ramach PROW i innych programów i źródeł finansowania.

- Każda osoba zatrudniona przez LGD będzie miała umowę zawierającą szczegółowy wykaz obowiązków i zadań, ze wskazaniem programu, na rzecz, którego te zadania i obowiązki będą wykonywane oraz podaną kwotę wynagrodzenia pochodzącą ze środków tego programu,
- W przypadku osób zaangażowanych jednocześnie w realizację dwóch lub więcej programów, w umowie o pracę z tą osobą zostanie wskazany wymiar czasu pracy, jaki ta osoba jest zobowiązana przeznaczyć na wykonanie zadań i obowiązków związanych z realizacją poszczególnych programów. Łączny wymiar czasu pracy nie może przy tym przekroczyć wielkości maksymalnych dopuszczonych w Kodeksie Pracy.
- na każdym dokumencie księgowym stanowiącym dowód poniesienia kosztów, mogą być w sposób trwały umieszczone informacje o tym, że środkami jakiego programu te koszty zostały pokryte. W przypadku kosztu współfinansowanego z dwóch lub więcej programów musi być podana informacja o tym, jaką część tego kosztu finansują poszczególne programy. Poza tym sposób podziału kosztu pomiędzy poszczególne programy powinien być merytorycznie uzasadniony,

- LGD tworzy wydzielone konta bankowe (lub subkonta) do obsługi każdego programu,
- Każdy program będzie miał wyznaczonego koordynatora odpowiedzialnego za realizację i prawidłowe wydatkowanie środków programu,
- Zarząd LGD zapewni dobry przepływ informacji między zespołami realizującymi różne programy, organizując, co najmniej raz w kwartale narady robocze z udziałem wszystkich koordynatorów programów,

Każdy wniosek o przyznanie pomocy, przygotowywany przez LGD, będzie zawierał analizę ryzyka w zakresie nakładania się pomocy ze środków tego programu z pomocą, którą LGD uzyskało wcześniej z PROW lub innych programów oraz propozycję mechanizmów, które należy zastosować w celu uniemożliwienia nakładania

16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

- **I Przedsięwzięcie „Zrównoważony Rozwój Doliny Dobrej Widawy” wpłynie na:**
 - poprawę jakości środowiska przyrodniczego w tym zachowanie obszarów przyrodniczo – cennych związanych z dolinami rzek, mokradłami, zbiorowiskami leśnymi.
 - ochronę rzeki Widawy poprzez działania na rzecz ochrony zlewni i lepszej retencji.
 - podniesienie wiedzy i świadomości mieszkańców o walorach przyrodniczych obszaru.
 - promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
 - lepsze rozpoznanie środowiska przyrodniczego i jego zasobów,
 - rozwój bazy edukacyjnej promującej przyrodę Doliny Dobrej Widawy.
 - zachowanie krajobrazu kulturowego wsi poprzez rewitalizację wiejskich obiektów gospodarczych i wzbogacanie zieleni wiejskiej
 - wykorzystanie oferty atrakcji kulturowych: ścieżek historycznych, skansenów, izb tradycji, obiektów architektury wiejskiej w promocji specyfiki obszaru,
 - podtrzymywanie starych tradycji, twórczości amatorskiej i rękodzielnictwa.
 - podnoszenie estetyki miejscowości poprzez rewitalizację centrów wsi, terenów zielonych, miejsc spotkań mieszkańców,
 - większe zaangażowanie mieszkańców w kreowanie rozwoju własnych miejscowości i uczestnictwo w procesie odnowy wsi.
- **II Przedsięwzięcie „Markowy Produkt Turystyczny Dobrej Widawy”**
 - wzrost ruchu turystycznego na obszarze Dobrej Widawy
 - rozwój bazy i infrastruktury turystycznej
 - wypromowanie nowego produktu turystycznego „Skarby Dobrej Widawy” opartego o specyficzne i niepowtarzalne zasoby obszaru
 - wzrost dochodów mieszkańców za sprzedaży usług turystycznych oraz produktów lokalnych i tradycyjnych

- podnoszenie poziomu umiejętności i kwalifikacji osób działających w branży turystycznej i agroturystycznej
- wzrost poziomu tożsamości mieszkańców poprzez poszukiwanie, wytwarzanie i promocję produktów regionalnych.

▪ **III Przedsięwzięcie „Zielone Miejsca Pracy oparte o walory regionu”**

- podniesienie wiedzy i umiejętności mieszkańców o zasadach prowadzenia działalności gospodarczej i zakładania podmiotów gospodarczych
- aktywizowanie mieszkańców poprzez tworzenie miejsc pracy w pozarolniczej działalności gospodarstw rolnych
- promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w prowadzeniu działalności gospodarczej na podmioty
- rozwój branż uzupełniających aktywność gospodarczą w regionie i tworzących alternatywne źródła dochodów na wsi

▪ **IV Przedsięwzięcie „Wzrost Potencjału Więzi Społecznych”**

- wzrost ilości organizacji pozarządowych oraz jakości działań podejmowanych przez nie, zwiększenie kompetencji Liderów i animatorów życia społecznego
- rozwój współpracy sieciowej inicjatyw społecznych na obszarze LGD oraz organizowanie centrów aktywności lokalnej w miejscach o dużym potencjale społecznym
- większa integracja gmin i społeczności Dobrej Widawy
- rozwój współpracy z sąsiadującymi regionami w zakresie rozwoju turystyki
- wzrost wiedzy mieszkańców o Leader PROW zasadach partnerstwa. Wzrost ilości środków pozyskanych przez beneficjentów z obszaru LGD.

17. Informacja o dołączonych do LSR załącznikach:

1. Zestawienie Zabytków znajdujących się na obszarze LGD Dobra Widawa
2. Zestawienie imprez o charakterze cyklicznym odbywających się na obszarze LGD Dobra Widawa
3. Zestawienie wyrobów rękodzielniczych obszaru LGD Dobra Widawa
4. Regulamin Rady załącznik do wniosku
5. Karta oceny zgodności operacji z LSR
6. Karty oceny według lokalnych kryteriów wyboru operacji (6.1, 6.2, 6.3, 6.4)
7. Wzór listy rankingowej wniosków wskazanych do dofinansowania
8. Deklaracja poufności i bezstronności
9. Formularz Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji
10. Założenie średnich wartości dotacji dla danego działania 4.1/413 – załącznik do wniosku
11. Wzór ankiety dla beneficjenta

Spis rysunków

Rysunek 1. Mapa LGD.	37
Rysunek 2 Przebieg prac nad Lokalną Strategią Rozwoju	121

Spis tabel

Tabela 1 Zestawienie spotkań dotyczących powołania oraz prac bieżących LGD Dobra Widawa.....	18
Tabela 2 Charakterystyka członków Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa.	19
Tabela 3 Skład Rady Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa.	25
Tabela 4 Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji	28
Tabela 5 Wykaz gmin	35
Tabela 6 Stan ludności	54
Tabela 7 Saldo migracji	55
Tabela 8 Przyrost naturalny.....	55
Tabela 9 Struktura ludności.....	55
Tabela 10 Bezrobotni w gminach.....	56
Tabela 11 Pracujący wg działów gospodarki.....	57
Tabela 12 Preferowany zakres operacji przedsięwzięcia I „Zrównoważony rozwój Doliny Dobrej Widawy.	73
Tabela 13 Preferowany zakres operacji Przedsięwzięcia II „Markowy Produkt Turystyczny Dobrej Widawy”.	81
Tabela 14 Wskaźniki realizacji Przedsięwzięcia II Markowy produkt turystyczny Dobrej Widawy celu ogólnego 2 i celów szczegółowych 2.1. i 2.2.	84
Tabela 15 Preferowany zakres operacji Przedsięwzięcie III „Zielone miejsca pracy oparte o walory regionu”.	86
Tabela 16 Preferowany zakres operacji Przedsięwzięcie IV „Wzrost potencjału więzi społecznych”.	91
Tabela 17 Wskaźniki realizacji Przedsięwzięcia IV „Wzrost potencjału więzi społecznych ” oraz cel ogólny 3 i celów szczegółowych 3.1, 3.2;	93
Tabela 18 Podział środków pomiędzy komponenty na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.....	114
Tabela 19 Podział środków na działanie 4.1/413 – Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju.....	114
Tabela 20 Harmonogram realizacji przedsięwzięć.	115
Tabela 21 Budżet LGD Dobrej Widawy w każdym roku realizacji.....	116
Tabela 22 Podmioty i osoby które brały udział nad opracowaniem LSR Dobra Widawa.	119
Tabela 23 Zestawienie warsztatów dotyczących LSR.....	122
Tabela 24 Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi w gminach	126
Tabela 25 Cele, priorytety i działania Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego współgrające z LSR.....	127
Tabela 26 Wybrane cele z Programu Rozwoju Turystyki dla woj. dolnośląskiego.....	129

Spis literatury

1. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020, Wrocław 2005.
2. Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2005.
3. Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2002.
4. Ankiety nadesłane od Gmin i Gminnych Ośrodków Kultury
5. Ustawa Prawo o stowarzyszeniach Dz.U. 1989 Nr 20 poz. 104,.
6. Waloryzacja łąk i pastwisk oraz wybranych terenów leśnych Doliny Widawy, Baranowska-Kącka A. red., Sadków 2007
7. Zagospodarowanie turystyczne gmin Dobrej Widawy, Wyrzykowski J., Sołtysik M., Smolarski T., Zajączkowski J., Wrocław 2007
8. Przewodnik po Dobrej-Widawie, Baranowska-Kącka A.,
9. Zintegrowana Strategia Zrównoważonego Rozwoju Obszarów Wiejskich Partnerstwa "Dolina Dobrej Widawy". Białek R., Miklaszewski J., Miłek M., Gawlik R.
10. Dobra Widawa mapa turystyczna. Eko-Unia, Fundacja Dobra Widawa 2008.
11. Strategia ochrony przyrody dolin Dobrej i Widawy wraz z wytycznymi wykorzystania turystycznego, edukacyjnego oraz w promocji regionu. Baranowska – Kącka A., Kącki Z., Kozaczuk U. BioTopEkspert, Sadków 2008.
12. Waloryzacja łąk i pastwisk oraz wybranych terenów leśnych doliny Widawy. Kącki Z., Kasza B., Śliwiński M. BioTopEkspert, Sadków 2008.
13. Wstępne zestawienie ważniejszych stanowisk i obiektów archeologicznych. Wiśłocka – Marciniak M. Wrocław 2007.
14. Ewidencja i waloryzacja zabytków kultury materialnej znajdujących się na obszarze gmin: Długołęka, Czernica, Bierutów, Dobroszyce, Oleśnica, Syców, Dziadowa Kłoda, Wilków) pod kątem ich turystycznego wykorzystania. Seidel – Grzesińska A., Wyrzykowska M. Wrocław 2007.
15. Folklor słowny (opowieści, podania, legendy). Krukowski J., Stacherzak J., Starczewska – Licznerska J. Wrocław 2008.
16. Dobra Widawa na tle układu komunikacyjnego otoczenia. Wyrzykowski J., Sołtysik M., Smolarski T., Zajączkowski J. Wrocław 2007.
17. Zagospodarowanie turystyczne gmin Dobrej Widawy. Wyrzykowski J., Sołtysik M., Smolarski T., Zajączkowski J. Wrocław 2007.
18. www.bip.czernica.iap.pl
19. www.dobroszyce.pl
20. www.bip.dziadowakloda.pl
21. www.bierutow.pl
22. www.sycow.pl
23. www.wilkow.pl
24. www.olesnica.wroc.pl

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 Zestawienie Zabytków na obszarze LGD Dobra Widawa

Gmina Bierutów

KIJOWICE krzyż pokutny lub krzyż morowy zlokalizowany w lesie, ok. 1 km na ptn.-zach. od Kijowic, przy żółtym szlaku pieszym. Wykonany XIV w., granitowy, o wysokości 2,40 m; z rytym wizerunkiem Chrystusa Ukrzyżowanego i klęczącego u jego stóp rycerza, wokół których inskrypcja z początkowymi słowami modlitwy Ojciec Nasz w języku łacińskim; ze względu na skalę bardzo ciekawy przykład krzyża pokutnego lub morowego - należy do największych tego typu na Śląsku

POSADOWICE, kościół filialny p.w. Bożego Ciała, zlokalizowany w centrum wsi, na wzgórzu, naprzeciw pałacu. Zbudowany w 2 poł. XVII w. wielokrotnie przebudowywany w następnych stuleciach; murowany z drewnianą wieżą; cechy stylowe zatarte; malowniczo położony na wzgórzu; cenne poprotestanckie wyposażenie: renesansowa chrzcielnica 1585, barokowy ołtarz główny i ambona (2. poł. XVII w) oraz epitafia właścicieli wsi

SOLNIKI MAŁE, kościół filialny Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Zlokalizowany w centrum wsi. Zbudowany w l. 1826-27, pod kierunkiem Wartenberga z Brzegu, wg projektu wybitnego architekta epoki romantyzmu, Karla Friedricha Schinkla; kościół wznoszony dla wspólnoty katolickiej posiada wewnątrz typowe dla świątyń protestanckich, zdominowane przez kondygnacje empor.

STRONIA, kościół filialny Narodzenia Najświętszej Marii Panny. Zlokalizowany w centrum wsi, przy drodze głównej. Rotunda wzniesiona 2. poł. XIII w., romańsko-gotycka, rozbudowana w XVIII w.; wewnątrz godne uwagi wyposażenie: chrzcielnica kamienna 1517, późnobarokowy prospekt organowy, ołtarz pierwotnie ambonowy; przykład wczesnego kościoła parafialnego na Śląsku związanego z tworzeniem w regionie sieci parafialnej; najstarszy zabytek architektury sakralnej na badanym terenie, a jednocześnie najpóźniejsza śląska rotunda

Gmina Długołęka

BRZEZIA ŁĄKA, kościół parafialny św. Mikołaja zlokalizowany przul. Kościelna 12. Wzniesiony 1672-74 przez mediolańskich muratorów C. Rossiego i B. Lurago w stylu baroku rzymskiego, z wykorzystaniem gotyckich murów prezbiterium, 1707-35 znacznie rozbudowany (bud. J. Furach z Sobótki); bogate wyposażenie: ołtarz gł. i 2 ołtarze boczne późnobarokowe 1710-14, ambona barokowa 1674, chór muzyczny barokowy 1735, chrzcielnica 1550, kamienna z barokowa nakrywą z 1. poł. XVIII w., rzeźby: m.in. późnogotyckie ok. 1520 (św. Katarzyna i św. Barbara), Pieta barokowa z pocz. XVIII w.; najlepszy przykład śląskiej sakralnej architektury barokowej proveniencji włoskiej; budowa kościoła katolickiego na terenie objętym w przeważającej mierze reformacją była możliwa, ponieważ wieś należała do wrocławskiego klasztoru kanoników regularnych

DŁUGOŁĘKA, kościół parafialny św. Michała Archanioła, zlokalizowany przy ul. Wiejska 24.

Wzniesiony 1715-22, z fundacji K. Kamińskiego (kanonik kolegiaty w Głogowie) i J.F. Beera (kanonik kolegiaty w Raciborzu i Wrocławiu); kościół barokowy; bogate barokowe wyposażenie liturgiczne z lat 20stych i 30stych XVIII w. oraz rzeźby ok. 1740 (św. Ignacy, św. F. Ksawery; prawdopodobnie z pracowni Thomasa Weisfeldta);

kościół wzniesiony z inicjatywy kurii wrocławskiej w ramach akcji kontrreformacyjnej; jego powstanie miało ożywić ruch pielgrzymkowy ze Śląska, Czech i Polski do kaplicy Bożego Ciała - wzniesionej w 1454 r. obok kościoła w celu upamiętnienia zająć religijnych z 1453 r. związanych z profanacją hostii; ze względu na pielgrzymów i polskojęzyczną miejscową ludność na fasadzie umieszczono tablicę inskrypcyjną w dwóch językach

KIEŁCZÓW, kościół parafialny Matki Boskiej Różańcowej, zlokalizowany przy ul. Wrocławskiej 79, centralna część wsi. Zbudowany w l. 1791-92; Cenne wyposażenie – wyposażenie liturgiczne i epitafia z XVIII i XIX w. bardzo interesujący przykład klasycystycznego wiejskiego kościoła protestanckiego - jeden z nielicznych przykładów protestanckiej klasycystycznej budowli sakralnej na tym obszarze.

SZCZODRE, fragment zespołu pałacowego tzw. 'śląskiego Windsoru':- fragment wsch. skrzydła pałacu, zlokalizowany w zachodniej części wsi; Szczodre nr 42. Pałac wzniesiony na miejscu rezydencji nowożytniej w l. 1851-67 przez Wolfa, nadwornego architekta księcia oleśnickiego Wilhelma, w stylu neogotyckim wg planów opartych na zamku w Windsorze (odtąd nazywany 'śląskim Windsorem'), dawna letnia rezydencja Sybilli Marii, żony księcia oleśnickiego Krystiana Ulryka von Wirttemberg; pierwotnie największe neogotyckie założenie pałacowe na Śląsku; zachowały się 2 oficyny i park

SZCZODRE, relikty zespołu pałacowy tzw. 'śląskiego Windsoru':- oficyny, zlokalizowany w zachodniej części wsi, Szczodre 44. Cenny jako ślad po założeniu pałacowo-parkowym

SZCZODRE, relikty zespołu pałacowy tzw. 'śląskiego Windsoru' –park. Zlokalizowany wokół założenia pałacowego. W parku zachowane częściowo: lodownia, fragmenty wodociągu dostarczających wodę do stawów; cenny ze względu na niezwykłą skalę założenia, częściowo zachowany starodrzew i układ nasadzeń oraz kontekst historyczny

Gmina Czernica

CHRZĄSTAWA WIELKA , kościół parafialny Niepokalanego Poczęcia NMP. Położony przy drodze głównej, przy budynku dawnej szkoły i plebani, zbudowany w l. 1859-1864 jako katolicki; neogotycki; jeden z kilku jednonawowych kościołów na Śląsku wzniesionych wg kompleksowego projektu Alexisa Langer'a (bardzo podobne projekty zostały zrealizowane w Smogorzowie i Wołczynie); szczególnie cenny ze względu na jednolity charakter architektury, wystroju i wyposażenia oraz zachowane inne elementy zespołu (szkoła i plebania); w kościele m.in. droga krzyżowa i obrazy ołtarzowe pędzla bardzo popularnego w 2 poł. XIX w. Ferdinanda Wintera; jeden z ciekawszych przykładów budowli neogotyckiej na Śląsku

DOBRZYKOWICE kościół filialny Narodzenia Najświętszej Marii Panny, zlokalizowany przy ul. Wrocławskiej, w centrum wsi. Zbudowany około 1757 r.; barokowy; wewnątrz wymieniane cenne wyposażenie: gotycka Pieta w stylu pięknym z około 1420 r.; barokowe obrazy ołtarzowe przypisywane m.in. wybitnemu malarzowi Michaelowi Willmannowi oraz jego uczniowi Johannowi Jacobowi Eybelwiesserowi; XIX-wieczne obrazy popularnego w tym czasie Ferdynanda Wintera; kościół interesujący także ze względu na dawnych właścicieli - zakon krzyżowców z czerwoną gwiazdą, posiadających m.in. sąsiednią wieś Gajków

GAJKÓW , kościół parafialny św. Małgorzaty. Zlokalizowany przy ul. Główna 31, w centrum wsi .Zbudowany 1711-13; barokowy; wzniesiony przez mistrza murarskiego J. Strube; fundacja mistrza wrocławskich krzyżowców z czerwoną gwiazdą; cenne barokowe wyposażenie z około 1716 r. (ambona, chrzcielnica i ołtarze boczne) kościół interesujący ze względu na dawnych właścicieli - wrocławski zakon krzyżowców z czerwoną gwiazdą; bardzo dobry przykład barokowej architektury Śląska; zabytek cenny ze względów historycznych i artystycznych;

NADOLICE WIELKIE, Park Pokoju, cmentarz zlokalizowany na płn.- wsch. od kościoła. XXI w., miejsce upamiętnienia żołnierzy niemieckich, poległych podczas II wojny światowej na terenie Śląska; istotny ze względów historycznych i sentymentalnych; przykład realizacji modelowego Parku Pokoju

NADOLICE WIELKIE, Park Pokoju, cmentarz, zlokalizowany na płn.- wsch. od kościoła. XXI w., miejsce upamiętnienia żołnierzy niemieckich, poległych podczas II wojny światowej na terenie Śląska; istotny ze względów historycznych i sentymentalnych; przykład realizacji modelowego Parku Pokoju

RATOWICE, pomnik ofiar obozu Arbeitersiehlager Rattwitz, zlokalizowany pomiędzy Czernicą a Katowicami. Współczesny; wzniesiony w miejscu, w którym grzebani byli zmarli więźniowie; cenny ze względu na wartość historyczną

Gmina Dobroszyce

DOBRA, dawny dwór Księżąt Brunszwickingich; Karlsburg; Neuhaus; tzw. Dom Wdów po księżętach oleśnickich. Zlokalizowany - Dobra 28;

2 km od wsi, przy bocznej drodze do Dobroszyc; własność prywatna . Zbudowany 1631-32, przebudowy: 1633, 1909-10; z elementami neobaroku i secesji; cenny ze względu na wartość historyczną, jako dawna siedziba księżęca; malowniczo położony na wzgórzu, będącym pozostałością średniowiecznego grodziska; neobarokowe formy z czasów ostatniej przebudowy nawiązują do pierwotnego kształtu pałacu

DOBRA, kościół Matki Boskiej Szkaplerznej, zlokalizowany w centrum wsi. Zbudowany 1665, wieża - 1670 przebudowany 1722, 1729, 1785-7, 1824, 1886, 1885, pocz. XX (1914?); cechy stylowe zatarte. Szczególnie godne uwagi cenne starsze wyposażenie: wczesnobarokowy ołtarz główny (1665), ambona (1665), unikatowa na badanym terenie łoża kolatorska rodziny von Heugel połączona z heraldycznym epitafium rodu.

DOBROSZYCE, zamek księżąt oleśnickich; zamek Juliusburg. Własność prywatna. Zlokalizowany przy ul. Wojska Polskiego 25. Zbudowany 1589-1601, przebudowany: 1675-6, koniec XVII w., 1853; późnorenesansowy; wzniesiony dla Andrzeja von Heugel jako dwór obronny otoczony wałem i fosą; następnie rezydencja księcia Juliusa Zygmunta Wirtemberskiego z Oleśnicy, następnie księcia von Braunschweig; duże znaczenie historyczne.

DOBROSZYCE, kościół św. Jadwigi z zespołem dawnego sierocińca; kościół rzym.-kat. parafia p.w.św. Jadwigi, zespół dawnego sierocińca - budynek główny, budynki mieszkalne i gospodarcze; Centrum Osób Niepełnosprawnych Caritas Archidiecezji Wrocławskiej Ośrodek Szkolno-Wychowawcz. Zlokalizowany przy ul. Czereśniowa 12. Zbudowany 1894-95, neogotycki; złożony z:- Kościoła parafialnego św. Jadwigi- Zakładu dla Sierot, ob. Ośrodek Szkolno-Wychowawczy- Plebani, ul. Czereśniowa 8. W kościele zachowane neogotyckie wyposażenie; zespół wzniesiony wg projektu J. Ebersa; bardzo dobry przykład neogotyckiego kompleksu architektonicznego - największy na badanym obszarze, typowy dla projektów Ebersa (klasztor i kościół franciszkanów, Wrocław, ul. Jana Kasprowicza; szpital i klasztor Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety we Wrocławiu przy ul. Św. Józefa); zespół o dużym znaczeniu artystycznym i historycznym

DOBRZEŃ, Zespół Pałacowy z 1891 r. w stylu późnego renesansu francuskiego dla Rudolfa von Kulmitz, oranżeria i oficyna pałacowa z lat 1884-94, początku XX w., dom mieszkalny z XIX/XX w., stajnia z XIX/XX w., spichlerz z końca XIX w., 2 obory z 2 poł. XIX w. i końca XIX w., budynek wagi z XIX/XX w., park pałacowy z 1 poł. XIX w.

Gmina Dziadowa Kłoda

MIŁOWICE, kościół św. Antoniego z Padwy; cmentarz przykościelny, położony w centrum wsi. Zbudowany ok. 1715 r., późno manierystyczny; kościół wzniesiony prawdopodobnie na relikwach wcześniejszej, średniowiecznej budowli, bardzo interesująca formy architektoniczne: przykład trwania form manierystycznych w epoce baroku; całość wyposażenia z XVIII w.

BOGUSZYCE, Kościół parafialny Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, położony w centrum wsi. Zbudowany w 1712 r. gruntownie przebudowana z inicjatywy Adama Brauna z Boguszyc, być może w projekcie M.L. Pöppelmana; przykład protestanckiego wiejskiego kościoła parafialnego doby baroku; cenne wyposażenie po protestanckie z XVIII w.: empory, łoża kolatorska, drewniany strop z fasetą oraz sprzęty liturgiczne, XIX w; jeden z nielicznych zachowanych, a typowych dla badanego terenu

Gmina Oleśnica

BRZEZINKA, kościół filialny Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Położony na pn.-zach. Kraniec. Wzniesiony w 1736 r.; barokowy; ufundowany przez hrabiego Joachima von Kospoth, budowany wg proj. Jana Błażeja Peitnera z Karyntii, architekta biskupa wrocławskiego; interesujący ze względu na plan, wystrój i cenne wyposażenie

BRZEZINKA, założenie pałacowo- parkowe: pałac Kospothów, brak zach. część wsi, obok kościoła. Wzniesiony w latach 1725-30, barokowy, stanowi część założenia pałacowo-ogrodowego w typie między dziedzińcem a ogrodem. Bardzo dobry przykład barokowej rezydencji arystokracji. Obecnie zrujnowany z zachowanymi fragmentami sztukaterii, rzeźb, mozaik podłogowych, kominków, portali; Wystrój był dziełem m. in. najwybitniejszych artystów barokowych na Śląsku: rzeźbiarza J. A. Siegwitza, kamieniarza A. Karingera, malarza Franza de Backera; pałac wraz otaczającym go parkiem i zespołem folwarcznym tworzy unikalne na badanym obszarze założenie ze względu na jego skalę i rangę artystyczną

BRZEZINKA założenia pałacowo- parkowe: zabudowanie folwarczne -dom zarządcy, położony na wschód od pałacu. Został wybudowany ok. 1731, cenny jako element założenia

BRZEZINKA, założenia pałacowo- parkowe: park brak, położony na pd.- zach. od pałacu. Założony w XVIII w., barokowy, pierwotnie z cennym zespołem rzeźb ogrodowych; w XIX w. powiększony o część parku romantycznego; park obecnie zrujnowany; zachowały się fragmenty nasadzeń i starodrzewu; rzeźby parkowe znajdują się obecnie w parku wilanowskim

CIEŚLE, kościół filialny Matki Boskiej Tuchowskiej, położony na wsch. krańcu wsi przy trasie Wrocław-Warszawa. Wzniesiony w latach 1716-21, prawdopodobnie wg proj. Christopha Hacknera, z fundacji Anny Zofii von Salisch z domu von Kospoth, pierwotnie ewangelicki, dobry przykład późnobarokowego kościoła parafialnego; przy kościele - nagrobki neogotyckie nagrobki szlacheckie i tablica pamiątkowa Rudolfa von Scheliha, działacza antyfaszystowskiego

Gmina Syców

STRADOMIA WIERZCHNIA, kościół parafialny św. Bartłomieja położony w centralnej części wsi. Zbudowany 1902 r. ,z elementami neostylów i secesji, kościół o bardzo malowniczej bryle; wykazuje cechy formalne unikatowe na tym obszarze;

ŚWIĘTY MAREK, kościół filialny św. Marka, położony pn. część wsi. Zbudowany 1662, kościół drewniany w konstrukcji sumikowo – łątkowej; cmentarny i pielgrzymkowy; jedyny przykład tego typu konstrukcji na badanym obszarze, godne uwagi wyposażenie manierystyczne.

ŚWIĘTY MAREK, stacje Drogi Krzyżowej położony na drodze w kierunku Sycowa. Wzniesione w 1. poł. XX w., cenne jako jedyny przykład drogi kalwarii na badanym obszarze.

ŚWIĘTY MAREK,, cmentarz położony w pn. część wsi. Założony w 1. poł. XX w.; interesujący ze względu na zespół nagrobków z 1 tercji XX.

Gmina Międzybórz

BAKOW - cmentarz leśny - na wsch. od wsi, BUKOWINA SYCOWSKA: cmentarz wiejski - w centrum wsi, zespół dworski I, w tym: dwór ob. dom mieszkalny, punkt lekarski, obora, stajnia, teren zielony, zespół dworski II w tym: dwór ob. dom mieszkalny, gorzelnia z kominem, obora, stajnia, teren zielony, stacja kolejowa, zespół uzdrowiskowy, dom ludowy, poczta, DZIESŁAWICE - Kościół fil. św. Trójcy, cmentarz wiejski, zespół folwarczny, HAŁDRYCHOWICE - zespół dworsko-folwarczny nr 20 w tym: dwór, czworak I i II, obora-stajnia, chlewik, magazyn zbożowy, gorzelnia, park, KAMIEN - cmentarz leśny, KRASZÓW - cmentarz leśny, cmentarz wiejski (w zach. części wsi), zespół dworski nr 32, cegielnia, komin, KRÓLEWSKA WOLA - cmentarz wiejski, MIĘDZYBÓRZ - Kościół par. św. Józefa Rzemieślnika, plebania z domem parafialnym, ogrodzenie kościoła, Kościół ewangelicko-augsburski p.w. Św. Krzyża, mur obronny z basteją, cmentarz protestancki, cmentarz poewangelicki, kaplica, Zespół dworski - dwór ob. szkoła ul. Wrocławska 12, spichlerz, zespół folwarczny Granów, dworzec

kolejowy, budynek UMiG, NIWKI KRASZOWSKIE - szkoła ob. budynek mieszkalny, OSE - D. cmentarz wiejski, park pałacowy.

Załącznik nr 2 Zestawienie imprez o charakterze cyklicznym odbywających się corocznie na obszarze LGD Dobra Widawa

Gmina Bierutów, BIERUTÓW - Jarmark Bierutowski Prezentacja dorobku lokalnych twórców, Występy zespołów folklorystycznych, Koncert zaproszonej Gwiazdy wieczoru, zabawa taneczna, termin –czerwiec, miejsce stadion miejski Bierutowski Ośrodek Kultury. Organizator Bierutowski Ośrodek Kultury 56-420 Bierutów, ul. M. Konopnickiej 41a, tel. 0-71/ 3146471, 3146432, fax 0-71/ 3146432

Gmina Długoleka, SIEDLEC „Święto Konia”, Ogólnopolska Wystawa Koni - Impreza skierowana do hodowców i miłośników koni. Pokaz woltyżerki, „mini konkurs skoków dla małych jeźdźców na małych koniach”, przejazdy pary zaprzęgowej dużych i małych koni, przejazd, kuźnia polowa zaprezentuje podkuwanie koni, możliwość korzystania z przejażdżek bryczkami zaprzęgowymi, termin maj. Organizator; Siedlec Terenowe Koło Hodowców Koni przy Okręgowym Związku Hodowców Koni we Wrocławiu, Ogólnopolskie Zawody w Powożeniu Zaprzęgami Konnymi , Konkurs na: ujeżdżanie, maraton, zręczność powożenia, termin wrzesień. Organizator; Terenowe Koło Hodowców Koni we Wrocławiu Współorganizatorzy: Wójt Gminy Długoleka, Zespół Szkół w Siedlcu, SZCZODRE - Dni Gminy Długoleka, Plenerowa impreza z licznymi atrakcjami dla całych rodzin , Pokazy taneczne, estradowe, Występ Zespołu Tańca z Długoleki , Festiwal Piosenki Dziecięcej Koncert zaproszonych zespołów muzycznych, Konkursy z nagrodami, zabawa taneczna, pokaz sztucznych ogni. Termin – czerwiec. Organizator -Gminny Ośrodek Kultury w Długolece, Długoleka, ul. Wiejska 23, 55-095 Mirków Tel. (0 71) 315-31-05 Tel/fax (0 71) 315-31-58,

Gmina Czernica, KOTOWICE -Jarmark wielkanocny prezentacja połączona z możliwością zakupu świątecznych ozdób świątecznych wykonanych przez gospodynie z Koła Gospodyń Wiejskich, termin marzec. Organizator; Towarzystwo Przyjaciół Ratowic Wrocławska 111, 55-003 Ratowice (poczta Czernica), CHRZĄSTAWA WIELKA - Dni Chrząstawy Festyn Kulturalno rozrywkowy, termin 7-8 czerwca. Organizator; Rada Sołecka oraz Towarzystwo Miłośników Chrząstawy, ul. Wrocławska 19, 55-003 Chrząstawa Wielka poczta Czernica, tel. (0-71) 318 01 24 wew. 21, CZERNICA -Festyn Albertyński, termin 14-15 czerwca. Organizator; Rady Sołeckie wsi Czernica, Jeszkowice i Wojnowice, Parafialna Rada Duszpasterska, KAMIENIEC WROCŁAWSKI, ŁANY -Festyn ;Piknik Kamieniecki”, termin 12-13 lipca. Organizator Społeczny Komitet Mieszkańców Kamieńca Wrocławskiego i Łan Rady Sołeckie wsi Łany i Kamieniec Wr.

CHRZĄSTAWA MAŁA - III Ogólnopolskie Kryterium Kolarskie o Puchar Wójta Gminy Czernica wraz z „Piknikiem Chrząstawskim Impreza o charakterze sportowym. Termin 19 lipca. Organizator; Chrząstawa Mała, Gmina Czernica, Towarzystwo Miłośników Chrząstawy, ul. Wrocławska 19, 55-003 Chrząstawa Wielka poczta Czernica, tel. (0-71) 318 01 24 wew. 21,

Gmina Dobroszyce, DOBROSZYCE - Gminny Przegląd Kolęd, Pastorałek i Obrzędów Bożonarodzeniowych oraz akcja charytatywna „Światło nadziei”. Termin styczeń. Organizator Gminne Centrum Kultury im. Anny Sojko , 56-410 Dobroszyce, ul. Parkowa 14, tel. 071 314 12 89, tel./fax 071 314 19 22 gck.dobroszyce@poczta.onet.pl, „Biesiada Wiosenna”, bieg Lupusa, Festiwal Jazz na Kanapie "Jazz u Wójta", odbywają się w Dobroszycach, „Powiatowy Przegląd Kapel Weselnych”. Termin - maj. Organizator Gminne Centrum Kultury, Dobroszyce, 56-410 Dobroszyce ul. Parkowa 14, tel. 071 314 19 22 gck.dobroszyce@poczta.onet.pl, Świętojańska Noc Jazzowa –

Koncert. Termin – czerwiec. Organizator - Gminne Centrum Kultury, Dobroszyce,, 56-410 Dobroszyce ul. Parkowa 14,, tel. 071 314 19 22 gck.dobroszyce@poczta.onet.pl, Salwatoriańskie Forum Młodych Spotkanie młodzieży z całej Polski, skupionej w Ruchu Młodzieży Salwatoriańskiej. Rekolacje, droga krzyżowa odprawiana na ulicach miejscowości, festyn na boisku sportowym. Termin - lipiec . Organizator -Ruch Młodzieży Salwatoriańskiej, Plener Plastyczny Spotkanie młodzieży uzdolnionej plastycznie impreza integracyjna, oprócz dzieci niepełnosprawnych biorą udział także uczniowie szkół z terenu gminy. Termin – wrzesień. Organizator - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy „CARITAS” w Dobroszycach, Dobroszyce, ul. Stawowa 23, tel. 071 314 11 13, Przegląd Piosenki Religijnej „Cecylia”, termin – listopad. Organizator - Gminne Centrum Kultury, Dobroszyce, ul. Parkowa 14, tel. 071 314 19 22 gck.dobroszyce@poczta.onet.pl,

Gmina Dziadowa Kłoda, DZIADOWA KŁODA - Święto Gminy Dziadowa Kłoda, festyn sportowo-rekreacyjny, występy zespołów artystycznych zróżnicowanych muzycznie (dla dzieci, młodzieży, dorosłych. Organizator - Gminny Ośrodek Kultury w Dziadowej Kłodzie ul. 1 Maja 11, 56-504 Dziadowa Kłoda, tel. 062 785 17 72 e-mail: gokdziadowakloda@neostrada.pl,

Gmina Oleśnica, BRZEZINKA - Przegląd Zwyczajów i Obrzędów Wiosennych i Wielkanocnych „Kogutek”. Impreza ta ma na celu podtrzymywanie pamięci o tradycjach i obrzędowości związanych z okresem Wielkanocy. Uroczysta Msza Św. Przemarsz wiosennego korowodu z „Marzanną”. Prezentacje grup artystycznych dziecięcych, młodzieżowych oraz dorosłych. Imprezy towarzyszące: konkursy na najwyższą oraz najpiękniejszą palmę wielkanocną, wielkanocny kiermasz.. Termin - Niedziela Palmowa marzec/kwiecień. Organizator - Gminny Ośrodek Kultury Oleśnica z siedzibą w Boguszycach ,Boguszyce 118A, 56-400 Oleśnica, tel./fax (0-71) 314 02 3, OLEŚNICA - BOGUSZYCE - Międzynarodowe Konfrontacje Folklorystyczne Przegląd zespołów folklorystycznych. Termin – sierpień. Organizator -Gminny Ośrodek Kultury Oleśnica z siedzibą w Boguszycach, Nowoszyce - Międzygminny Przegląd Grup Kolędniczych „Pastorałka” spotkanie grup kolędniczych, prezentacja zespołów śpiewających i teatralnych, dziecięce, młodzieżowe i dorosłe, które oceniane są przez Radę Artystyczną. Termin -styczeń / luty. Organizator - Gminny Ośrodek Kultury Oleśnica z siedzibą w Boguszycach, OLEŚNICA- Święto Miodu Wina Wykłady na temat pszczelarstwa, jarmark produktów pszczelich. Termin –wrzesień. Organizator - Powiatowe Zrzeszenie Pszczelarzy w Oleśnicy 56-400 Oleśnica, Spalice ul. Dębowa 17b, tel: (071) 399 17 51, kom: 505 177 949, www.pszczelarze.pl, SOKOŁOWICE - Święto Ziemniaka konkurs na najlepszą potrawę z ziemniaka oraz konkursie na największego ziemniaka, ponadto organizatorzy przewidują występy artystyczne oraz biesiadę. Termin – październik. Organizator - Gminny Ośrodek Kultury Oleśnica z siedzibą w Boguszycach, OLEŚNICA - Festiwal Jazz na Kanapie „Jazz u Wójta” - cykl koncertów jazzowych. Termin - sierpień/wrzesień Organizator - Stowarzyszenie Jazz na Kanapie , 56-400 Oleśnica, ul. Wojska Polskiego 56, Tel. +48 691 510 517, jazznakanapie@poczta.onet.pl, www.jazznakanapie.pl

Gmina Syców, SYCÓW - Dni Sycowa - Występy miejscowych zespołów, program artystyczny szkół z miasta i gminy Syców oraz Centrum Kultury, program własny Centrum Kultury: chór Klubu Seniora, zespół „Zawadiacy”, „Sycowiacy”, loteria fantowa, oraz występy zaproszonych gwiazd. Termin – maj. Organizator Centrum Kultury w Sycowie, 56-500 Syców, ul. Kościelna 16, tel./fax: 062 785 5164, 785 5153 Towarzystwo Miłośników Sycowa Siedzibą Towarzystwa Miłośników Sycowa jest Muzeum Regionalne , 56-500 Syców, pl. Wolności 7, tel. (0-62)785 51 52, 785 20 80, Festiwal Piosenki Religijnej i Refleksyjnej. Konkurs, występy zespołów folklorystycznych. Termin - 26 kwietnia. Organizator- Centrum Kultury w Sycowie 56-500 Syców, ul. Kościelna 16, tel./fax: 062 785 5164, 785 5153

Powiatowy Festiwal Piosenki Harcerskiej i Turystycznej WATRA, prezentacja dorobku artystycznego gromad, drużyn i zespołów szkolnych.

- współzawodnictwo zespołów harcerskich i szkolnych powiatu oleśnickiego

- promowanie indywidualnych talentów
- popularyzacja piosenek harcerskich i turystycznych, Termin – listopad. Organizator - Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Syców www.zhpsycow.easyisp.pl , Starostwo Powiatowe w Oleśnicy, Urząd Miasta i Gminy Syców, Powiatowe Centrum Edukacji i Kultury w Oleśnicy, Centrum Kultury w Sycowie,, ŚWIĘTY MAREK - Pielgrzymka na Św. Marek, Msza święta w zabytkowym kościele. Termin – kwiecień. Organizator - Towarzystwo Przyjaciół Świętego Marka w Sycowie 56-500 Syców, ul. Kaliska 36/23, Tel. (0-62) 582 06 42 Faks: (0-62),
Gmina Wilków, WILKÓW- Dożynki Gminne Festyn Gminny - uroczysta msza św., konkurs na wieniec dożynkowy, występy zespołów folklorystycznych. Termin – wrzesień. Organizator -Dom Kultury, Urząd Gminy w Wilkowie 46-113 Wilków, ul. Wrocławska 11, kultura@wilkow.pl

Załącznik nr 3 Zestawienie wyrobów rękodzielniczych obszaru LGD Dobra Widawa.

Gmina Długołęka, DŁUGOŁĘKA - Janina Sołtysiak - robótki szydełkowe, hafty w tym Richelieu, Waleria Sus -Pisankarstwo i dekorowanie bombek, Bogumiła Głowacka - hafciarstwo, szydełkowanie, tkactwo, Piotr Grabowski - Malarstwo nieprofesjonalne, **BRZEZIA ŁĄKA**- Kazimierz Świerczyński - Malarstwo nieprofesjonalne, rzeźba w drewnie. Kontakt - Gminny Ośrodek Kultury w Długołęce, Długołęka, ul. Wiejska 23, 55-095 Mirków, Tel. (0 71) 315-31-05 Tel/fax (0 71) 315-31-58,

Gmina Bierutów, BIERUTÓW -Irena Sączek- haft krzyżykowy, haft richelieu, Piotr Zmarzły - rzeźba w drewnie, Edward Nowak - miniatury drewniane, Renata Rakowska – rękodzieło, **STRONIA** - Marzanna Mróz – wikliniarstwo, Katarzyna Góral - makrama. **SOLNIKI WIELKIE** - p. Burzak poezja ludowa, *Zbytowa* - p. Skowronek - malarstwo , haft. Kontakt - Bierutowski Ośrodek Kultury 56-420 Bierutów, ul. M. Konopnickiej 41a, tel.: (0-71) 314-64-71, 314-64-32, fax: (0-71) 314-64-32,

Gmina Czernica, NADOLICE WIELKIE - Jan Golinowski - Muzeum i Skansen Rolny. Rzeźbiarstwo w drewnie. Skansen obejmujący około 4 tysięcy eksponatów kultury materialnej, odtworzono stare warsztaty: szewski, kowalski, rymarski; pamiątki o charakterze historycznym. Kontakt - Nadolice Wielkie Wrocławska 73, 55-003 Czernica, **KAMIENIEC WROCAWSKI** - Jan Maciejewski - Pracownia siodlarsko-rymarska. Pracownia, założona w 1982 r., wykonuje: remonty historycznych rzędów jeździeckich z zachowaniem oryginalnej technologii, repliki rzędów historycznych-kawaleryjskich: (polskich, europejskich, amerykańskich), uprząże, siodła: (sportowe, rajdowe, turystyczne, typu Western). Kontakt - Kamieniec Wrocławski, ul. Porzeczkowa 4, tel. (071) 348-16-03, 0 601-891-6-97, Robert Mikucki - Kowalstwo, działalność w zakresie kowalstwa artystycznego, wykorzystując tradycyjne techniki. Wszystkie prace artysta wykonuje samodzielnie we własnej kuźni. Kontakt - Kamieniec Wrocławski , ul. Wrocławska 37, 55-002, **CZERNICA** - Krystyna Sobolewska - haft krzyżykowy. Kontakt – Urząd Gminy Czernica ul. Kolejowa 3, 55-003 Czernica tel/fax: (071) 318-01-23; 318-01-24, 318-01-77, Strona internetowa: <http://www.czernica.iap.pl> , Adres internetowy: czernica@iap.pl

Gmina Dobroszyce, MALERZÓW - Pracownia Ceramiczna. Wykonuje wyroby ceramiczne, ręcznie formowane, malowane, szkliwione; dekorowane motywami architektonicznymi i roślinnymi. Kontakt -Państwo Anna i Józef Owoc, 56-410 Dobroszyce, Malerzów 46

Gmina Dziadowa Kłoda, RADZOWICE - Aleksandra i Wojciech Sztura. Plecionkarstwo, wyroby wyplatane z wiklinowe i brzozy w postaci koszy, pojemników, dekoracji ogrodowych. Kontakt - Aleksandra i Wojciech Szturowie , Radzowice 10, 56-504 Dziadowa Kłoda , tel. (062)785-96-20 tel.kom. 696-144-397, e-mail:Rusticalwiklina@wp.pl www.rusticalwiklina.republika.pl, **Gmina Oleśnica, CIEŚLE**- Zygmunt Babiarz, Bronisław Jach „Fabryka Wikliny”. Wikliniarstwo wyroby wykonane są z różnych gatunków wikliny, brzozy oraz innych materiałów pochodzenia roślinnego, zwiedzającym udostępniona jest bogata kolekcja wyrobów. Kontakt: Zygmunt Babiarz, Bronisław Jach „Fabryka Wikliny”, Cieśle 26a, 56-400 Oleśnica, **WSZECHŚWIĘTE** - Jolanta Kucharska, Władysław Adamski. Pracownia rękodzieła ludowego Kwiaty ze sznurka. Kontakt - Gminny Ośrodek Kultury Oleśnica z siedzibą w Boguszycach , 56-400 Oleśnica, Boguszyce 118A, tel./fax: (0-71) 314-02-35, **DĄBROWA** - Kowalstwo artystyczne Mieczysław Gąsior. Kontakt - Kowalstwo artystyczne Mieczysław Gąsior, Dąbrowa 8, **LIGOTA POLSKA** - Anna Wierzbicka. Rękodzieło - haft, robótki ręczne. Kontakt - Anna Wierzbicka Ligota Polska 50

Gmina Syców, SYCÓW - Muzeum Regionalne w Sycowie. Ekspozycje w posiadaniu muzeum to unikalne egzemplarze polskich modlitewników żałobnych w języku polskim, stałą wystawę tworzy "Historia miasta i regionu od czasów najdawniejszych do teraźniejszości", ekspozycje kultury materialnej. Kontakt - Muzeum Regionalne w Sycowie, 56-500 Syców, pl. Wolności 7, tel.: 062 785 51 52

Załącznik nr 4 Regulamin Pracy Rady Stowarzyszenia LGD Dobra Widawa

REGULAMIN PRACY

RADY

LGD Dobra Widawa

ROZDZIAŁ I

Postanowienia ogólne

§ 1

Regulamin Rady Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa określa organizację wewnętrzną i tryb pracy Rady.

§ 2

Terminy użyte w niniejszym Regulaminie oznaczają:

- 1) Stowarzyszenie – oznacza Lokalną Grupę Działania Dobra Widawa
- 2) Rada – oznacza organ decyzyjny Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa
- 3) Regulamin – oznacza Regulamin Rady Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa
- 4) Walne Zebranie Członków – oznacza najwyższą władzę Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa
- 5) Zarząd – oznacza Zarząd Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa
- 6) Prezes Zarządu – oznacza Prezesa Zarządu Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa
- 7) Biuro - oznacza Biuro Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa

ROZDZIAŁ II

Członkowie Rady

§ 3

Członkowie Rady są wybierani przez Walne Zebranie Członków Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa

§ 4

1. Członkowie Rady mają obowiązek uczestnictwa w posiedzeniach Rady.
2. W razie braku możliwości wzięcia udziału w posiedzeniu Rady, jej członek w terminie minimum 3 dni przed planowanym posiedzeniem zawiadamia o tym Przewodniczącą Rady, a następnie jest zobowiązany w ciągu 7 dni od zakończenia posiedzenia Rady usprawiedliwić w formie pisemnej swoją nieobecność Przewodniczącemu Rady.
3. Do przyczyn usprawiedliwiających brak możliwości wzięcia przez członka Rady udziału w posiedzeniu Rady uważa się:
 - a) Chorobę albo konieczność opieki nad chorymi,
 - b) Podróż służbową,
 - c) Inne prawnie lub losowo uzasadnione przeszkody.

§ 5

1. Członkowie Rady pobierają wynagrodzenie w wysokości 150,- zł brutto za każdy dzień posiedzenia Rady, o ile Stowarzyszenie posiada na to stosowne środki.
2. Członkowie Rady na podstawie polecenia wyjazdu służbowego otrzymują zwrot ponoszonych przez nich kosztów podróży i ewentualnego noclegu związanych ze stawieniem się na posiedzeniu Rady, o ile Stowarzyszenie posiada na to stosowne środki.
3. Osoby otrzymujące wynagrodzenie za pracę w Radzie nie mogą być jednocześnie zatrudnione w biurze LGD w całym okresie realizacji LSR.

§ 6

Prezes i Zarząd udzielają członkom Rady pomocy w wykonywaniu przez nich funkcji członka Rady.

ROZDZIAŁ

Przewodniczący Rady

§ 7

Przewodniczącego Rady, jego Zastępcę oraz Sekretarza wybierają z pośród siebie jej członkowie na pierwszym po wyborach posiedzeniu.

§ 8

1. Przewodniczący Rady lub w razie nieobecności jego Zastępcy organizuje pracę Rady i przewodniczy posiedzeniom Rady.
2. Pełniąc swą funkcję Przewodniczący Rady współpracuje z Zarządem i Biurem Stowarzyszenia oraz korzysta z ich pomocy.

ROZDZIAŁ IV

Przygotowanie i zwołanie posiedzeń Rady

§ 9

Posiedzenia Rady są zwoływane odpowiednio do potrzeb wynikających z naboru wniosków prowadzonego przez Stowarzyszenie.

§ 10

Posiedzenie Rady zwołuje Przewodniczący Rady, uzgadniając miejsce, termin i porządek posiedzenia z Zarządem i Biurem Stowarzyszenia

§ 11

W przypadku dużej ilości spraw do rozpatrzenia, Przewodniczący Rady może zwołać posiedzenie trwające dwa lub więcej dni.

§ 12

1. Członkowie Rady powinni być pisemnie lub w każdy skuteczny sposób zawiadomieni o miejscu, terminie i porządku posiedzenia Rady od 7 do 14 dnia przed terminem posiedzenia.

2. W okresie od 7 do 14 dni przed posiedzeniem Rady jej członkowie powinni mieć możliwość zapoznania się ze wszystkimi materiałami i dokumentami związanymi z porządkiem posiedzenia, w tym z wnioskami, które będą rozpatrywane podczas posiedzenia.

Materiały i dokumenty w formie elektronicznej mogą być przesłane łącznie z zawiadomieniem o posiedzeniu i udostępnione do wglądu w Biurze Stowarzyszenia

ROZDZIAŁ V

Posiedzenie Rady

§ 13

1. Posiedzenie Rady jest jawne. Zawiadomienie o terminie, miejscu i porządku posiedzenia Rady podaje się do wiadomości, co najmniej na 7-14 dni przed jej posiedzeniem.
2. Rada dokonuje wyboru operacji i sporządza listę ocenionych operacji w terminie nie później niż 21 dni od dnia zakończenia składania.
3. W posiedzeniach Rady może uczestniczyć Prezes Zarządu oraz Przewodniczący Komisji Rewizyjnej.
4. Przewodniczący Rady może zaprosić do udziału w posiedzeniu innym niż dotyczącym wyboru wniosków, osoby trzecie, w szczególności doradców Rady lub osoby, których dotyczą sprawy przewidziane w porządku posiedzenia.

§ 14

1. Posiedzenie Rady otwiera, prowadzi, zamyka Przewodniczący Rady.
2. Obsługę posiedzenia Rady zapewnia Biuro Stowarzyszenia.

§ 15

1. Przed otwarciem posiedzenia członkowie Rady potwierdzają swoją obecność podpisem na liście obecności.
2. Opóźnienie posiedzenia przez Członka Rady wymaga poinformowania o tym Przewodniczącego Rady.

3. Prawomocność posiedzenia i podejmowania przez Radę decyzji uczestnictwa co najmniej połowy członków Rady w pierwszym terminie, a w drugim terminie, który następuje w 15 minut później tego samego dnia – może ona skutecznie obradować bez względu na liczbę uczestników.

§ 16

1. Po otwarciu posiedzenia Przewodniczący Rady podaje liczbę obecnych członków Rady na podstawie podpisanej przez nich listy obecności i stwierdza prawomocność posiedzenia (quorum).
2. W razie braku quorum Przewodniczący Rady zamyka obrady wyznaczając równocześnie nowy termin posiedzenia.
3. W protokole odnotowuje się przyczyny, z powodu, których posiedzenie nie odbyło się.

§ 17

1. Po stwierdzeniu quorum Przewodzący Rady przeprowadza wybór dwóch lub więcej członków Rady posiedzenia, stanowiących komisję skrutacyjną, której powierza się obliczanie wyników głosowań, kontrolę quorum oraz wykonywanie innych czynności o podobnym charakterze.
2. Po wyborze komisji skrutacyjnej Przewodniczący przedstawia porządek posiedzenia i poddaje go pod głosowanie Rady.
3. Członek Rady może zgłosić wniosek o zmianę porządku posiedzenia. Rada poprzez głosowanie przyjmuje lub odrzuca zgłoszone wnioski.
4. Przewodniczący obrad prowadzi posiedzenie zgodnie z porządkiem przyjętym przez Radę.
5. Porządek obrad obejmuje w szczególności:
 - 1) Omówienie wniosków o przyznanie pomocy złożonych w ramach naboru prowadzonego przez Stowarzyszenie oraz podjęcie decyzji o wyborze operacji do finansowania.
 - 2) Informację Zarządu o przyznanie pomocy przez samorząd województwa na operacje, które były przedmiotem wcześniejszych posiedzeń Rady
 - 3) Wolne głosy, wnioski i zapytania.

6. Decyzja w sprawie wyboru operacji do finansowania jest podejmowana w formie uchwały Rady.

§ 18

1. Przewodniczący Rady czuwa nad sprawnym przebiegiem i przestrzeganiem porządku posiedzenia, otwiera i zamyka dyskusję oraz udziela głosu w dyskusji.
2. Przedmiotem wystąpień mogą być tylko sprawy objęte porządkiem posiedzenia.
3. W dyskusji głos mogą zabierać członkowie Rady, Prezes Zarządu oraz osoby zaproszone do udziału w posiedzeniu. Przewodniczący Rady może określić maksymalny czas wystąpienia.
4. Przewodniczący obrad w pierwszej kolejności udziela głosu osobie referującej aktualnie rozpatrywaną sprawę, osobie opiniującej operację, Prezesowi Zarządu, a następnie pozostałym dyskutantom według kolejności zgłoszeń. Powtórne zabranie głosu w tym samym punkcie porządku obrad możliwe jest po wyczerpaniu listy mówców. Ograniczenie to nie dotyczy osoby referującej sprawę, osoby opiniującej operację oraz Prezesa Zarządu.
5. Jeżeli mówca w swoim wystąpieniu odbiega od aktualnie omawianej sprawy lub przekracza maksymalny czas wystąpienia, przewodniczący obrad zwraca mu na to uwagę. Po dwukrotnym zwróceniu uwagi Przewodniczący Rady może odebrać mówcy głos. Mówca, któremu odebrano głos, może zażądać w tej sprawie decyzji Rady. Rada podejmuje decyzję niezwłocznie po wniesieniu takiego żądania.
6. Jeżeli treść lub forma wystąpienia albo też zachowanie mówcy w sposób oczywisty zakłóca porządek obrad lub powagę posiedzenia, Przewodniczący Rady przywołuje mówcę do porządku lub odbiera mu głos. Fakt ten odnotowuje się w protokole posiedzenia.
7. Po wyczerpaniu listy mówców Przewodniczący Rady zamyka dyskusję. W razie potrzeby Przewodniczący może zarządzić przerwę w celu wykonania niezbędnych czynności przygotowawczych do głosowania, na przykład przygotowania poprawek w projekcie uchwały lub innym rozpatrywanym dokumencie, przygotowania kart do głosowania.
8. Po zamknięciu dyskusji Przewodniczący Rady rozpoczyna procedurę głosowania. Od tej chwili można zabrać głos tylko w celu zgłoszenia lub uzasadnienia wniosku formalnego o sposobie lub porządku głosowania i to jedynie przed zarządzeniem głosowania przez Przewodniczącego.

§ 19

1. Przewodniczący Rady może udzielić głosu poza kolejnością zgłoszonych mówców, jeżeli zabranie głosu wiąże się bezpośrednio z głosem przedmówcy lub w trybie sprostowania, jednak nie dłużej niż 2 minuty. Poza kolejnością może także udzielić głosu Prezesowi Zarządu, osobie referującej sprawę i osobie opiniującej operację.
2. Poza kolejnością udziela się głosu w sprawie zgłoszenia wniosku formalnego, w szczególności w sprawach:
 - 1) Stwierdzenia quorum,
 - 2) Sprawdzenia listy obecności,
 - 3) Przerwania, odroczenia lub zamknięcia sesji,
 - 4) Zmiany porządku posiedzenia (kolejności rozpatrywania poszczególnych punktów),
 - 5) Głosowania bez dyskusji,
 - 6) Zamknięcia listy mówców,
 - 7) Ograniczenia czasu wystąpień mówców,
 - 8) Zamknięcia dyskusji,
 - 9) Zarządzenia przerwy,
 - 10) Zarządzenia głosowania imiennego,
 - 11) Przeliczenia głosów,
 - 12) Reasumpcji głosowania.
3. Wniosek formalny powinien zawierać żądanie i zwięzłe uzasadnienie, a wystąpienie w tej sprawie nie może trwać dłużej niż 2 minuty.
4. Rada rozstrzyga o wniosku formalnym niezwłocznie po jego zgłoszeniu. O przyjęciu lub odrzuceniu wniosku Rada rozstrzyga po wysłuchaniu wnioskodawcy i ewentualnie jednego przeciwnika wniosku.
5. Wnioski formalne, o których mowa w ust. 2 pkt. 1 i 2 nie poddaje się pod głosowanie.

§ 20

Po wyczerpaniu porządku posiedzenia, Przewodniczący Rady zamyka posiedzenie.

ROZDZIAŁ VI

Głosowanie

§ 21

Po zamknięciu dyskusji w danej sprawie Przewodniczący Rady rozpoczyna procedurę głosowania i zarządza głosowania zgodnie z postanowieniami wynikającymi ze statutu Stowarzyszenia oraz niniejszego regulaminu.

§ 22

1. Wszystkie głosowania Rady są jawne.
2. Głosowania Rady mogą odbywać się w następujących formach:
 - 📁 ① Przez podniesienie ręki na wezwanie Przewodniczącego Rady,
 - 📄 ② Przez wypełnienie i oddanie członkom komisji skrutacyjnej kart do oceny operacji,
 - 📄 ③ Członkowie Rady mają obowiązek informowania Przewodniczącego Rady w przypadku oceny własnych operacji lub ich członków rodziny (I stopnia) lub podmiotów, z którymi są powiązani jako członkowie organów zarządczych. Członkowie Rady w takich przypadkach są wykluczeni z wyboru tych operacji poprzez wykluczenie z procedury oceny zgodności operacji z LSR i wyboru operacji oraz procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego LGD w sprawie wyboru operacji. Po zakończonym głosowaniu Przewodniczący Rady przywraca wykluczonego członka do dalszych prac nad wyborem operacji.
 - 📄 ④ Dodatkowo każdy członek Rady wypełnia „Deklarację poufności i bezstronności” raz na okres trwania kadencji (*stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego regulaminu*), w której określa, że:
 - a) nie pozostaje w związku małżeńskim ani w faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, i nie jest związany/a z tytułu przysposobienia, opieki, kurateli z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie, jego zastępcami prawnymi lub członkami władz osoby prawnej ubiegającej się o udzielenie dofinansowania. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady i wycofania się z oceny danej operacji,
 - b) nie pozostaje z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności. W przypadku stwierdzenia takiej zależności członek Rady

zobowiązuje się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady i wycofania się z oceny danej operacji,

c) zobowiązuje się, do wypełniania swoich obowiązków w sposób uczciwy i sprawiedliwy, zgodnie z posiadaną wiedzą,

d) zobowiązuje się do zachowywania w tajemnicy i zaufaniu wszystkich informacji i dokumentów ujawnionych lub wytworzonych przez niego samego lub przygotowanych przez pozostałych członków Rady w trakcie lub jako rezultat oceny, oraz zgadza się, że informacje te powinny być użyte tylko dla celów oceny operacji i nie mogą zostać ujawnione stronom trzecim.

 ① Z chwilą poświadczenia nieprawdy i złamania zapisów deklaracji Członek Rady może zostać wykluczony z pełnienia funkcji Członka Rady przez okres kolejnych 3 posiedzenia Rady

 ① Od nałożenia kary przysługuje odwołanie do organu nakładającego karę w terminie 7 dni od doręczenia uchwały Rady

 ① Rada Stowarzyszenia rozpatruje zasadność odwołania i w terminie 21 i udziela stosownej odpowiedzi. Ponowna decyzja Rady jest ostateczna.

§ 23

1. W głosowaniu przez podniesienie ręki komisja skrutacyjna oblicza głosy „za”, głosy „przeciw” i głosy „wstrzymuję się od głosu”, po czym informują Przewodniczącego Rady o wyniku głosowania.
2. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.

§ 24

1. Głosowanie przez wypełnienie kart do oceny operacji obejmuje:
 - 1) Głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSR,
 - 2) Głosowanie w sprawie oceny operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez LGD.
2. W głosowaniu odbywającym się przez wypełnienie kart do oceny operacji członkowie Rady oddają głos za pomocą kart oceny operacji (*stanowiących załącznik nr 2 do niniejszego regulaminu*), wydanych członkom Rady przez komisję skrutacyjną. Każda strona karty oceny operacji musi być opieczętowana pieczęcią Stowarzyszenia i podpisana przez sekretarzy posiedzenia,

3. Głos oddany przez członka Rady w formie wypełnionej karty oceny operacji jest nieważny, jeżeli zachodzi, co najmniej jedna z poniższych okoliczności:
 - 1) Na karcie brakuje nazwiska i imienia lub podpisu członka Rady,
 - 2) Na karcie brakuje informacji pozwalających zidentyfikować operację, której dotyczy ocena (numeru wniosku, nazwy wnioskodawcy, nazwy projektu).
4. Karty muszą być wypełniane piórem, długopisem lub cienkopisem.
5. Znaki „X” lub „V” winny być postawione w polu przeznaczonym na to kwadratu.

§ 25

1. Głos w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR oddaje się przez skreślenie jednej z opcji zaznaczonych gwiazdką z zawartym na karcie oceny operacji sformułowaniu „*Głosuję za uznaniem, że operacja jest* nie jest* zgodna z LSR*”. Pozostawienie lub skreślenie obu opcji uważa się za głos nieważny.
2. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty oceny zgodności operacji z LSR komisja skrutacyjna wzywa członka Rady, który wypełni tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzgodnienie braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w kartach lub pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach i kratkach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
3. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.
4. Wynik głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR jest pozytywny, jeśli bezwzględna większość głosów wśród uprawnionych do głosowania nad daną operacją (50% + 1) została oddana na opcję, że „operacja jest zgodna z LSR”.
5. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.

§ 26

1. Oddanie głosu w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD polega na wypełnianiu tabeli zawartej na „Karcie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD” (*stanowiący załącznik nr 3 do niniejszego regulaminu*), która jest odpowiednia do typu ocenianej operacji. Wszystkie rubryki zawarte w tabeli muszą być wypełnione, w przeciwnym razie głos uważa się za nieważny.

2. W trakcie zliczania głosów komisja skrutacyjna jest zobowiązana sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „SUMA PUNKTÓW” została obliczona poprawnie.
3. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD członkowie komisji skrutacyjnej wzywają członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
4. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełniania, zostaje uznana za głos nieważny.
5. Wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD dokonuje się w taki sposób, że sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważnie w pozycji „SUMA PUNKTÓW” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów.
6. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.
7. Na podstawie wyników głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sporządza się listę operacji wybranych do finansowania.

§ 27

1. W stosunku do każdej operacji będącej przedmiotem posiedzenia Rady podejmowana jest przez Radę decyzja w formie uchwały zgodności lub niezgodności z LSR i liczbie uzyskanych punktów, której treść musi uwzględniać:
 - 1) Wyniki głosowania w sprawie uznania operacji za zgodne z LSR,
 - 2) Wyniki głosowania w sprawie uznania operacji według lokalnych kryteriów LGD i sporządzoną na tej podstawie listę uzyskanych punktów,
 - 3) Dostępność środków Stowarzyszenia na poszczególne typy operacji.
2. Przewodniczący Rady odczytuje uchwały dotyczące poszczególnych operacji rozpatrywanych w trakcie posiedzenia, bez potrzeby ich przegłosowania.
3. Każda uchwała powinna zawierać:
 - 1) Informacje o wnioskodawcy operacji (imię i nazwisko lub nazwę, miejsce zamieszkania lub miejsce działalności, adres lub siedzibę, PESEL lub REGON, NIP)
 - 2) Tytuł operacji zgodny z tytułem podanym we wniosku,

- 3) Kwotę pomocy, o jaką ubiegał się wnioskodawca zgodną z kwotą podaną we wniosku,
 - 4) Informację o decyzji Rady w sprawie zgodności lub braku zgodności operacji z LSR,
 - 5) Informację o finansowaniu lub nie finansowaniu realizacji operacji.
4. Wnioskodawca może złożyć odwołania od oceny zgodności lub niezgodności z LSR i liczby uzyskanych punktów wypełniając w tym celu wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji (*stanowiący załącznik nr 4 do niniejszego regulaminu*) – w terminie 14 dni od dnia wyboru operacji i sporządzenia listy ocenionych operacji.
5. Odwołanie składa się do organu podejmującego uchwałę, czyli do Rady za pośrednictwem Biura Stowarzyszenia.
6. Rada w terminie 7 dni od zakończenia terminu odwołań ma obowiązek rozpatrzyć zasadność odwołania i udzielić stosownej odpowiedzi. Ponowna decyzja Rady jest ostateczna.
7. Rada ustala ostateczną listę wybranych i niewybranych operacji do finansowania.
8. Listy wybranych i niewybranych operacji oraz uchwały Rady wraz ze złożonymi wnioskami zostają przekazane właściwemu podmiotowi wdrażającemu w terminie 45 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków.

ROZDZIAŁ VII

Dokumentacja z posiedzenia Rady

§ 28

1. W trakcie posiedzenia Rady sporządzany jest protokół.
2. Wyniki głosowań odnotowuje się w protokole posiedzenia.
3. Z każdego głosowania dokonywanego przez wypełnienie kart do oceny operacji komisja skrutacyjna sporządza protokół, w którym zawarte są informacje o przebiegu i wynikach głosowania. Karty oceny operacji, złożone w trakcie danego głosowania stanowią załącznik do protokołu komisji skrutacyjnej z tego głosowania.
4. Protokół komisji skrutacyjnej powinien zawierać w szczególności:

- 1) Skład osobowy komisji skrutacyjnej,
- 2) Określenie przedmiotu głosowania,
- 3) Określenie liczby uprawnionych do głosowania, liczby biorących udział w głosowaniu, ilości oddanych głosów ważnych i nieważnych,
- 4) Wyniki głosowania,
- 5) Podpisy członków komisji skrutacyjnej.

§ 29

1. Uchwałą Rady nadaje się formę odrębnych dokumentów, z wyjątkiem uchwał proceduralnych, które odnotowuje się w protokole posiedzenia.
2. Podjęte uchwały opatruje się datą i numerem, na który składają się: cyfry rzymskie oznaczające numer kolejny uchwały od początku realizacji osi 4. Leader zapisany cyframi rzymskimi, łamane przez dwie ostatnie cyfry roku pisane cyframi arabskimi.
3. Uchwałą podpisuje Przewodniczący Rady po jej podjęciu.
4. Uchwały podjęte przez Radę, Przewodniczący Rady przekazuje Zarządowi kolejnego dnia po ich podjęciu.

§ 30

1. Protokół z posiedzenia Rady sporządza się w terminie 7 dni po odbyciu posiedzenia i wyklada do wglądu w Biurze LGD na okres 14 dni w celu umożliwienia członkom Rady wniesienia ewentualnych poprawek w jego treści.
2. Wniesioną poprawkę, o której mowa w ust. 1 rozpatruje Przewodniczący Rady. Jeżeli Przewodniczący nie uwzględni poprawki, poprawkę poddaje się pod głosowanie na następnym posiedzeniu Rady, która decyduje o przyjęciu lub odrzuceniu poprawek.
3. Po zakończeniu procedury dotyczącej możliwości naniesienia poprawek do protokołu przewidzianej w ust. 1 i 2, przewodniczący obrad podpisuje protokół.
4. Protokoły i dokumentacja z posiedzeń Rady jest gromadzona i przechowywana w Biurze Fundacji. Dokumentacja ma charakter jawny i jest udostępniona do wglądu wszystkim zainteresowanym.

ROZDZIAŁ VIII

Wolne głosy, wnioski i zapytania

§ 31

1. Wolne głosy, wnioski i zapytania formułowane są ustnie na każdym posiedzeniu Rady, a odpowiedzi na nie udzielane są bezpośrednio na danym posiedzeniu.
2. Czas formułowania zapytania nie może przekroczyć 3 minut.
3. Jeśli udzielenie odpowiedzi, o której mowa w ust. 1, nie będzie możliwe na danym posiedzeniu, udziela się jej pisemnie, w terminie 14 dni od zakończenia posiedzenia Rady.
4. Regulamin Rady uchwalany jest większością $\frac{3}{4}$ głosów członków obecnych na posiedzeniu Rady.

Załącznik nr 5 Karta oceny operacji na zgodność z LSR

Miejsce na pieczętkę	KARTA OCENY zgodności operacji z LSR				KO nr 1	
					Wersja: 1.1	
					Strona 1 z 1	
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:				
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:						
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR			☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty			
1. Czy realizacja projektu / operacji przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?						
CO1: <i>Lepsze wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego w rozwoju regionu</i>						?
CO2: <i>Wzrost miejsc pracy na obszarach wiejskich</i>						?
CO3: <i>Wzrost kapitału społecznego w Dobrej Widawie</i>						?
2. Czy realizacja projektu / operacji przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?						
CS1.1	?	CS2.1	?	CS1.1	?	
CS1.2	?	CS2.2	?	CS1.2	?	
CS1.3	?	CS2.3	?	CS1.3	?	

2. Czy realizacja projektu / operacji jest zgodna z **przedsięwzięciami** zaplanowanymi w LSR?

P 1	☐	P 4	☐	
P 2	☐	P 5	☐	
P 3	☐			

UZASADNIENIE ZGODNOŚCI PROJEKTU/OPERACJI Z ZAZNACZONYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI W LSR:

IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY :

Głosuję za uznaniem/nie uznaniem* operacji za zgodną z LSR
(niepotrzebne skreślić)

MIEJSCE:

DATA:

CZYTELNY
PODPIS:

PODPISY SEKRETARZY
POSIEDZENIA OD

1.

2.

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny

Pola białe wypełnia Członek RADY LGD biorący udział w ocenie zgodności

- a. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem
- b. Ocena zgodności polega na wpisaniu znaku „x” lub „v” w kratce po prawej stronie przy każdym celu / przedsięwzięciu, z którym dana operacja jest zgodna. Zgodność operacji z LSR może występować w więcej niż jednym punkcie (można zaznaczyć więcej kwadracików) Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR jeżeli będzie zgodna z: co najmniej jednym celem ogólnym, co najmniej jednym celem szczegółowym oraz co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.
- c. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty

Załącznik nr 6 Karty oceny operacji wg lokalnych kryteriów LGD

6.1

Miejsce na pieczętkę	KARTA OCENY zgodności operacji z LSR		KO nr 1		
			Wersja: 1.2		
			Strona 1 z 2		
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:			
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:					
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty			
1. Czy realizacja projektu / operacji przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?					
CO1: <i>Lepsze wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego w rozwoju regionu</i>				?	
CO2: <i>Wzrost miejsc pracy na obszarach wiejskich</i>				?	
CO3: <i>Wzrost kapitału społecznego w Dobrej Widawie</i>				?	
2. Czy realizacja projektu / operacji przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?					
CS1.1-Zachowanie specyfiki przyrodniczej Doliny Dobrej Widawy	?	CS2.1- Rozwój turystyki	?	CS3.1-Aktywizacja społeczności lokalnych.	?
CS1.2-Pielengnowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji regionu	?	CS2.2- Kreowanie i promocja produktów lokalnych i regionalnych	?	CS3.2-Wzrost integracji regionalnej	?
CS1.3- Poprawa ładu przestrzennego i estetyzacja miejsc miejscowości.	?	CS2.3- Rozwój mikroprzedsiębiorczości i działalności	?		

		pozarolniczej.			
3. Czy realizacja projektu / operacji jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR?					
P1-Zrównoważony rozwój Doliny Dobrej Widawy		☐	P4- Wzrost potencjału więzi społecznych.		☐
P 2-Markowy produkt turysty tury Dobrej Widawy		☐			
P 3- Zielone miejsca pracy oparte o walory regionu.		☐			
UZASADNIENIE ZGODNOŚCI PROJEKTU/OPERACJI Z ZAZNACZONYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI W LSR:					
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY :					
Głosuję za uznaniem/nie uznaniem* operacji za zgodną z LSR (niepotrzebne skreślić)					
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:	
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA OD	1.			2.	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny

Pola białe wypełnia Członek RADY LGD biorący udział w ocenie zgodności

- d. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem
- e. Ocena zgodności polega na wpisaniu znaku „x” lub „v” w kratce po prawej stronie przy każdym celu / przedsięwzięciu, z którym dana operacja jest zgodna. Zgodność operacji z LSR może występować w więcej niż jednym punkcie (można zaznaczyć więcej kwadracików) Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR jeżeli będzie zgodna z: co najmniej jednym celem ogólnym, co najmniej jednym celem szczegółowym oraz co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.
- f. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty

6.2

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY OPERACJI wg lokalnych kryteriów wyboru				KO nr 2	
					Wersja: 1.1	
					Strona 1 z 1	
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:				
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:						
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR			RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ			
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR						
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU					OCENA	
1.1.	Kryterium 1 –					
1.2.	Kryterium 2 -					
1.3.	Kryterium 3 -					
1.N.	Kryterium					
SUMA PUNKTÓW						
2.	UZASADNIENIE NIETYKONALNOŚCI OPERACJI (jedynie w przypadku zaznaczenia opcji „nietykonalne” w Kryterium 1)					
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY :						
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:		
PODPISY SEKRETARZY		1.		2.		

POSIEDZENIA RADY		
------------------	--	--

* niepotrzebne skreślić – wybranie opcji „niewykonalna” skutkuje odrzuceniem operacji

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający

Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru

- α. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem
- β. Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- γ. W punktach od 1.1 do 1.N należy wpisać przyznaną liczbę punktów
- δ. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty

6.3.

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY OPERACJI wg lokalnych kryteriów wyboru				KO nr 2	
					Wersja: 1.1	
					Strona 1 z 1	
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:				
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:						
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR			TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORCZOŚCI			
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR						
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU					OCENA	
1.1.	Kryterium 1 –					
1.2.	Kryterium 2 -					
1.3.	Kryterium 3 -					
1.N.	Kryterium					
SUMA PUNKTÓW						
2.	UZASADNIENIE NIETYKONALNOŚCI OPERACJI (jedynie w przypadku zaznaczenia opcji „nietykonalne” w Kryterium 1)					
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY :						
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:		
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA RADY		1.		2.		

* niepotrzebne skreślić – wybranie opcji „niewykonalna” skutkuje odrzuceniem operacji

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający

Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru

- a) Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem
- b) Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- c) W punktach od 1.1 do 1.N należy wpisać przyznaną liczbę punktów
- d) Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty

6.4

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY OPERACJI wg lokalnych kryteriów wyboru		KO nr 2
			Wersja: 1.1
			Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:			
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		MAŁE PROJEKTY	
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR			
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU			OCENA
1.1.	<i>Kryterium 1 –</i>		
1.2.	<i>Kryterium 2 -</i>		
1.3.	<i>Kryterium 3 -</i>		
1.N.	<i>Kryterium</i>		

					SUMA PUNKTÓW		
2.	UZASADNIENIE NIEWYKONALNOŚCI OPERACJI (jedynie w przypadku zaznaczenia opcji „niewykonalne” w Kryterium 1)						
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY :							
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:			
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA RADY		1.			2.		

* niepotrzebne skreślić – wybranie opcji „niewykonalna” skutkuje odrzuceniem operacji

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający

Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru

- a) Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem
- b) Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- c) W punktach od 1.1 do 1.N należy wpisać przyznaną liczbę punktów
- d) Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty

Załącznik nr 7 Wzór listy rankingowej wniosków wskazanych do dofinansowania

LISTA RANKINGOWA wniosków wskazanych do dofinansowania w ramach działania PROW 2007-2013 w ramach wdrażania LSR:						
☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty						
Bezwzględna liczba punktów do otrzymania dofinansowania:						
Lp.	Nr wniosku	Tytuł wniosku	Pkt. uzyskane w wyniku oceny	Nazwa wnioskodawcy	Wnioskowana kwota	Wkład własny
Lista wniosków rezerwowych						
Lista wniosków odrzuconych						
Limit dostępnych środków w ramach Konkursu na działania PROW 2007-2013 w ramach wdrażania LSR				Suma przyznanych środków finansowych w ramach konkursu do działania PROW 2007-2013 w ramach wdrażania LSR		
Suma wniosków wskazanych do podpisania umowy z Urzędem Marszałkowskim				Suma wniosków wskazanych jako rezerwowe do		

Województwa Dolnośląskiego w ramach konkursu do działania PROW 2007-2013 w ramach wdrażania LSR		podpisania umowy z UMWD	
Suma wniosków odrzuconych pod względem merytorycznym			
Data		Podpis Przewodniczącego Rady LGD	
Data		Podpis Prezesa LGD	
Pieczeń LGD			

Załącznik nr 8 Deklaracja poufności i bezstronności

Imię i nazwisko oceniającego:

Institucja organizująca konkurs:

Niniejszym oświadczam, że:

- zapoznałem/zapoznałam się z Regulaminem Rady Stowarzyszenia,
- nie pozostaję w związku małżeńskim ani w faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, i nie jestem związany/a z tytułu przysposobienia, opieki, kuratel z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie, jego zastępcami prawnymi lub członkami władz osoby prawnej ubiegającej się o udzielenie dofinansowania. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady i wycofania się z **oceny danej operacji**,
- nie pozostaję z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do mojej bezstronności. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady i wycofania się z **oceny danej operacji**,
- zobowiązuję się, do wypełniania moich obowiązków w sposób uczciwy i sprawiedliwy, zgodnie z posiadaną wiedzą,
- zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy i zaufaniu wszystkich informacji i dokumentów ujawnionych mi lub wytworzonych przeze mnie lub przygotowanych przeze mnie w trakcie lub jako rezultat oceny i zgadzam się, że informacje te powinny być użyte tylko dla celów niniejszej oceny i nie mogą zostać ujawnione stronom trzecim.

Miejscowośćdnia-.....- 200 r.

.....

Podpis

Załącznik nr 9 Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji

Miejsce na pieczęć LGD	WNIOSEK O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU o dofinansowanie operacji	WOPRW nr 1
		Wersja: 1.1
		Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty	
DECYZJA RADY O NIEWYBRANIU PROJKTU ZAPADŁA NA ETAPIE:	☐ Oceny zgodności z LSR ☐ Oceny projektów wg. lokalnych kryteriów wyboru	
UZASADNIENIE DLA WSZCZĘCIA PROCEDURY ODWOŁAWCZEJ:		

IMIĘ i NAZWISKO / NAZWA WNIOSKODAWCY:					
ADRES ZAMIESZKANIA / SIEDZIBY WNIOSKODAWCY					
ADRES KORESPONDENCYJNY (jeżeli inny niż wskazany powyżej)					
TELEFON KONTAKTOWY WNIOSKODAWCY:					
ADRES E-MAIL WNIOSKODAWCY:					
WNOSZĘ O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU O DOFINANSOWANIE OPERACJI PRZEZ ORGAN DECYZYJNY LGD					
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:	
POTWIERDZENIE ZŁOŻENIA WNIOSKU W BIURZE LGD PRZEZ PERSONEL LGD		DATA:		CZYTELNY PODPIS:	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA WNIOSKU:

- Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD
- Pola białe wypełnia wnioskodawca

Wniosek będzie uznany za poprawnie złożony, tylko w sytuacji wypełnienia wszystkich białych pól, w tym w szczególności uzasadnienia dla wszczęcia procedury odwoławczej.

Załącznik nr 10 Założenia średnich wartości dotacji dla danego działania 4.1/4.13

Działania Osi 4 przeprowadzone przez LGD												
Rok	413 - Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					421 Wdrażanie projektów współpracy			431 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, w tym:			Razem oś 4
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 413	Przygotowanie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Razem 413	Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 431	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2009	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	93 690,41	52 918,43	146 608,84	146 608,84
2010	0,00	0,00	3 912 095,05	474 801,00	4 386 896,05	0,00	0,00	0,00	187 726,30	111 521,99	299 248,29	4 686 144,34
2011	400 000,00	670 000,00	497 786,00	489 594,24	2 057 380,24	0,00	0,00	0,00	160 843,67	116 498,11	277 341,78	2 334 722,02
2012	540 000,00	710 000,00	0,00	700 138,46	1 950 138,46	0,00	0,00	0,00	130 622,83	105 630,18	236 253,01	2 186 391,47
2013	300 000,00	300 000,00	0,00	1 345 477,25	1 945 477,25	20 000,00	57 898,56	77 898,56	352 281,47	325 330,70	677 612,17	2 700 987,98
2014	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	189 512,44	189 512,44	280 000,00	203 659,09	483 659,09	673 171,53
2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	294 835,32	169 414,50	464 249,82	464 249,82
2008-2015	1 240 000,00	1 680 000,00	4 409 881,05	3 010 010,95	10 339 892,00	20 000,00	247 411,00	267 411,00	1 500 000,00	1 084 973,00	2 584 973,00	13 192 276,00

Załącznik nr 11 Ankiety dla beneficjenta.

Ankieta badająca zainteresowanie beneficjentów do składania wniosków do Lokalnej Grupy Działania w ramach działań Leader na lata 2009 – 2015

Szanowni Państwo

Zwracamy się do Państwa z prośbą o udzielenie informacji, które pomogą w programowaniu działań Leader na lata 2009-2015 na obszarze Państwa LGD. Ankieta ma charakter orientacyjny i nie zobowiązuje do późniejszego złożenia wniosku do Lokalnej Grupy Działania. Ankieta składa się z trzech części, t

j. różnych rodzajów pomocy, z której Państwo będą mogli skorzystać. W każdej części opisany jest zakres pomocy a następnie miejsce na wpisanie swojego pomysłu. W przypadku większej ilości pomysłów prosimy o wypełnienie kolejnego formularza ankiety.

Więcej informacji można otrzymać w siedzibie biura Lokalnej Grupy Działania.

▪ Małe projekty

- Beneficjentami „małych projektów” mogą być:
 - osoby fizyczne: pełnoletnie, zameldowane lub prowadzące działalność na obszarze LGD
 - osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, utworzona na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacja albo stowarzyszenie z siedzibą na obszarze LSR
 - osoby prawne i jednostki organizacyjne o charakterze kościelnym lub związków wyznaniowych,
- Zakres pomocy:
 - podnoszenie świadomości mieszkańców wsi, w tym poprzez organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla ludności z obszaru objętego LSR;
 - podniesienia jakości życia ludności na obszarze działania LGD, w tym poprzez:
 - udostępnianie na potrzeby społeczności wiejskiej urządzeń i sprzętu komputerowego, w tym urządzeń i sprzętu umożliwiającego dostęp do Internetu;
 - organizację imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych na obszarze objętym działalnością LGD;
 - rozwój aktywności społeczności lokalnej, w tym poprzez:
 - promocję lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz przyrodniczego;
 - kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów;
 - kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła;
 - rozwój agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich, w tym poprzez:
 - utworzenie lub zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron www, przygotowanie i wydanie folderów i innych publikacji informacyjnych dla obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju;
 - budowę/odbudowę małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras narciarstwa biegowego i zjazdowego, tras rowerowych, ścieżek spacerowych, dydaktycznych;
 - zachowanie lub odtworzenie, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego ze szczególnym wskazaniem na obszary chronione w tym obszary objęte siecią Natura 2000;
 - zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego, w tym poprzez:
 - prowadzenie badań, gromadzenie danych, odbudowa lub renowacja, zabezpieczenie, uporządkowanie i oznakowanie niewielkich obiektów kulturowych i historycznych ważnych lub charakterystycznych dla danej miejscowości;
 - odnawianie, uporządkowanie i oznakowanie prywatnych budynków i obiektów charakterystycznych dla budownictwa i krajobrazu danego regionu;
 - remont świetlic wiejskich i zakup ich wyposażenia
 - rozwój lokalnej aktywności gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach lub produktach rolnych i leśnych, oraz tradycyjnych sektorach gospodarki.

- Wysokość pomocy: na operacje z zakresu „małych projektów” wynosić będzie maksymalnie 70% kosztów kwalifikowanych operacji nie więcej jednak niż 25 tys. zł; przy czym całkowity koszt operacji nie może być niższy niż 4,5 tys. zł oraz wyższy, niż 100 tys. zł w okresie realizacji programu (2009-2015)

Nazwa przedsięwzięcia:

Dane kontaktowe wnioskodawcy/pomysłodawcy(imię nazwisko/nazwa instytucji, telefon, mail):

.....
.....

Zakres przedsięwzięcia:

.....
.....
.....
.....

Kwota wnioskowana (w zł):

Czas złożenia wniosku (w którym roku):

.....

▪ **Tworzenie i rozwój mikro przedsiębiorstw.**

- Beneficjenci: osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające do 10 osób o obrocie netto do 2 mln euro na obszarze LGD.

- Zakres pomocy: usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa; usług dla ludności; sprzedaży hurtowej lub detalicznej; rzemiosła lub rękodzielnictwa; robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych; usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem; usług transportowych; usług komunalnych; przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych; magazynowania lub przechowywania towarów; wytwarzania produktów energetycznych z biomasy; rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

- Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:

- 100 000 zł - jeśli biznes plan przewiduje utworzenie od 1 do 2 miejsc pracy,
- 200 000 zł - jeśli biznes plan przewiduje utworzenie od 3 do 4 miejsc pracy,
- 300 000 zł - jeśli biznes plan przewiduje utworzenie co najmniej 5 miejsc pracy
- Pomoc ma formę zwrotu max. 50% kosztów kwalifikowanych operacji,
- Płatność- refundacja poniesionych kosztów etapowo za cały projekt.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji programu (w latach 2009- 2015), nie może przekroczyć 300 000 zł. W przypadku przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji programu, wynosi 100 000 zł.

Nazwa przedsięwzięcia:

Dane kontaktowe wnioskodawcy/pomysłodawcy(imię nazwisko/nazwa instytucji, telefon, mail):

.....
.....

Zakres przedsięwzięcia:

.....
.....
.....
.....

Kwota wnioskowana (w zł):

Czas złożenia wniosku (w którym roku):

.....

▪ **Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej.**

○ Beneficjenci: działalność nierolnicza lub związana z rolnictwem, podejmowaną poprzez rolników, domowników, małżonków rolników. Osoba fizyczna występująca z wnioskiem powinna być objęta ubezpieczeniem społecznym rolników. Gospodarstwo Rolne, w którym pracuje beneficjent było objęte w roku poprzedzającym złożenie wniosku płatnościami bezpośrednimi.

○ Zakres pomocy: pomocy udziela się z tytułu podjęcia lub rozwoju działalności w zakresie: usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa; usług dla ludności; sprzedaży hurtowej lub detalicznej; rzemiosła lub rękodzielnictwa; robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych; usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem; usług transportowych; usług komunalnych; przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych; magazynowania lub przechowywania towarów; wytwarzania produktów energetycznych z biomasy; rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

○ Wysokość pomocy:

- Pomoc ma formę zwrotu max. 50% kosztów kwalifikowanych operacji;
- Maksymalna wysokość udzielonej pomocy jednemu beneficjentowi w gospodarstwie rolnym, w okresie realizacji programu, (2009- 2015) nie może przekroczyć 100 000 zł.

- Płatności- refundacja poniesionych kosztów etapowo lub za cały projekt.

Nazwa przedsięwzięcia:

Dane kontaktowe wnioskodawcy/pomysłodawcy(imię nazwisko/nazwa instytucji, telefon, mail):

.....
.....

Zakres przedsięwzięcia:

.....
.....
.....
.....

Kwota wnioskowana (w zł):

Czas złożenia wniosku (w którym roku):

.....

Ankietę prosimy o przysłanie do biura swojej Lokalnej Grupy Działania lub na adres Fundacji Ekologicznej „Zielona Akcja”, 59-220 Legnica, ul. Wrocławska 41, tel.076 723 81 01, mail: czabajnska@zielonaakcja.pl